

วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

Education Journal of Nakhonratchasima College

ISSN 2774-1273 (Print) ISSN 3057-0964 (Online)

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2567

Vol.3 No.2 July – December 2024

044 466 111
www.nmc.ac.th

วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

Education Journal of Nakhonratchasima College

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2567

ISSN 2774-1273 (Print) ISSN 3057-0964 (Online)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความหนังสือ ตลอดจนบทความปริทัศน์ที่มีคุณภาพของคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการสู่สาธารณชน

กำหนดออกวารสาร ทุก 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ)

ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

เจ้าของวารสาร

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐา สุริยะ

คณะกรรมการรวบรวม ตรวจสอบ จัดทำรูปเล่ม

อาจารย์ ดร.ภัทรฤทัย ลุนสำโรง

อาจารย์ ดร.ธิดารัตน์ สมานพันธ์

อาจารย์ ดร.ชาลินี มานะยิ่ง

อาจารย์ ดร.จำรัส มุ่งเผือกกลาง

อาจารย์ ดร.ธนภรณ์ แซ่ลิ่ม

อาจารย์ ดร.สุวัฒน์ อาษาสิงห์

นางสาวโสภาพร ลุนสำโรง

นางสาวพัชรินา กระตม

ออกแบบปก

อาจารย์ ดร.ภัทรฤทัย ลุนสำโรง

สำนักงาน

กองบรรณาธิการวารสาร คณะศึกษาศาสตร์

วิทยาลัยนครราชสีมา ที่อยู่ 290 หมู่ที่ 2 ถ.มิตรภาพ ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000

เว็บไซต์วารสาร

<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/edunmcj>

พิมพ์ที่

วิทยาลัยนครราชสีมา ที่อยู่ 290 หมู่ที่ 2 ถ.มิตรภาพ ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000

บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญ

ข้อความที่ปรากฏในบทความของวารสารนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยนครราชสีมาแต่อย่างใด และกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาและตรวจประเมินบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เป็นวารสารวิชาการเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้เชิงวิชาการระหว่างนักวิจัยทางการศึกษา นักวิชาการการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่สนใจตลอดจนเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานระดับบัณฑิตศึกษา

รายนามที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาส	ทองสุทธิ	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไตรรัตน์	ยืนยง	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
อาจารย์ ดร.ชนากานต์	ยืนยง	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐา	สุริยะ	วิทยาลัยนครราชสีมา
-----------------------------	--------	--------------------

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์	พรหมวงศ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.กรรณทิพย์	นาควิเชตร	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญามณ	กาญจนาทวีกุล	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา	วัฒนศักดิ์	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ	บุญเจริญ	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรณิชา	ทศดา	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ	ทานอก	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตย์พัช	สารนอก	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจบทความ

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์	พรหมวงศ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาส	ทองสุทธิ	วิทยาลัยนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.กรรณทิพย์	นาควิเชตร	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร	โคตรบรรเทา	วิทยาลัยนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญามณ	กาญจนาทวีกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ	วิจักขณลักษณ์	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล	อาจอินทร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์	สิกขาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปราสาท	เนืองเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธารทิพย์	ช้วนา	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา	วัฒนศักดิ์	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ	บุญเจริญ	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คงศักดิ์	สังฆมานนท์	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผดุง	เพชรสุข	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษงค์	แพรวขาว	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร	พึงเพ็ชร	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรณิชา	ทศตา	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา	ศรีเรืองฤทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐชัย จันทชุม		มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์	เต็มเตชาติพงศ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช	วงศ์ภินันท์วัฒนา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน	เจนเขว่า	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ	ทานอก	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนิษฐา	ณ สุนทร	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตย์พัช	สารนอก	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัฐยา	บุญกองแสน	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
อาจารย์ ดร.วราภรณ์	พูลผลอำนาจ	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.ชุติมา	พรหมผุย	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
อาจารย์ ดร.ภัทรฤทัย	ลุนสำโรง	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.ธิดารัตน์	สมานพันธ์	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.วิรัชพัชร	วงศ์วัฒน์เกษม	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.อดิสร	บาลโส	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.พจน์	เจริญสันเทียะ	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.โสภณา	เศวตคชกุล	ผู้อำนวยการโรงเรียนเตชะวิทย์
อาจารย์ ดร.จักรี	ศรีจารุเมธี	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
อาจารย์ ดร.พระพลากร	สมงคล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ ร้อยเอ็ด
ดร.สุริยา	แสงอินตา	สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม
ดร.นัสชนะ	สว่างข้างวัด	จอมมณี (จังหวัดหนองคาย)
อาจารย์จิตติภักษ์	ศรีสุรธิกุล	วิทยาลัยนครราชสีมา

บทบรรณาธิการ

วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2567 นี้ เป็นฉบับเตรียมส่งท้าย พ.ศ. 2567 เป็นช่วงที่ครู อาจารย์ ผู้บริหารอยู่ในบรรยากาศของการพัฒนาทั้งตนเอง และผู้ร่วมงาน โดยเฉพาะผู้เรียนซึ่งเป็นศูนย์กลางของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ความพลิกผันในทุกมิติที่เชื่อมโยงกับการจัดการศึกษา ทั้งในเรื่องสังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง และโดยเฉพาะเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ก้าวกระโดดอย่างคาดไม่ถึง การพัฒนาการจัดการศึกษาควบคู่กับการทำงานวิชาการและงานวิจัยทางการศึกษาที่มีคุณภาพสูงอย่างเป็นรูปธรรมที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพที่สำคัญ มีการ ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารต่าง ๆ รวมทั้งวารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ซึ่งกองบรรณาธิการ ดำเนินงานวารสารศึกษาศาสตร์ ขอขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ ที่ให้ความสนใจ ส่งบทความวิจัยและบทความวิชาการมาตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชน ตามวัตถุประสงค์ของวารสารที่มุ่งเสริมความเข้มแข็งทางวิชาการให้เกิดกับสังคมทางการศึกษาที่เป็นปัจจุบัน อาจมีการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับการจัดการศึกษา ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสมกับบริบทปัญหาหรือเหตุการณ์ที่อาจเปลี่ยนแปลงหรือพลิกผันในอนาคตในทุกมิติอย่างสร้างสรรค์ ขอขอบคุณกองบรรณาธิการวารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา คณะอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ที่สนับสนุนการสร้างสรรควารสารนี้ตลอดมา

ดิฉัน ในฐานะบรรณาธิการวารสารร่วมกับทีมงานจัดทำวารสารฉบับนี้ ได้พยายามจัดระบบในการรวบรวมผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีสาระอันเป็นประโยชน์ ทันสมัยสำหรับผู้อ่าน ขอขอบคุณผู้อ่านที่ให้ความสนใจติดตามวารสาร ในวาระนี้ ดิฉันขออัญเชิญอำนาจแห่งคุณความดีของนักวิจัยและนักวิชาการอันทรงคุณธรรมจริยธรรมและใฝ่พัฒนาการจัดการศึกษาได้โปรดอภิบาล และอวยพรให้ท่านมีความสุขในการทำงาน การวิจัย การทำงานด้านวิชาการ และด้านอื่นที่ดั่งงามสืบไป พบกันใหม่ในฉบับหน้า และสามารถติดตามความคืบหน้าของวารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมาได้ที่ <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/edunmcj>

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัทภา สุริยะ

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิชาการ

สภาพการขาดแคลนกับระบบการพัฒนาการศึกษาไทยในปัจจุบัน

พระพรหมพิริยะ มัลลย์รักษ์, สมชัย ศรีนอก, ชวาล ศิริวัฒน์ 1

ระบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตตามหลักอิทธิบาท 4

พระมหาอุทิศ อีรวโร, พระมหาเชษฐา ฐานจาโร 9

ศึกษาการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตตามหลักอิทธิบาท 4 วิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 22 กรณีศึกษา: โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดโส
ธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา

พระมหาอุทิศ อีรวโร 21

บทความวิจัย

การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน
การศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

อรยา หมื่นพัฒน์, วิมลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม 34

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียว
สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

อานันท์ บำเหน็จ, วิมลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม 46

การพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครู
โรงเรียนวชิรวิทยา

สุรพงษ์ กล่าบุตร, ศิริวิทย์ ปฐมชัยวาลย์, นฤตล จันทระเพ็ชร, มาเรียม นิลพันธุ์,
ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย 57

การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเครือข่ายวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงาน
อาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

อัญมณีส ขนรักสุข, นลธวัช ยุทธวงศ์, สุรพงษ์ แสงสีมูข 74

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง จำนวน คำพังเพย สุภาษิต ของนักเรียน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำจำนวน

สุนทรภรณ์ อินอ่อน 87

สารบัญต่อ

บทความวิจัย

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปทุมคงคาวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประจวบคีรีขันธ์ เขต 3

กำธร วรธงไชย, วิมลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม 95

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

รณชัย บุรีมาศ, วิมลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม 105

สภาพการขาดแคลนกับระบบการพัฒนาการศึกษาไทยในปัจจุบัน

The State of Shortages and the Development System of Thai Education in the Present

พระพรหมพิริยะ มัลลย์รักษ์¹ สมชัย ศรีนोक² และชวาล ศิริวัฒน์³

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Phra Phrompiriya Malailak¹ Somchai Srinok² and Chawan Siriwat³

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: Kraisin1986@gmail.com

(Received: 10 August, 2024 ; Edit: 3 November, 2024 ; accepted: 31 December, 2024)

บทคัดย่อ

การพัฒนาโครงสร้างการศึกษาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับผู้เรียนในภาวะความขาดแคลนเป็นสิ่งสำคัญ โดยการใช้วิธีการสอนที่นำเสนอให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของผู้เรียน การใช้วิธีการสอนที่กระตุ้นความสนใจและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ นอกจากนี้การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมในการทำงานกับผู้เรียน เพื่อสร้างความยั่งยืนและเชื่อมั่นในการสร้างชุมชนที่มีการศึกษาที่ดีและยั่งยืนการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศและสังคม แต่มีปัญหาเกี่ยวกับความขาดแคลนที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษานในภาวะความขาดแคลนเป็นกระบวนการที่ต้องมีการร่วมมือกันระหว่างรัฐบาล องค์กรเอกชน และชุมชน การรับรู้และทำความเข้าใจถึงความสำคัญของการศึกษาในการพัฒนาบุคลากรและชุมชน การสนับสนุนการศึกษาให้เป็นสิทธิทุกคนและสร้างการเข้าถึงการศึกษาที่เท่าเทียมเพื่อลดความขาดแคลนในการศึกษา

คำสำคัญ : ความขาดแคลน, ระบบ, คุณภาพการศึกษา

Abstract

The developing appropriate and effective educational structures for learners in situations of poverty is important. By using the teaching methods presented to suit the environment and the needs of the learners. Using teaching methods that stimulate interest and create quality learning experiences In addition, developing teachers and educational personnel to have appropriate knowledge and skills for working with students. To create sustainability and believe in creating a well-educated and sustainable community, education is an important factor that affects the development of the country and society. But there is a problem of scarcity that affects the quality of education. Developing the quality of education in the face of scarcity is a process that requires

cooperation between the government, private organizations, and communities. Recognition and understanding of the importance of education in human resource and community development. Supporting education as a right for everyone and creating equal access to education to reduce educational poverty

Keywords : Scarcity, System, Duality of education

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมีมาตรฐานการศึกษาเป็นข้อกำหนด หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม ผู้สอนต้องพยายามคัด สรรกระบวนการเรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับศักยภาพและบริบทของผู้เรียน การกำหนดบทบาทของผู้ สอนและผู้เรียน การใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและการออกแบบการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมี คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ ประเทศจะเจริญก้าวหน้าต้องอาศัยการพัฒนา ทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมซึ่งการพัฒนาในด้านต่าง ๆ นั้น จำเป็นต้องอาศัยกำลังคนเป็นเรื่อง สำคัญ เพราะคนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า แต่คนจะมีประสิทธิภาพ เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับจัดการด้าน การศึกษาและสถานการณ์การพัฒนาประเทศที่จะบ่งชี้ว่าประเทศยังต้องเผชิญกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและ ภายนอกประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในอนาคต จำเป็นอย่างยิ่งต้องเสริมสร้างระบบภูมิคุ้มกันต่างมีความ เข้มแข็งขึ้นตามแนวทางการพัฒนาภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญ เช่น การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ พร้อมก้าวสู่สังคมบนฐานแห่งความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นธรรม เชื่อมโยงกับนานาประเทศ บนความสมดุลของ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อันเป็นฐานที่มั่นคงและพร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์ที่จะเปลี่ยนแปลง ได้ในอนาคต

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ถือเป็นแผนแม่บทหลักในการ พัฒนาประเทศที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นกฎหมายบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2564 นั้น มีหลักการสำคัญคือ "ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา" มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคน ไทย พัฒนาคอนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบ ต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการ ศึกษาเพื่อ พัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ดังกล่าว ดังนั้น ภายใต้วิสัยทัศน์ "มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มี ความรู้ คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม" ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ฉบับนี้ จึงได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์และวางเป้าหมายที่สามารถตอบสนองการพัฒนาที่

สำคัญในด้านต่าง ๆ ที่ผ่านมามีประเทศไทยได้ดำเนินการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาภายใต้ บทบัญญัติของกฎหมายที่สำคัญหลายฉบับ เช่นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ซึ่งผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็ก เยาวชน และประชาชน จากการบังคับใช้กฎหมายในช่วงต้นอยู่ในระดับที่น่าพอใจในเชิงปริมาณ สำหรับในเชิงคุณภาพยังคงมีสภาพปัญหาปรากฏอยู่ ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยและข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมายในหลายประการ และจำเป็นต้องหาแนวทางแก้ไขให้สามารถเกิดผลลัพธ์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป อย่างไรก็ตามภายใต้บริบทความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศไทยในช่วงระยะที่ผ่านมาได้ผลักดันให้เกิดกฎหมายฉบับใหม่ที่มีความสำคัญซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อแนวทางและกลไกการดำเนินการขับเคลื่อนและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของประเทศไทยในอนาคต

คุณภาพการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาของสังคมและประเทศชาติในทุกด้าน การศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลในสังคมให้มีความรู้ ทักษะ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังนั้นการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน คุณภาพการศึกษา เป็นการบ่งชี้ถึงศักยภาพในการพัฒนาประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ด้วยเหตุนี้คุณภาพสถานศึกษาจึงเป็นอีกปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่จะสามารถพัฒนาประเทศชาติได้ ซึ่งคุณภาพการศึกษา จะต้องมุ่งเน้นให้มีการสร้าง ส่งเสริม หรือสนับสนุน ตลอดจนจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานที่เป็นสากล เป็นที่ยอมรับ และมีตัวบ่งชี้คุณภาพที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม สามารถทำให้สังคมยอมรับและเชื่อมั่นในคุณภาพหรือคุณลักษณะในการจัดการศึกษา โดยการจัดการเรียนรู้ หรือเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จะเห็นได้ว่า ทุกกระบวนการ ทุกกิจกรรมมุ่งเน้นประโยชน์ทางการศึกษาที่คุณภาพของการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการบริหารสถานศึกษาที่เอื้ออำนวยและมีการส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดคุณภาพจนเป็นที่ยอมรับ

ตามประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พุทธศักราช 2561 ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ มาตรา 47 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ออกกฎกระทรวงไว้ในข้อ 3 ว่าให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ และประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นการติดตามและตรวจสอบถึงคุณภาพการศึกษาคือเป็นผลมาจากการบริหารสถานศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

ความขาดแคลนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ปัญหาเรื่องงบประมาณด้านการศึกษาของไทยยังคงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและถูกพูดถึงอยู่เสมอ หากมีการจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพจะสามารถแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำได้อย่างตรงจุด ความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมด้านการศึกษายังมีให้เห็น โรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนในชนบท หรือโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก คือ ภาพสะท้อนถึงความแตกต่างของความเหลื่อมล้ำอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นจำนวนครู จำนวนนักเรียน และทรัพยากรสนับสนุน นั่นคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ย่อมจะได้รับงบประมาณตามสัดส่วนของนักเรียน แต่หากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กก็จะได้รับงบประมาณน้อยลงไปตามสัดส่วนของนักเรียน รวมถึงอุปกรณ์การเรียนและสาธารณูปโภคต่าง ๆ ก็น้อยลงไปด้วยเช่นกัน ถ้ารัฐบาลลงทุนในโรงเรียนขนาดเล็กมากขึ้นจะทำให้เด็กกลุ่มนี้ได้รับการพัฒนามากยิ่งขึ้น ช่วยให้เด็กมีพื้นฐานการเรียนรู้ที่ดีขึ้น นำไปสู่การเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้ นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลซึ่งเป็นโรงเรียนที่ไม่สามารถยุบหรือควบรวมได้ เนื่องจากมีลักษณะที่ตั้งอยู่ห่างจากโรงเรียนอื่น หากโรงเรียนเหล่านี้ถูกยุบจะทำให้เด็กต้องเดินทางไกลและเป็นอุปสรรคในการเข้าถึงการศึกษา ยิ่งกว่าเดิม ไม่เพียงแค่นี้ปัญหาขาดแคลนครูหรือทรัพยากรด้านการศึกษา โรงเรียนกลุ่มนี้ยังประสบปัญหาขาดแคลนครู เนื่องจากครูมีการโยกย้ายบ่อย ทำให้การเรียนรู้ของเด็กขาดความต่อเนื่อง

ความเหลื่อมล้ำด้านอัตราค่าจ้าง ซึ่งนอกจากจะขาดแคลนกำลังครู แต่ยังขาดบุคลากรฝ่ายธุรการและนักการภารโรงที่จะช่วยแบ่งเบาภารกิจของครูในแต่ละวัน เมื่อขาดตำแหน่งเหล่านี้ ทำให้ครูต้องไปทำหน้าที่แทน อย่างไรก็ตามการระดมงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยราชการภายในท้องถิ่นจำเป็นต้องอิงจากระเบียบกระทรวงการคลัง ซึ่งหลายเรื่องยังมีเงื่อนไขข้อจำกัดอยู่ แต่หากมีการแก้ไขระเบียบบางอย่างได้ก็จะช่วยให้ท้องถิ่นทำงานได้ราบรื่นมากขึ้น เพราะหน่วยงานท้องถิ่นมีศักยภาพเพียงพอที่จะช่วยเหลือเบื้องต้นได้ โดยเฉพาะเรื่องการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมแก่การเรียนรู้ นอกจากนี้ การวัดประเมินผลคุณภาพการศึกษายังเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งไม่ควรมีความเหลื่อมล้ำด้วยการใช้เกณฑ์เดียวกันทั่วประเทศแต่ควรจัดให้มีเกณฑ์การพิจารณาตามความเหมาะสมของบริบทโรงเรียน รวมทั้งร่วมกันค้นหานวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาขาดแคลน กำลังคนงบประมาณ จัดหาอาสาสมัครเข้ามาเพิ่มเติม การจัดให้มีโครงการต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนครู (ประเวศ เวชชะ. 2565 : .153-166)

นอกจากนี้ยังได้ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายหรือกลไกท้องถิ่นเพื่อสร้างแรงเสริมให้กับการพัฒนาการศึกษาอันจะช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำหรือความขาดแคลนโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายอันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้นได้อย่างมีคุณภาพที่เท่าเทียมกัน

สถานศึกษาภายใต้สถานการณ์ความขาดแคลน

ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทยเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น และยังคงอยู่มาอย่างยาวนาน ซึ่งเป็นผลมาจากความเหลื่อมล้ำในด้านต่างๆ เช่น คุณภาพของโรงเรียนที่แตกต่างกัน การศึกษาไม่ทั่วถึงในพื้นที่ห่างไกล การขาดแคลนทุนการศึกษา ปัญหาเศรษฐกิจ และโรคระบาด เป็นต้น จึงส่งผลทำให้เยาวชนไทยจำนวนมากถูกช่วงชิงสิทธิขั้นพื้นฐานในการที่จะได้รับความรู้ และถูกผลักออกจากระบบการศึกษาในที่สุดและแนวทางแก้ปัญหา” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด “ 6 คือ

1. ประหยัด (Save) การดำเนินงานในปีการศึกษานั้น ๆ จะต้องคำนึงถึงงบประมาณที่ใช้ไปว่าคุ้มค่าคุ้มทุนหรือไม่ การดำเนินงานจะต้องคำนึงถึงความประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้ให้คุ้มค่ากับเงินงบประมาณที่โรงเรียนมีอยู่อย่างจำกัด

2. ประโยชน์ (Benefit) จะต้องมีความหมาย โครงการว่า สิ่งที่จะทำหรือดำเนินการในปีการศึกษานั้น ๆ มีงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินงานหรือไม่ และสิ่งที่ดำเนินไปจะเกิดประโยชน์อะไรบ้างต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ และที่สำคัญสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือไม่อย่างไร

3. ประสิทธิภาพ (Efficiency) จะต้องคำนึงถึงผลผลิตที่ได้ใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทั้งคน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และการบริหารจัดการใช้ไปน้อยแต่เกิดประโยชน์ได้มาก ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างหลากหลาย ประหยัด คน ประหยัดงบประมาณ และประหยัดเวลา ใช้ครูหรือบุคลากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด นำเอาความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของครูแต่ละคนออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

4. ประสิทธิภาพ (Effectiveness) การดำเนินงานทุกแผนงาน โครงการจะต้องคำนึงถึงผลที่ตามมาว่า ใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดไปแล้วจะได้อะไรกลับมา หรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียน หรือส่งผลประโยชน์มากน้อยเพียงใดต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. ประชาสัมพันธ์ (Public relations) การดำเนินงานในสถานศึกษาที่มีความขาดแคลน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องมีการประสานงานและประชาสัมพันธ์ความเป็นอยู่ของโรงเรียนให้กับสาธารณชนได้รับรู้ถึงความขาดแคลนของเรา และจะต้องนำผลงานดีเด่นของโรงเรียนออกประชาสัมพันธ์เพื่อชักจูงให้ผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เห็นความสำคัญ และยินดีเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนงบประมาณ สื่อการเรียนการสอนให้กับทางโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนจะต้องสร้างศรัทธาด้วยผลงานเป็นต้นทุนเพื่อเป็นสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปกครอง องค์กรเอกชน และภาคประชาสังคมได้เข้ามาส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียน อาจจะทำเป็นแผ่นพับ ภาพถ่าย ลงในเว็บไซต์โรงเรียน เป็นต้น

6. ประมาณการ (Estimate) สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการมีข้อมูลไว้พร้อมสรรพ เพื่อประมาณการในการที่จะพัฒนาสถานศึกษาของเรา โดยนำข้อมูลเสนอต่อต้นสังกัดและผู้มีจิตศรัทธา ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมว่าโรงเรียนเราขาดแคลนอะไร ถ้าอยากให้ช่วยเหลือเร่งด่วน (ICU) คืออะไร ซึ่งบ่อยครั้งที่จะได้รับผลตอบกลับมาอย่างไม่คาดฝันขอเพียงให้โรงเรียนมีข้อมูลพร้อมและมีแผนจะดำเนินการไว้ชัดเจน ทำให้เขาเชื่อมั่นว่า สิ่งที่เรามีปัญหาที่เรารวบรวมไว้เมื่อได้รับความช่วยเหลืองบประมาณ จะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

7. ประยุกต์ (Applied) การทำงานตามแผนงาน โครงการที่วางไว้ในตอนต้นปีการศึกษา หากได้รับการสนับสนุนมาแต่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องประยุกต์การทำงานให้เข้ากับสถานการณ์ (situation) ของบริบทที่เราเผชิญอยู่ให้การดำเนินงานสามารถบรรลุผลสำเร็จ

จากที่กล่าวข้างต้นคุณภาพการศึกษาจึงเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาที่มีกระบวนการอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และประสบการณ์ที่ดีเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับ สภาพความต้องการของสังคม มีสติปัญญาและมีศักยภาพในการประกอบอาชีพและสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว ชุมชน สังคมได้อย่างมีความสุข เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และมีมาตรฐานตามกรอบกระทรวงศึกษาธิการกำหนด สอดคล้องกับ กรมววิชาการ (2560) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพซึ่งหน่วยงานการศึกษาทุกระดับทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นร่วมกับชุมชนจัดให้สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของชุมชนโดยสถานศึกษาต้องมีความพร้อมในการลงมือได้แก่ความพร้อมของการดำเนินงาน เช่น การบริหารจัดการภายในหน่วยงานเป็นระบบมีประสิทธิภาพการดำเนินงานสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมและมี

ประสิทธิภาพมีการแนะแนว และการนิเทศอย่างเป็นระบบมีการประสานงานทั้งภาครัฐและเอกชน ความพร้อมด้านสภาพแวดล้อม เช่น สภาพเศรษฐกิจและสังคมเอื้ออำนวยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากผู้ปกครองและชุมชน อย่างไรก็ตามการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้เป็นคนดีคนเก่งมีคุณธรรมและจริยธรรมมีโอกาสดำเนินการพัฒนาทั้งทางร่างกายจิตใจและสติปัญญาตลอดจนมีจริยธรรมวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุขโดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จนสามารถรู้จักพึ่งตนเองมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกทั้งใฝ่รู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องโดยจะต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจะต้องความสามารถจัดการศึกษาและจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมต่าง ๆ

เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจและได้พัฒนาตนเองไปตามศักยภาพของแต่ละบุคคล การพัฒนาหลักสูตรทั้งหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนและสังคมโดยมีกระบวนการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานการศึกษารวมทั้งมีการแนะแนวผู้เรียนอย่างเหมาะสม ขณะที่ Parson (1994) เน้นว่าคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการจากการศึกษาและการบริการทางการศึกษานั้นเป็นไปตามที่นักวิชาการกำหนด ทั้งยังมีการใช้เทคนิคและขั้นตอนที่เชื่อว่าจะทำให้เกิดผลตามที่ผู้รับบริการต้องการได้ และคุณภาพในการจัดการ คือการใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดผลผลิต และเป็นไปตามแนวทางที่ผู้บริหารการศึกษาระดับสูงกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ Bolton (1995) แสดงให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องของคุณภาพในการปฏิบัติการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณค่า โดยมีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง ทำงานเป็นทีมอย่างมีคุณภาพและเน้นการลดต้นทุนหรือใช้ทุนน้อยแต่ได้ผลคุ้มค่ามากที่สุด คุณภาพการศึกษา คือ ความสำเร็จที่สถาบันแต่ละแห่งได้จัดประสบการณ์ที่เป็นสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลต่อเป้าหมายการเรียนรู้รวมถึงมาตรฐานทางด้านวิชาการที่เหมาะสมด้วยและได้เสนอเกณฑ์ที่เป็นรูปแบบของคุณภาพการศึกษาไว้ โดยการปรับปรุงกลยุทธ์ด้านคุณภาพการเรียนการสอน รูปแบบของการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนมีลักษณะยืดหยุ่น การดูแลคุณภาพของครู อาจารย์ และต้องพัฒนาครู อาจารย์ การประสานความสัมพันธ์กับหน่วยงานงานในองค์กร ข้อมูลความต้องการต่าง ๆ นำมาประเมินและสามารถอธิบายความก้าวหน้าได้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาที่สำคัญได้แก่การกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับบริบทนโยบายต้องมีความต่อเนื่อง ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงที่สำคัญที่สุด คือ ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องมีครูอาจารย์ประจำหลักสูตร ที่เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิ มีความรู้ มีความสามารถ คุณภาพของครู จะดูได้จากภาพสะท้อนคุณภาพของลูกศิษย์ ดังนั้นครูจึงเป็นหัวใจของการพัฒนาศิษย์ โดยมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพครู ได้แก่ ครูต้องมีความรู้ มีความสามารถในการใช้ความรู้ และมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความรักความเมตตาปรารถนาดีต่อศิษย์ ทุ่มเทเสียสละ ทำงานเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครูและมีทัศนคติที่ดี นอกจากนี้ผู้บริหารต้องมีคุณภาพ สามารถจัดการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ บนพื้นฐานความขาดแคลนสถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีเสรีภาพทางวิชาการ มีคุณภาพที่เกิดขึ้นในตัวองสถานศึกษาเอง โดยสถานศึกษาต้องมีการประเมินตนเอง เพื่อส่งผลการประเมินภายนอก ซึ่งการประเมินเพื่อพัฒนาและสร้างคุณค่าต่อสังคม โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการประเมิน คือการที่ผู้ประเมินและผู้รับการประเมินมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อการประเมิน การประเมินที่ต้องสะท้อนสภาพจริง การมีส่วนร่วมในการประเมินของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการที่สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เช่น กระบวนการพัฒนาโดยใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด (Data Wise Improvement Process) การจัดการความรู้ (Knowledge Management) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (Learning Network) และการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ (Evaluation Utilization) เป็นต้น ซึ่งการนำแนวคิดเหล่านี้ไปดำเนินงานเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องของสถานศึกษา เพื่อเป็นการเสริมหรือสนับสนุนให้โรงเรียนมีระบบหรือวิธีการที่จะพัฒนาโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นฐานในการขับเคลื่อนให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามวงจรคุณภาพ PDCA ในขั้นการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน (Check) เป็นขั้นที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะป้อนข้อมูลเชื่อมโยงไปสู่ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) เพื่อเป็นพื้นฐานในขั้นการวางแผนพัฒนา (Plan) ทำให้วงจรคุณภาพ PDCA ขับเคลื่อนไปครบวงจรคุณภาพและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) นั้นมี ถ้าพบว่าผลการประเมินคุณภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ก็รักษาวินัยปฏิบัติที่ดี (Best practice) ไว้ แล้วนำมาจัดทำเป็นมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard) ของสถานศึกษา ส่วนนัยที่สอง ถ้าผลการประเมินไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ต้องนำผลการประเมินมาพิจารณา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเพื่อการวางแผนปรับปรุงพัฒนา (Plan) ในปีต่อไป รวมทั้งเรื่องที่ไม่เป็นปัญหาที่ต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกลไกของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ก็จะขับเคลื่อนสู่การปรับปรุงพัฒนาตามวงจรคุณภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน คุณภาพการศึกษา ก็จะพัฒนาขึ้นตามลำดับ แม้แต่มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard) เมื่อนำไปสู่การปฏิบัติในปีต่อไปก็ต้องมีการประเมินและปรับปรุงพัฒนาเช่นกัน ดังนั้น สถานศึกษาที่มุ่งสร้างวัฒนธรรมคุณภาพให้ยั่งยืน จำเป็นต้องขับเคลื่อนวงจรคุณภาพ PDCA กับ SDCA (Standard-Do-Check-Act) ให้ก้าวหน้าต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

สรุป

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานการณ์ที่มีภาวะความขาดแคลนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากการศึกษาบทบาทสำคัญในการเติบโตและพัฒนาของบุคคลและสังคมต่อมา การจัดการกับภาวะความขาดแคลนในการศึกษาต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น ตั้งแต่สภาพสังคมรอบข้าง สภาพเศรษฐกิจ แรงจูงใจส่วนบุคคลและครู และการสนับสนุนจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาวะความขาดแคลนอาจต้องมีการดำเนินการทั้งระบบ ไม่ใช่ทำการแก้ไขปัญหบางประการเท่านั้น โดยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาวะความขาดแคลนสามารถทำได้ผ่านการสนับสนุนในรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง สนับสนุนด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร เช่น การจัดหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาวิชาการของครู การสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่เหมาะสม และการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่เปิดกว้างและเชิงสร้างสรรค์ เช่น การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ที่สามารถทำให้นักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะอย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้การสนับสนุนจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น การทำงานร่วมกับพันธมิตรภายนอก เพื่อเสริมสร้างทรัพยากร และช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย ยังเป็นอีกหนึ่งวิธีที่สามารถช่วยให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาวะความขาดแคลนเป็นไปอย่างเหมาะสม

สิ่งสำคัญที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่รับผิดชอบ ดูแลจัดการบริหารสถานศึกษาที่มีความขาดแคลน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์ ในการบริหาร ด้วยการอาศัยชุมชน หรือองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ชุมชนเพื่อระดมทุนไม่ว่าจะมาในรูปแบบ ขอบบริจาค การทำผ้าป่าเพื่อการศึกษา ตามกำลังที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถที่จะช่วยเราได้ แล้วนำงบประมาณที่ได้มา ร่วมกันวางแผนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่เราาร่วมกันรับผิดชอบ ให้ผลที่เกิดขึ้นตกอยู่กับบุตรหลานของเราที่อยู่ในรั้วโรงเรียน ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจะกระทำได้ ซึ่งการบริหารสถานศึกษาภายใต้สถานการณ์ความขาดแคลนทั้งคน และทรัพยากรการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารจำต้องออกแรงมากกว่าโรงเรียนที่มีความพร้อม ทั้งนี้ เพราะจะต้องใช้ทั้งกลยุทธ์ ศาสตร์ และศิลป์ในการบริหารเพิ่มขึ้น เท่าตัว จึงจะทำให้เกิดความสำเร็จเชื่อมั่นได้ หลักที่ควรใช้ คือ เทคนิค “7 ป” ได้แก่ ประโยชน์ ประหยัด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประชาสัมพันธ์และประมาณการข้อมูลไว้พร้อมเมื่อพบใครมี ศรีธธาจะบริจาค ก็พร้อมที่จะนำเสนอข้อมูลได้ทันที เทคนิคดังกล่าวรับรองว่าเกิดผลดีแน่นอน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2560). *เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดการบูรณาการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 3) . กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จิราภรณ์ จันทา. (2564). กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์มจร*, 9(5), 1964-1980.
- ถวิล อรัญเวศ. (2560). *การบริหารสถานศึกษาภายใต้สถานการณ์ความขาดแคลน*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts>.
- ประเวศ เวชชะ. (2565). รูปแบบและกลไกการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารห่างไกลบนพื้นที่สูงภาคเหนือประเทศไทย. *วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแปซิฟิก*, 8(3), 153-166.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. ราชกิจจานุเบกษา.
- ละอ อวันจิ. (2563). กลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 22(4), 228-238.
- วารุณี ลัคนโชคดี. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลและพัฒนาการของระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากผลการประเมินคุณภาพภายนอก ทั้งสามรอบของ สมศ. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สุรเดช โสมบุตร. (2560). แนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 36(6), 28-41.

ระบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตตามหลักอิทธิบาท 4

Teaching System for Developing Life Skills Based on the Four Paths to Success

พระมหาอุทิศ ธีรวโร¹ และพระมหาเชษฐา ฐานจาโร²

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Phramahautiti Tirawaro ¹ and Phramahaachattha Thanajaro²

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author, E-mail: kraisin1986@gmail.com t.tanjaro@gmail.com

(Received: 16 August, 2024 ; Edit: 18 November, 2024 ; accepted: 19 November, 2024)

บทคัดย่อ

ระบบการสอนให้เหมาะสมกับพัฒนาการ การเรียนรู้ มีการประเมินผลย้อนกลับ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ให้ได้มาซึ่งระบบการสอนที่มีประสิทธิภาพดี ในทำนองเดียวกันก็เป็นหลักประกันในด้าน ประสิทธิภาพ และ ประสิทธิผลในการเรียนรู้และนักการศึกษาได้ออกแบบ ระบบการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในปัจจุบันจำเป็นต้องมีระบบการสอนที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักธรรมคำสอนที่มีอยู่ในพระพุทธศาสนา หนึ่งในหลักธรรมที่สำคัญและเหมาะสมกับการพัฒนาทักษะชีวิตคืออิทธิบาท 4 ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา หลักธรรมนี้สามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างระบบการสอนที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในทุกด้านในระบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ผู้สอนควรกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความพอใจ และรักในสิ่งที่ตนเองกำลังเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้จักการพยายามและความขยันหมั่นเพียรในการทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้สอนควรสร้างวิธีการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในเนื้อหาที่กำลังเรียนอยู่ การใช้เทคนิค การสอนที่หลากหลายและการให้ความสำคัญกับการตอบคำถามจะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเกิดความสนใจการ ทบทวนและพิจารณาสิ่งที่ได้เรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาทักษะชีวิตการพัฒนาตนเองการนำหลัก อิทธิบาท 4 มาใช้ในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายต่างๆ ใน ชีวิต โดยมีพื้นฐานจากความรักในสิ่งที่ทำ ความพยายาม ความตั้งใจ และการทบทวนอย่างรอบคอบ ทั้งนี้ระบบการ สอนที่ดีจะต้องมีการประยุกต์ใช้หลักธรรมเหล่านี้อย่างต่อเนื่องและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการ พัฒนาทักษะชีวิตที่ยั่งยืน

คำสำคัญ : ระบบการสอน, การพัฒนาทักษะชีวิต, หลักอิทธิบาท 4

Abstract

The teaching system is designed to be conducive to development and learning, with ongoing feedback and improvement processes to establish an effective teaching system. Similarly, it serves as a cornerstone for efficiency and effectiveness in learning outcomes and student development. The current curriculum aligns with Buddhist principles, emphasizing Iddhipada 4 (the 4 paths of accomplishment): Chanda, Viriya, Citta, and Vimamsa. These principles serve as a framework for creating an educational system that aids students in developing comprehensive life skills. Educators should encourage and foster students' satisfaction and love for what they are learning, instilling in them a sense of effort and diligence in pursuing their goals. They should employ teaching methods that stimulate student interest in the subject matter, utilize diverse teaching techniques, and prioritize active participation and critical reflection. This approach is crucial for fostering life skill development and self-improvement. Implementing the Iddhipada 4 (the 4 paths of accomplishment) in teaching enhances students' readiness to face life's challenges, rooted in a foundation of love for learning, effort, determination, and thorough reflection. A well-designed teaching system continuously applies these principles appropriately to the student's needs, fostering sustainable life skills and development.

Keywords : Teaching system, life skills development, Iddhipada 4
(the 4 paths of accomplishment)

บทนำ

การศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะชีวิต ซึ่งเป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ทักษะชีวิตประกอบไปด้วยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การบริหารเวลา และการจัดการความเครียด การศึกษาไม่เพียงแต่มุ่งเน้นให้ความรู้ทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังช่วยพัฒนาและส่งเสริมทักษะชีวิตเหล่านี้ด้วย การเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการปรับตัวและรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการปรับตัวเข้ากับการทำงานในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ หรือการจัดการปัญหาส่วนตัวและครอบครัว ทักษะชีวิตเช่นการแก้ปัญหาและการคิดเชิงวิเคราะห์ช่วยให้บุคคลสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพ การศึกษาในด้านนี้จึงมีความสำคัญในการเตรียมคนให้พร้อมเผชิญกับความท้าทายในชีวิตการพัฒนาทักษะชีวิตผ่านการศึกษายังมีผลในการเสริมสร้างสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี การศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตสามารถช่วยให้บุคคลมีวิธีการจัดการกับความเครียดและความกังวลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจและการยอมรับตนเองและผู้อื่น การมีสุขภาพจิตที่ดีจะช่วยให้บุคคลมีพลังในการดำเนินชีวิตและการทำงานได้อย่างเต็มที่ (พระมหาฉัตรชัย ฐมวรเมธี, 2566: 136)

นอกจากนี้ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในสังคม การเรียนรู้ทักษะการทำงานเป็นทีมและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพช่วยให้บุคคลสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิผล การพัฒนาทักษะเหล่านี้จึงเป็นการเตรียมคนให้พร้อมเป็นพลเมืองที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมในยุคที่เทคโนโลยีและการสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตจึงยังมีความสำคัญมากขึ้น การมีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตในยุคดิจิทัล การศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตจะช่วยให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุขในทุกๆ ด้านของชีวิต

พระมหาฉัตรชัย ธมมวรมณี (2566 : 157) ระบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตตามหลักอิทธิบาท 4 เป็นแนวทางการศึกษาและพัฒนาตนเองที่มีรากฐานมาจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนา โดยอิทธิบาท 4 คือ หลักการที่เน้นการสร้างความสำเร็จในชีวิตด้วยความพยายาม ความอดทน และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความพยายาม) จิตตะ (ความเอาใจใส่) และวิมังสา (การพิจารณา) การนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในระบบการสอนสามารถช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการประสบความสำเร็จในชีวิตและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเริ่มด้วยหลักฉันทะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะชีวิต เพราะการที่คนเรามีความพอใจและรักในสิ่งที่ทำ จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดความพยายามและการฝึกฝนในด้านนั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง ระบบการสอนที่เน้นการสร้าง ความพอใจในการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานและน่าสนใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ หลักวิริยะเป็นการพัฒนาความพยายามและความอดทน การเรียนรู้ไม่ใช่เรื่องที่สามารถทำได้ในทันที แต่ต้องอาศัยความพยายาม และการฝึกฝน ระบบการสอนที่เน้นการสร้าง ความพยายามจะช่วยให้ผู้เรียนมีความอดทนต่อความยากลำบากและไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเป้าหมายและแผนการในการพัฒนาตนเองจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น หลักจิตตะคือการเอาใจใส่และความมุ่งมั่นในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ ผู้เรียนที่มีจิตตะจะมีความรับผิดชอบ และมีสมาธิในการทำงาน ระบบการสอนที่เน้นการสร้างจิตตะจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดการเวลาและทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกฝนให้ผู้เรียนมีความเอาใจใส่ในการเรียนรู้และการทำงานจะช่วยให้พวกเขาประสบความสำเร็จได้มากขึ้นและหลักวิมังสาเป็นการพิจารณาและประเมินผล การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีการประเมินผลและการปรับปรุงอยู่เสมอ ระบบการสอนที่เน้นการพิจารณาและประเมินผลจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และหาวิธีปรับปรุงการเรียนรู้และการทำงานของตนเองได้ดีขึ้น การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการตั้งคำถามและค้นหาคำตอบด้วยตนเองจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ

ดังนั้นการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในระบบการสอนสามารถช่วยพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญแก่ผู้เรียน ไม่เพียงแต่ในด้านวิชาการ แต่ยังในด้านการงานและการใช้ชีวิตประจำวันอีกด้วย การสร้างระบบการสอนที่เน้นการพัฒนาตนเองตามหลักธรรมนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายและประสบความสำเร็จในทุกๆ ด้านของชีวิตในบทความวิชาการเรื่องนี้ผู้เขียนได้นำเสนอเกี่ยวกับการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาดังนี้

1. การสร้างฉันทะ

1.1 การกระตุ้นความสนใจ

ตะวัน ไชย จิตต์และคณะ (2567) การกระตุ้นความสนใจจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและท้าทายเพื่อกระตุ้นความสนใจเพื่อให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนและในสิ่งที่ทำการกระตุ้นความสนใจในผู้เรียนเป็นเรื่อง

สำคัญที่มีผลต่อความพึงพอใจและผลลัพธ์ในการเรียนรู้การใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การบรรยายการใช้ภาพและเสียงหรือการทำกิจกรรมกลุ่ม สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและรู้สึกสนุกสนานในการเรียนซึ่งวิธีการสอนที่มีการสอดแทรกเทคนิคและนวัตกรรมใหม่ๆ จะช่วยกระตุ้นความสนใจและเสริมสร้างความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ห้องเรียนที่มีบรรยากาศเปิดกว้าง อากาศถ่ายเทดี และมีอุปกรณ์การเรียนรู้ที่ครบครัน จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกสบายและมีสมาธิในการเรียนมากขึ้น นอกจากนี้ การจัดการเวลาเรียนที่เหมาะสมและการพักผ่อนอย่างเพียงพอก็เป็นสิ่งสำคัญในการรักษาความสนใจของผู้เรียนการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสอนยังเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ดี การใช้สื่อการสอนที่มีความหลากหลาย เช่น วิดีโอ คอมพิวเตอร์ โปรแกรมการสอนออนไลน์ หรือแอปพลิเคชันการเรียนการสอน สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและสนุกกับการเรียนรู้ นอกจากนี้ เทคโนโลยียังช่วยให้การเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นและสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

การสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญในการกระตุ้นความสนใจ ครูควรใช้วิธีการที่หลากหลายในการเสริมสร้างแรงจูงใจ เช่น การให้คำชมเชย การให้รางวัล การสร้างความท้าทาย และการเชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนกับความสนใจส่วนตัวของผู้เรียน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกมีคุณค่าและมีแรงบันดาลใจในการเรียนมากขึ้น ดังนั้นการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การถามตอบ และการแก้ปัญหา ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน นอกจากนี้ การแสดงความสนใจและเอาใจใส่ในความก้าวหน้าของผู้เรียนยังช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกมีความสำคัญและมุ่งมั่นในการเรียนมากยิ่งขึ้น

1.2 การเสริมสร้างความสุข

การเสริมสร้างความสุขสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีความสุขในการเรียนรู้ การเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกมีแรงจูงใจและสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การจัดสรรพื้นที่เรียนรู้ที่สะอาดและเป็นระเบียบ การให้แสงสว่างที่เพียงพอ และการจัดสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ เช่น การจัดวางโต๊ะและเก้าอี้ให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ

การมีส่วนร่วมของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ ครูหรือผู้สอนควรสร้างสรรคกิจกรรมที่ทำนายและน่าสนใจให้กับผู้เรียน การใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบกลุ่ม การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้ผ่านเกม สามารถช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนานและมีความสุขในการเรียนรู้ นอกจากนี้ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ ยังช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเขามีคุณค่าและเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและผู้เรียนเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ ครูควรแสดงความเอาใจใส่และเข้าใจความต้องการของผู้เรียน การให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เหมาะสม รวมถึงการให้กำลังใจและสนับสนุนในทุกๆ ขั้นตอนของการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนเองได้รับการดูแลและมีความมั่นใจในการเรียนรู้อย่างมากขึ้น

การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันก็มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นช่วยให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ และยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง การจัดกิจกรรมที่เน้นการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้

ผ่านการแก้ปัญหาาร่วมกัน และการเรียนรู้ผ่านการสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกมีความสุขและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น

ดังนั้นการประเมินผลการเรียนรู้ที่มีความยุติธรรมและเป็นกลาง การให้คำชมและการยอมรับในความพยายามของผู้เรียน ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจในการเรียนรู้การให้คำแนะนำที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับและมีโอกาสพัฒนาอย่างต่อเนื่องการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องและให้ความสำคัญในทุกๆ รายละเอียดเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกมีความสุขและสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่

1.3 การเชื่อมโยงบทเรียน

การเชื่อมโยงบทเรียนหรือกิจกรรมกับความสนใจของผู้เรียนการเชื่อมโยงบทเรียนหรือกิจกรรมกับความสนใจของผู้เรียนเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มความเข้าใจและความสนุกสนานในกระบวนการเรียนรู้ การทำเช่นนี้ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าบทเรียนมีความหมายและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันนอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นที่จะสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Brown, 2007)

การเชื่อมโยงบทเรียนกับความสนใจของผู้เรียนสามารถทำได้หลายวิธี หนึ่งในนั้นคือการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานอดิเรกหรือความสนใจพิเศษของผู้เรียน ครูสามารถใช้กิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจของผู้เรียนเพื่อสร้างความรู้สึผูกพันกับเนื้อหา ตัวอย่างเช่น การจัดกิจกรรมกลุ่มที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันในโครงการที่สนใจ การเล่นเกมที่สอดคล้องกับบทเรียน หรือการใช้เทคโนโลยีและสื่อมัลติมีเดียที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน วิธีการเหล่านี้ไม่เพียงแต่ทำให้การเรียนรู้สนุกและน่าสนใจมากขึ้น แต่ยังส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกันและการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนให้มีทักษะในการเรียนรู้การเชื่อมโยงบทเรียนกับความสนใจของผู้เรียน ช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาวิธีการสอนของตนเองได้ การฟังความคิดเห็นและสังเกตความต้องการของผู้เรียน ทำให้ครูสามารถสร้างสรรค์บทเรียนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้แม่นยำมากขึ้น เนื่องจากผู้เรียนมีส่วนร่วมและแสดงออกถึงความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น (ปรัชญนันท์ นิลสุข, 2557)

ที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการเชื่อมโยงบทเรียนกับความสนใจของผู้เรียนเป็นวิธีการที่สำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นมิตรและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เมื่อผู้เรียนรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญและได้รับการสนับสนุนจะมีความมั่นใจในการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นี่คือนโยบายที่สำคัญในการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับอนาคตที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

2. การส่งเสริมวิริยะ

2.1 การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน

การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนช่วยผู้เรียนตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถบรรลุได้การสอนโดยฝึกให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนต่อการเรียนเป็นวิธีการที่สำคัญในการพัฒนาทักษะและความรู้ของผู้เรียน การตั้งเป้าหมายช่วยให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่น และมีทิศทางในการเรียนรู้มากขึ้น เมื่อผู้เรียนมีเป้าหมายที่ชัดเจนจะสามารถวางแผนและดำเนินการตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การตั้งเป้าหมายยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้ดีขึ้น

เป้าหมายที่ดีควรมีความชัดเจนและเฉพาะเจาะจง ซึ่งหมายความว่าผู้เรียนควรทราบว่าตนเองต้องการทำอะไรและทำอย่างไรให้สำเร็จ ตัวอย่างเช่น การตั้งเป้าหมายว่า "ฉันต้องการเพิ่มคะแนนสอบรายวิชานี้

พลเมืองในครั้งถัดไป" นั่นคือการตั้งเป้าหมายว่า "ฉันต้องการเก่งคณิตศาสตร์" เนื่องจากเป้าหมายแรกมีความเฉพาะเจาะจงและวัดผลได้ นอกจากนี้ เป้าหมายควรมีความท้าทายแต่ยังคงเป็นไปได้ เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณมีความสามารถในการบรรลุเป้าหมายนั้น

พระมหาสุวณฺณ กิตติเมธี(คงยืน)และสมควร นามสีฐาน (2565 : 588) การฝึกให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายยังช่วยเพิ่มความรับผิดชอบในตัวเอง ผู้เรียนที่มีเป้าหมายจะรู้สึกว่าคุณมีความรับผิดชอบในการบรรลุเป้าหมายนั้น ซึ่งจะส่งผลให้พวกเขามีความพยายามและตั้งใจในการเรียนรู้มากขึ้น นอกจากนี้ การมีเป้าหมายยังช่วยลดความกังวลและความเครียดเนื่องจากผู้เรียนรู้ว่าจะต้องทำอะไรและจะอย่างไรในแต่ละขั้นตอนครูสามารถมีบทบาทสำคัญในการช่วยผู้เรียนตั้งเป้าหมายโดยการให้คำแนะนำและคำปรึกษา การสอนทักษะการตั้งเป้าหมายเป็นส่วนหนึ่งของการสอนที่มีคุณภาพ เช่น ครูสามารถช่วยผู้เรียนวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง เพื่อให้สามารถตั้งเป้าหมายที่เหมาะสมและเป็นไปได้ นอกจากนี้ ครูยังสามารถสนับสนุนผู้เรียนโดยการติดตามและประเมินผลการบรรลุเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นการสอนโดยฝึกให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ แต่ยังช่วยพัฒนาทักษะชีวิตอื่น ๆ เช่น การวางแผน การจัดการเวลา และการแก้ปัญหา การตั้งเป้าหมายเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาตนเองและเตรียมความพร้อมสำหรับความสำเร็จในอนาคต

2.2 การเสริมสร้างกำลังใจ

การเสริมสร้างกำลังใจให้กำลังใจและสนับสนุนผู้เรียนในการพยายามทำงานให้สำเร็จการเสริมสร้างกำลังใจให้ผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี การสร้างความเชื่อมั่นในตัวผู้เรียนสามารถทำได้โดยการชื่นชมความพยายามและความสำเร็จที่เกิดขึ้น แม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย การรับรู้และให้การยอมรับในความก้าวหน้าจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกมีกำลังใจและมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น การสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและแสดงความสามารถเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณมีความสามารถประสบความสำเร็จได้ (พระเอกรัตน์ มหามงคล, 2560)

การสนับสนุนผู้เรียนต้องการการเข้าใจและรับฟังความต้องการและปัญหาครูหรือผู้สอนควรเป็นผู้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และคอยช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนประสบปัญหา การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมกลุ่มหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นสามารถสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนการเรียนรู้ได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกได้รับการสนับสนุนและไม่โดดเดี่ยวในการเผชิญกับความท้าทาย

การสร้างแรงบันดาลใจผ่านการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและท้าทายแต่สามารถบรรลุได้จะช่วยให้ผู้เรียนมีทิศทางในการพัฒนา การให้กำลังใจในการทำงานหนักและความพยายามจะช่วยเสริมสร้างความมุ่งมั่น การแสดงตัวอย่างที่ดีและการสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีแรงจูงใจและพร้อมที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.3 การสร้างนิสัยการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

ส่งเสริมการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและการเรียนรู้อย่างมีระบบสอนให้ผู้เรียนรู้จักตัวเองเริ่มต้นจากการรู้จักตัวเองว่าเราชอบการเรียนรู้แบบไหน เพราะการเรียนรู้เองก็มีหลายวิธี ทั้งการอ่านหนังสือการฟังครูหาวิธีการเรียนรู้ที่จะทำให้เราเรียนรู้ได้ไม่เบื่อและสามารถอยู่กับมันได้อย่างเต็มที่สนุกไปกับการเรียนรู้นั้นอยู่เสมอจนกระทั่งถึงเลือกทักษะเฉพาะด้านที่ต้องการการเรียนรู้ในทุกเรื่องเพื่อกระตุ้นความสนใจของตัวเองนอกจากนี้ครูสามารถช่วยพัฒนานักเรียนได้ในหลายๆด้านทั้งในเรื่องของการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะต่างๆแต่นอกจากนี้แล้ว ยังมีอีกสิ่งหนึ่งซึ่งสำคัญไม่น้อยที่ครูจะสามารถช่วยพัฒนาด้านนี้ก็คือ “นิสัย” โดยนิสัยเชิงบวกนั้นจะ

ช่วยสร้างความแข็งแกร่งให้กับตัวของนักเรียนเองในระยะยาว ตัวอย่างของนิสัยเชิงบวก ได้แก่ ความอดทน ความเห็นอกเห็นใจ ความมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์ เป็นต้นหรือที่เรียกกันง่ายๆว่า “นิสัยที่ดี”(กฤษณภรณ์ กุตรแสงและ อำนวย ทองโปร่ง, 2566)

3. การฝึกจิตตะ

3.1 ฝึกให้นักเรียนสามารถคิดและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

การฝึกให้นักเรียนสามารถคิดและแก้ไขปัญหาเริ่มต้นด้วยการส่งเสริมการคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งหมายถึงการเรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาโดยใช้ขั้นตอนวิเคราะห์และการแบ่งปัญหาออกเป็นส่วนย่อย ๆ นอกจากนี้ยังควรสอนให้เข้าใจถึงกระบวนการที่ใช้ในการคิดเช่นการตั้งสมมติฐาน การเปรียบเทียบตัวเลือก เป็นต้นการพัฒนาทักษะการแก้ไขปัญหาคือส่วนสำคัญในการฝึกนักเรียน เช่น การส่งเสริมทักษะในการตัดสินใจ การหาทางแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ และการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์การสนับสนุนให้เป็นผู้นำเองการฝึกให้นักเรียนสามารถคิดและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองยังควรเน้นการสนับสนุนให้เป็นผู้นำเอง ซึ่งหมายถึงการส่งเสริมความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาและการเรียนรู้จากความล้มเหลวการฝึกให้นักเรียนสามารถคิดและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองยังควรกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ โดยการสนับสนุนให้พัฒนาไอเดียและแก้ปัญหาที่มีความสำคัญในชีวิตประจำวันการให้คำแนะนำและการประเมินการสุ่มให้คำแนะนำและการประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญในการฝึกให้นักเรียนสามารถคิดและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งสามารถช่วยในการพัฒนาทักษะและความเชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

พัศดา จิราสิทธิ์ (2567 : 23) การกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการตั้งคำถาม, การอภิปราย, และการทำงานกลุ่มการกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสนุกสนานได้ดีขึ้น สร้างการเรียนรู้ที่น่าสนใจออกแบบกิจกรรมหรือโครงการที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับความสุขของนักเรียน เช่น การใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้, การใช้เกมส์ในการฝึกทักษะ, หรือการทำโปรเจกต์ที่เชื่อมโยงกับชุมชนหรือสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันสร้างพื้นที่ในการสนทนาและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักเรียนสามารถทำได้โดยการใช้กิจกรรมเช่น การอภิปรายหรือการสนทนากลุ่มสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ตั้งคำถามที่กระตุ้นความคิด, สร้างพื้นที่เรียนรู้ที่เปิดกว้างและเพื่อให้นักเรียนสามารถตอบสนองต่อความรู้และความสงสัยได้ให้การตอบรับและข้อเสนอแนะพัฒนาผลการเรียนรู้ที่ชัดเจนและให้คำแนะนำเพื่อให้นักเรียนสามารถปรับปรุงตนเองได้ส่งเสริมการทำงานร่วมกันสร้างโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกันในโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องการความร่วมมือ ซึ่งจะส่งผลให้พัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มและการเรียนรู้ระหว่างเพื่อนการกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ไม่เพียงแค่ช่วยสร้างการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ แต่ยังช่วยสร้างบรรยากาศที่เติบโตและสนุกสนานในการเรียนรู้ด้วย

3.3 การจัดการเวลาเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สอนการจัดการเวลาเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการสอนให้ผู้เรียนรู้จักการกำหนดลำดับความสำคัญการเรียนรู้ที่สำคัญคือการกำหนดลำดับความสำคัญของงานเพื่อแยกงานตามความสำคัญและความเร่งด่วน เช่น งานที่เร่งด่วนแต่ไม่สำคัญควรทำให้เสร็จทันที ในขณะที่งานที่สำคัญและไม่เร่งด่วนควรวางแผนเพื่อทำให้งานที่วางแผนช่วยลดความกดดันและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนครูจำเป็นต้องใช้เครื่องมือและเทคนิคต่างๆ เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือการจัดการงานที่ครูมอบหมายเพื่อติดตามและ

วางแผนกิจกรรมตามเวลาและที่สำคัญคือการจัดการเวลาส่วนตัวการรักษาสุขภาพที่ดีและสมดุลในชีวิตส่วนตัวเป็น สิ่งสำคัญที่ช่วยให้มีสมาธิในการเรียน เช่น การออกกำลังกาย การนอนหลับ และการพักผ่อนอย่างเหมาะสม

3.4 การกำหนดขั้นตอนการทำงาน

การกำหนดขั้นตอนการทำงานช่วยผู้เรียนกำหนดขั้นตอนการทำงานอย่างมีระบบและตามลำดับช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความสำคัญของการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงานที่ต้องทำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนใน ทิศทางและการวางแผนการทำงาน วางแผนขั้นตอนการทำงานสอนให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสำคัญของการวางแผน การทำงาน โดยการกำหนดลำดับความสำคัญของงานและการกำหนดเวลาที่เหมาะสมในการทำแต่ละขั้นตอน การติดตามและประเมินผลสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้การติดตามและประเมินผลของงานที่ทำ เช่น ติดตามผลการเรียนของตนเอง

3.5 ให้โอกาสนักเรียนได้เลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง

การให้โอกาสให้นักเรียนเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผลการเรียน ดีขึ้นได้เยอะขึ้นครับ นักเรียนแต่ละคนมีสไตล์การเรียนรู้ที่ต่างกันออกไป เช่น บางคนชอบการเรียนรู้ทางสมอง ซ้ายซึ่งเน้นการอ่านและการวิเคราะห์ข้อมูล ในขณะที่บางคนชอบการเรียนรู้ทางสมองขวาซึ่งเน้นการทดลองและ ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ และยังมีคนที่ชอบการเรียนรู้แบบมีลิงก์กับอารมณ์และความรู้สึกอีกด้วยการให้โอกาสให้ นักเรียนเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมนี้ สามารถทำได้โดยการให้ตัวเลือกหลากหลาย เช่น การให้โจทย์การเรียนรู้ที่มีความหลากหลายในการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและสื่อต่างๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การเปิดโอกาสให้นักเรียน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกวิธีการเรียนรู้ที่ตนเองรู้สึกสะดวกและเป็นประโยชน์ได้

พระปลัดเขตชั้นท์ คนงานดีและ ศักดิ์ดา งานหมั่น (2567: 471) การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มีความสำคัญสำหรับการเรียนรู้และการทำงานของคนในสถานศึกษา การจัดบรรยากาศที่เหมาะสมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอสามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีขึ้นได้ การกำหนดบทบาทของคณะและหน่วยงานใน การกำหนดยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนเป้าหมายในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงานใน สถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้และการทำงานที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนและนักศึกษาควรมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อให้มีความ เข้าใจและความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมของตนเองและสถานศึกษา สภาพแวดล้อมที่ดีของสถานศึกษามีส่วน สำคัญในการสร้างความคิด จิตใจ และคุณธรรมที่ดีให้กับนักเรียนและนักศึกษา การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาจะส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาบุคลิกภาพของครูและนักเรียนได้อย่างเต็ม ประสิทธิภาพ การสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรทำเพื่อ ประโยชน์และความสุขของผู้เรียนทุกคน

4. การใช้ชีวิต

4.1 การวิเคราะห์และประเมินผล

สอนการวิเคราะห์และประเมินผลการทำงานเพื่อหาจุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงการสอนการ วิเคราะห์และประเมินผลการทำงานเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถปรับปรุงตนเองและพัฒนาผลงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์นี้หมายถึงการแยกแยะองค์ประกอบต่างๆ ของการทำงานออกมาเพื่อดูว่ามีส่วน ไหนที่ทำได้ดีและส่วนไหนที่ต้องปรับปรุง การสอนทักษะนี้สามารถเริ่มจากการแนะนำเครื่องมือและวิธีการที่ใช้ใน การวิเคราะห์ ในกระบวนการวิเคราะห์ การให้ตัวอย่างที่ชัดเจนและมีการอธิบายอย่างละเอียดเป็นสิ่งสำคัญ ตัวอย่าง ที่ดีจะช่วยให้นักเรียนเห็นภาพและเข้าใจวิธีการวิเคราะห์ได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ การให้โอกาสนักเรียนได้ทดลอง

วิเคราะห์ด้วยตนเองผ่านการทำกิจกรรมหรือการทำงานกลุ่มจะช่วยเสริมสร้างทักษะนี้ได้ดีขึ้น นักเรียนจะได้ฝึกการคิดวิเคราะห์และได้รับความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมกลุ่มการประเมินผลเป็นขั้นตอนต่อจากการวิเคราะห์ ซึ่งเน้นไปที่การตัดสินใจและสรุปผลของการทำงาน การประเมินผลนี้ควรมีเกณฑ์ที่ชัดเจนเพื่อให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างเป็นธรรมและมีความน่าเชื่อถือ การประเมินผลไม่ควรเป็นเพียงการตัดสินว่าผลงานดีหรือไม่ดี แต่ควรมีการให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาต่อไปได้ การให้คำติชมที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์จะช่วยให้เด็กนักเรียนมีกำลังใจและรู้ว่าต้องพัฒนาในด้านใดนอกจากการวิเคราะห์และประเมินผลการทำงาน นักเรียนควรได้รับการสนับสนุนในการวางแผนการปรับปรุงและพัฒนา การวางแผนนี้ควรมีขั้นตอนที่ชัดเจนและมีการกำหนดเป้าหมายที่สามารถวัดผลได้ การให้คำแนะนำในการตั้งเป้าหมายและการติดตามผลการพัฒนาจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีทิศทางในการปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เน้นการวิเคราะห์และประเมินผลจะช่วยให้เด็กนักเรียนเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเอง การสร้างบรรยากาศที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูและเพื่อนจะช่วยให้การวิเคราะห์และประเมินผลเป็นเรื่องที่นักเรียนรู้สึกว่าเป็นเรื่องธรรมดาและเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง

4.2 การปรับปรุงและพัฒนา

ส่งเสริมการปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยใช้ข้อมูลจากการประเมินการสอนโดยส่งเสริมการปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยใช้ข้อมูลจากการประเมินเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในระบบการศึกษา การประเมินผลเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนและครูสามารถเห็นภาพรวมของผลการเรียนรู้และสามารถระบุจุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงได้ การประเมินที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงแต่เป็นการวัดผลการเรียนรู้ แต่ยังเป็นเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ที่นำไปสู่การพัฒนาตนเอง

ในกระบวนการนี้ ครูควรมีบทบาทในการให้คำแนะนำและแนวทางในการพัฒนาตนเอง โดยใช้ข้อมูลจากการประเมินเป็นฐาน การให้คำแนะนำควรเป็นไปอย่างชัดเจนและเจาะจง เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง การใช้เทคนิคการประเมินที่หลากหลาย เช่น การประเมินตนเอง การประเมินโดยเพื่อน และการประเมินโดยครู จะช่วยให้นักเรียนได้รับมุมมองที่หลากหลายและครบถ้วนการติดตามผลการพัฒนาเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้จะช่วยให้เด็กนักเรียนมีทิศทางในการปรับปรุงตนเอง การตรวจสอบความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอและการปรับปรุงแผนการพัฒนาเมื่อจำเป็นจะช่วยให้เด็กนักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นการปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งสำคัญ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลองและเรียนรู้จากความผิดพลาดจะช่วยให้เด็กนักเรียนรู้สึกว่าการปรับปรุงตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียนจะช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจ

ดังนั้นการใช้ข้อมูลจากการประเมินในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องไม่เพียงแต่ช่วยให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น แต่ยังเป็นเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสามารถเผชิญกับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมั่นใจ การเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นทักษะที่มีคุณค่าในการดำเนินชีวิตและการทำงานในอนาคต

4.3 การใช้วิจารณ์ญาณ

ฝึกฝนการใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาการสอนโดยฝึกฝนการใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยเตรียมนักเรียนให้พร้อมต่อการเผชิญกับความท้าทายในชีวิตและการทำงาน การใช้วิจารณ์ญาณคือการพิจารณาข้อมูลต่างๆ อย่างละเอียด รอบคอบ และมีเหตุผลก่อนที่จะตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหา การสอนทักษะนี้จะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความมั่นใจในการตัดสินใจในกระบวนการฝึกฝนวิจารณ์ญาณ ครูควรใช้สถานการณ์จำลองหรือกรณีศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ

การให้โอกาสนักเรียนได้อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันจะช่วยเสริมสร้างทักษะการใช้วิจารณ์ญาณ นอกจากนี้ การตั้งคำถามที่ท้าทายและกระตุ้นให้นักเรียนคิดอย่างลึกซึ้งจะช่วยเสริมสร้างทักษะการวิเคราะห์และการคิดเชิงวิพากษ์การให้ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่หลากหลายแก่นักเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการฝึกฝนการใช้วิจารณ์ญาณ นักเรียนควรได้เรียนรู้วิธีการค้นคว้าข้อมูล การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล และการสรุปข้อมูลอย่างมีเหตุผล การให้โอกาสนักเรียนได้ฝึกฝนการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจจะช่วยเสริมสร้างทักษะในการใช้วิจารณ์ญาณที่มีประสิทธิภาพการประเมินผลการใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ครูควรให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเองได้ การให้คำติชมที่เป็นประโยชน์และเป็นรูปธรรมจะช่วยให้นักเรียนเห็นจุดแข็งและจุดที่ต้องปรับปรุงในการใช้วิจารณ์ญาณ

ดังนั้นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้วิจารณ์ญาณเป็นสิ่งสำคัญ การสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลองและเรียนรู้จากความผิดพลาด และการให้กำลังใจในการพัฒนาทักษะการใช้วิจารณ์ญาณ จะช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมในการเผชิญกับความท้าทายในอนาคตอย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

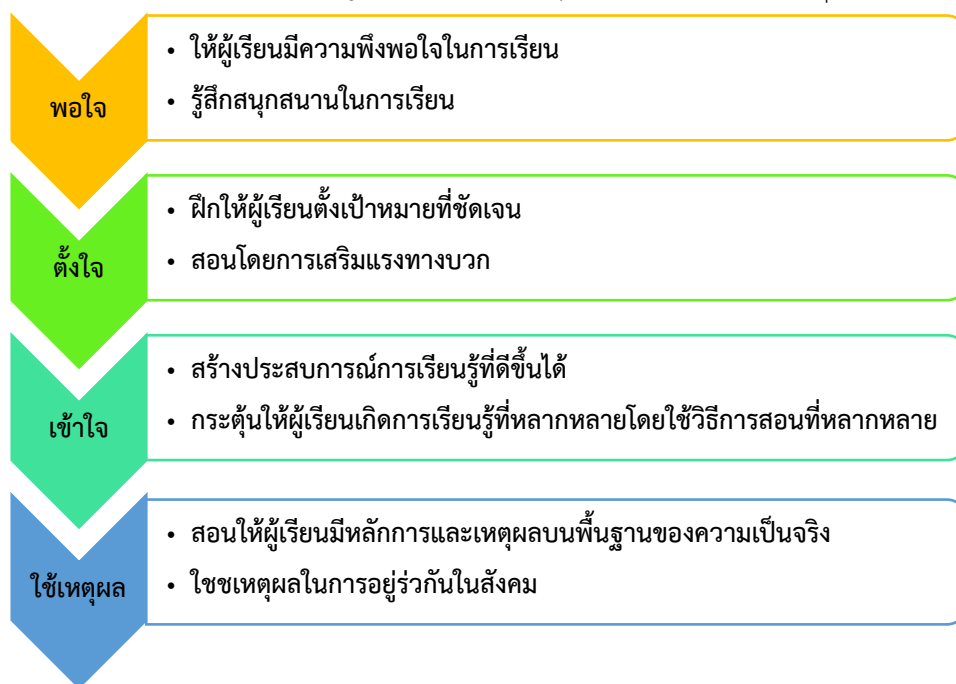
สรุป

การนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการสอนเพื่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพเนื่องจากหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วยคุณธรรมที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ได้แก่ ฉันทะ (ความพอใจในสิ่งที่ทำ) เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการพัฒนาทักษะชีวิต การสอนให้นักเรียนรู้จักและพัฒนาความพอใจในสิ่งที่ทำ จะช่วยสร้างแรงบันดาลใจและทำให้พวกเขามีความสุขในการเรียนรู้ ครูสามารถส่งเสริมฉันทะได้โดยการให้โอกาสนักเรียนเลือกทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ และการสนับสนุนความสามารถและความสนใจของนักเรียนแต่ละคน วิริยะ (ความพากเพียร) เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ การสอนให้นักเรียนมีความพากเพียรในการทำงานและการเรียนรู้จะช่วยเสริมสร้างความอดทนและความมั่นใจในตนเอง การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้ และการให้กำลังใจนักเรียนในการเผชิญกับความท้าทายจะช่วยเสริมสร้างวิริยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ จิตตะ (ความตั้งใจแน่วแน่) เป็นคุณสมบัติที่ช่วยให้นักเรียนมีสมาธิและความตั้งใจในการทำงาน การสอนให้นักเรียนมีจิตตะจะช่วยให้มีความสามารถในการโฟกัสและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรค การฝึกฝนการตั้งใจและการทำงานอย่างเป็นระบบจะช่วยเสริมสร้างจิตตะให้แก่ นักเรียนวิมังสา (การพิจารณาอย่างรอบคอบ) เป็นการฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจ การสอนให้นักเรียนรู้จักพิจารณาข้อมูลและเหตุผลอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ จะช่วยให้พวกเขามีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการวางแผนที่ดี การใช้กรณีศึกษาและสถานการณ์จำลองในการสอนจะช่วยเสริมสร้างวิมังสาให้แก่ นักเรียน การนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการสอนจะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะชีวิตที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในอนาคต การพัฒนาคุณธรรม

เหล่านี้จะช่วยให้เด็กมีความพร้อมในการเผชิญกับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงในชีวิตได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้จากบทความ

การบูรณาการหลักอภิปา 4 เข้ากับกระบวนการเรียนการสอนจะช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตในอนาคตอย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่เน้นหลักอภิปา 4 จะช่วยให้เด็กมีเครื่องมือในการพัฒนาตนเองและสามารถเผชิญกับความท้าทายต่างๆ ได้อย่างมั่นคงและมีความสุข

แผนภาพองค์ความรู้จากบทความ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณภรณ์ กุตรแสงและอานวย ทองโปร่ง.(2566).ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดปทุมธานี. วารสาร วิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 13(2), 33-44.
- ตะวัน ไชย จิตต์และคณะ. (2567). การพัฒนาผลการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาและการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์ จำลองและแอปพลิเคชัน TikTok เรื่องหน้าที่ของเยาวชนต่อสังคมและประเทศชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโยธินบำรุง. วารสาร ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช, 3(1).
- ปรัชญนันท์ นิลสุข. (2557). กระบวนการเรียนรู้การเชื่อมโยงและรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแก้ ปัญหาและการถ้อยแถลงการเรียนรู้. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์| Academic Services Journal, Prince of Songkla University, 13(1).

- พระปลัดเขตจันทร์ คนงานดีและ ศักดิ์ดีดา งานหมั่น. (2567). การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนการพัฒนา
ผู้เรียน. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 6(2), 471-482.
- พระมหาฉัตรชัย ธมฺมวรมณี(ทันบาล)และคณะ. (2566). อิทธิบาทธรรม 4 กับการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอด
ชีวิต. *วารสาร สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาภูมิราชนครินทร์*, 6(1), 164-181.
- พระมหาสุวัฒน์ กิตติเมธี(คงยืน)และสมควร นามสีฐาน. (2565). บทบาทครูในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้
ผู้เรียนมีความสุข. *วารสาร มจร อุบล ประิทธิรศน์*, 7(3), 588-597.
- พระเอกรัตน์ มหามงคล. (2560). การสอนสังคมศึกษา. *วารสาร วนัฎของแหรพทุทศศาสตรปริทรรศน์*, 4(1), 118-142.
- วรกฤต เลื่อนช้างและ ปฏิธรรม สำเนียง. (2565). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน
ระดับมัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 1(6), 123-136.
- Brown, H. D. (2007). *Teaching by principles: an interactive approach to language pedagogy*
(3rd ed.). Pearson Education.
- พัศดา จิราลธิ์. (2566). วิธีสอนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning : PL). (ออนไลน์).
[แหล่งข้อมูล]. <https://www.gotoknow.org/posts/203215>. เข้าถึงข้อมูล (15 กรกฎาคม 2566)

ศึกษาการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตตามหลักอิทธิบาท 4 วิชาหน้าที่พลเมืองของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
เขต 22 กรณีศึกษา: โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา
Study of Teaching to Develop Life Skills Based on the Four Paths of
Spiritual Power in Citizenship Education for Lower Secondary Students
at Phrapariyattidhamma School, General Educational, Area 12: A Case
Study of Phrapariyattidhamma School at
Sothonwararam Temple, Chachoengsao Province

พระมหาอุทิศ ธีรวั
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Phramahautiti Tirawaro
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Email: kraisin1986@gmail.com

(Received: 16 August, 2024 ; Edit: 18 November, 2024 ; accepted: 19 November, 2024)

บทคัดย่อ

การสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตตามหลักอิทธิบาท 4 ในวิชาหน้าที่พลเมืองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา ทำให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ด้านวิมังสาการพิจารณาและทบทวนใช้วิธีการสอนให้นักเรียนรู้จักการวิเคราะห์และการประเมินผล การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการหาวิธีแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล เป็นการเสริมสร้างทักษะการตัดสินใจและการวางแผนการสอนตามหลักอิทธิบาท 4 การสอนนี้เป็นการบูรณาการหลักธรรมเข้ากับวิชาหน้าที่พลเมือง ทำให้นักเรียนมีพื้นฐานที่ดีในการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมจากการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง นักเรียนได้รับประโยชน์ในการพัฒนาทักษะชีวิตที่ครอบคลุมทั้งในด้านการเรียนรู้ การทำงาน และการดำเนินชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ ยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีความสามารถในการเผชิญกับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงในอนาคตด้วยความมั่นใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะชีวิตที่สำคัญและสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ การนำหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และ วิมังสา ซึ่งเป็นหลักธรรมสำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับนักเรียน ด้านฉันทะคือความพอใจในการเรียนรู้โดยใช้การสร้าง ความพอใจและแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีความตั้งใจ และมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการเรียนรู้ ด้านวิริยะความพยายามในการเรียนรู้จัดกิจกรรมโดยการฝึกฝนให้มีความพยายามในการทำสิ่งต่างๆ ด้วยความมุ่งมั่นอดทน และไม่ย่อท้อ เป็นการเสริมสร้างความสามารถในการแก้ไขปัญหา และการปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆ ด้านจิตตะการจดจ่อและตั้งใจกระบวนการเน้นการฝึกฝนให้มีความตั้งใจในการเรียนรู้ การมีสมาธิและการจดจ่อกับการทำงาน

คำสำคัญ : การสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต, หลักอิทธิบาท 4, หน้าที่พลเมือง, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

Abstract

Teaching to Develop Life Skills Based on the path of accomplishment in Citizens Education for junior High School at Phrapariyattidhamma School, Sothonwararam temple, Chachoengsao Province. The objective is to promote essential life skills in students and enable them to apply these skills in their daily lives. The consist of Chanda, Viriya, Citta, and Vimams. Chanda (Aspiration) is about developing a love for learning by creating satisfaction and inspiration in the learning process. This encourages students to be enthusiastic about their studies, have clear goals, and maintain determination in their studies. Viriya (Effort) involves organizing activities that cultivate persistence and perseverance in performing tasks. This builds the ability to solve problems and adapt to different situations through determined and resilient efforts. Citta (mindfulness) focuses on training students to have concentration and dedication in their learning. By maintaining focus and attention to their work, students can perform tasks efficiently and with high quality. Vimamsa (investigation) uses teaching methods that helps students learn to analyze and evaluate. This involves critical thinking and reasoning to find solutions to problems and enhancing decision-making and planning skills according to the Four Paths of Spiritual Power. This teaching method integrates moral principles and education, enabling students to establish a solid foundation for becoming responsible citizens in society through the application of the Four Paths of Spiritual Power. Students benefit by developing comprehensive life skills encompassing learning, work, and daily living. Moreover, it provides them with the ability to confidently face challenges and adapt to future challenges.

Keywords : Life Skills Development Teaching, on the Iddhipada 4 (the path of accomplishment), Citizenship, Junior High School.

บทนำ

ในสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและท้าทาย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรมจำเป็นต้องมีทักษะชีวิตที่มั่นคงและครบถ้วนเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเผชิญหน้าและจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ หนึ่งในวิธีการสำคัญที่สามารถช่วยพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนได้คือการนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา เป็นหลักการที่พระพุทธศาสนาสอนให้เราสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในด้านการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตการมีฉันทะหรือความพอใจในสิ่งที่ทำจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีแรงจูงใจและความสุขในการเรียนรู้ วิริยะหรือความพยายามช่วยเสริมสร้างความอดทนและการตั้งใจในสิ่งที่ทำจิตตะหรือการมุ่งมั่นในสิ่งที่ทำช่วยให้การกระทำมีความต่อเนื่องและจริงจังส่วนวิมังสาหรือการพิจารณาไตร่ตรองช่วยให้มีการคิด

วิเคราะห์และปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง การนำหลักอริยบท 4 มาใช้ในการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองจะช่วยให้ นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะที่จำเป็นสำหรับการเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อ สังคม นักเรียนจะได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น การจัดการปัญหาและความขัดแย้งอย่างสันติ และการตัดสินใจที่ มีความรับผิดชอบการสอนด้วยหลักอริยบท 4 ยังส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะด้านอารมณ์และจิตใจ เช่น การ สร้างความมั่นคงในตนเอง การมีความอดทนต่อความยากลำบาก และการมีวิธีการจัดการกับความเครียด ซึ่งเป็น ทักษะที่สำคัญในการเตรียมตัวเพื่อเผชิญกับชีวิตที่มีความท้าทาย (พระแท้กษี อาทิตโต และคณะ, 2564 : 62)

การพัฒนาทักษะชีวิตตามหลักอริยบท 4 เป็นการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการ การเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการที่เน้นการส่งเสริมการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้าน ฉันทะ หรือความพอใจในสิ่ง ที่ทำ เป็นการปลูกฝังความรักและความสนใจในการเรียนรู้และกิจกรรมต่าง ๆ นักเรียนที่มีฉันทะจะมีแรงจูงใจในการ ทำสิ่งต่าง ๆ อย่างตั้งใจและมีความสุข ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะในการตั้งเป้าหมายและการวางแผน ด้านวิริยะ หรือความพยายาม (สมเดช นามเกตุ, 2559 : 124) เป็นการเสริมสร้างความมุ่งมั่นและความอดทนในการทำงานและ การเรียนรู้ นักเรียนที่มีวิริยะจะไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคและความยากลำบาก สามารถพัฒนาทักษะในการจัดการกับ ความท้าทายและการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพด้าน จิตตะ หรือการมุ่งมั่นในสิ่งที่ทำ เป็นการสร้างสมาธิและ การให้ความสำคัญกับสิ่งที่ทำอย่างจริงจัง นักเรียนที่มีจิตตะจะสามารถทำงานหรือเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ต่อเนื่อง ช่วยให้พวกเขาพัฒนาทักษะในการบริหารเวลาและการจัดการงานได้ดีขึ้นและด้าน วิมังสา หรือการ พิจารณาไตร่ตรอง เป็นการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการประเมินผล นักเรียนที่มีวิมังสาจะมีความสามารถในการ ตรวจสอบและปรับปรุงการทำงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง ช่วยให้พวกเขาพัฒนาทักษะในการตัดสินใจและการ ปรับตัวในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ดี

โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นสถานศึกษาที่เปิดโอกาสทางการศึกษา ให้กับสามเณร โดยมุ่งเน้นการปลูกฝังความรู้ทางพุทธศาสนาและการพัฒนาทักษะชีวิตที่ครบถ้วน สามเณรที่เข้า ศึกษาในโรงเรียนนี้จะได้รับการฝึกฝนทั้งด้านความรู้และคุณธรรม เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นผู้นำชุมชนที่มี ไม่ เพียงแต่เน้นการเรียนรู้ทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงวิชาสามัญต่าง ๆ เพื่อให้สามเณรได้รับการศึกษาอย่าง ครบวงจร การเรียนการสอนที่นี่จะใช้หลักอริยบท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา มาประยุกต์ใช้ในการ พัฒนาทักษะชีวิตของสามเณร เป็นการปลูกฝังความรักและความสนใจในการศึกษาเล่าเรียน สามเณรที่มีฉันทะจะมี แรงจูงใจในการศึกษาและปฏิบัติตามหลักศาสนาด้วยความตั้งใจการเสริมสร้างความมุ่งมั่นและความอดทนในการ เรียนรู้และการปฏิบัติธรรม สามเณรที่มีวิริยะจะไม่ยอมแพ้ต่อความยากลำบาก และมีความพยายามในการศึกษาและ การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องการให้ความสำคัญกับการศึกษาและการปฏิบัติธรรม สามเณรที่มีจิตตะจะสามารถ เรียนรู้และปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีสมาธิสูงส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการประเมินผล สามเณรที่มี วิมังสาจะมีความสามารถในการตรวจสอบและปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนา ตนเองและการเป็นผู้นำชุมชนที่ดีการเปิดโอกาสทางการศึกษาสำหรับสามเณรที่โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดโสธรวรา ราม จึงเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เยาวชนในด้านความรู้ คุณธรรม และทักษะชีวิตที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต และการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคตได้

1. การวางแผนการสอน

การวางแผนการสอนเป็นการเตรียมการสอนล่วงหน้า ทำให้ครูมีแนวทางในการสอน ได้ทราบว่าจะสอนเนื้อหาใดในเวลาเท่าใดเพื่อจุดประสงค์ใดสอนโดยวิธีใด ใช้สื่ออะไรประกอบการสอนและวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด การวางแผนการสอนจัดทำได้ใน 2 ลักษณะคือจัดทำเป็นกำหนดการสอนหรือแผนระยะยาว และจัดทำเป็นแผนการสอนหรือแผนระยะสั้น ในการจัดทำต้องศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร ศึกษาแนวการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ คุณภาพผู้เรียน จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักการจุดหมายของหลักสูตรเพื่อให้การสอนบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ผู้สอนควรได้วางแผนและเขียนแผนการสอนด้วยตนเองอย่างรอบคอบ ชัดเจนถึง แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ในรูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันขององค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดหมายของการสอนตามหลักสูตรเมื่อนำแผนการสอนไปใช้ควรได้ดำเนินการสอนตามแผนที่วางไว้ก็จะเป็นการวางแผนการสอนที่ให้คุณค่า อย่างแท้จริง (วาริรัตน์ แก้วอุไร ,2558 : 49)

1.1 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ระบุทักษะชีวิตที่ต้องการพัฒนาและสอดคล้องกับหลักอิทธิบาท 4 การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนในการเรียนรู้ วัตถุประสงค์เหล่านี้ควรเน้นไปที่การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการจัดการอารมณ์ โดยควรสอดคล้องกับหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ซึ่งเป็นหลักการสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความสำเร็จในการพัฒนาตนเองการพัฒนาฉันทะ คือการสร้างความรักและความสนใจในสิ่งที่ทำ นักเรียนควรมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้และเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเอง การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีความหมายจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจในการเรียนรู้มากขึ้น

วิริยะ คือการพัฒนาความพยายามและความอดทน นักเรียนควรฝึกฝนการทำงานหนักและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค การมีวัตถุประสงค์ที่ท้าทายแต่สามารถทำได้จะช่วยเสริมสร้างความมุ่งมั่นและความพยายามในการเรียนรู้

จิตตะ คือการมีสมาธิและความตั้งใจในการทำงาน นักเรียนควรฝึกฝนการโฟกัสและการจัดการเวลาให้มีประสิทธิภาพ การกำหนดวัตถุประสงค์ที่เน้นไปที่การพัฒนาสมาธิและการตั้งใจจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

วิมังสา คือการพิจารณาและปรับปรุงตนเอง นักเรียนควรมีการพิจารณาผลการทำงานของตนเอง และหาวิธีการปรับปรุง การกำหนดวัตถุประสงค์ที่เน้นไปที่การประเมินผลและการหาวิธีการแก้ไขปัญหาก็จะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนวางแผนกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ การอภิปราย การทำงานกลุ่ม และการวิเคราะห์

การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ การอภิปราย การทำงานกลุ่ม และการวิเคราะห์เป็นวิธีการที่สร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพในการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของนักเรียนการเน้นการปฏิบัติทำให้นักเรียนสามารถนำทฤษฎีมาปรับใช้ในสถานการณ์จริงการออกแบบกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติควรมีขั้นตอนที่ชัดเจนมีการทดสอบผลลัพธ์เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและความสามารถของนักเรียน เช่นการทดลองวิทยาศาสตร์ การฝึกปฏิบัติการทางเทคโนโลยีหรือการทดลองทางด้านศิลปะการอภิปรายเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการสื่อสารและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนการอภิปรายช่วยให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสนอแนวคิด

และเรียนรู้จากกันและกันการออกแบบกิจกรรมที่เน้นการอภิปรายควรสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและเป็นกันเอง เพื่อให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็นการตั้งคำถามที่กระตุ้นความคิดและการให้ออกาสในการตอบคำถามอย่างเสรีเป็นสิ่งสำคัญการทำงานกลุ่มเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการร่วมมือกัน การทำงานกลุ่มช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้การแบ่งหน้าที่ การสื่อสาร และการจัดการเวลา กิจกรรมการทำงานกลุ่มควรถูกออกแบบให้เหมาะสมกับระดับความสามารถและความสนใจของนักเรียนการตั้งเป้าหมายและการกำหนดบทบาทที่ชัดเจนจะช่วยให้การทำงานกลุ่มเป็นไปอย่างราบรื่น

การวิเคราะห์เป็นทักษะที่สำคัญในการพัฒนาความคิดที่ลึกซึ้งและเป็นระบบ การออกแบบกิจกรรมที่เน้นการวิเคราะห์ควรสร้างโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การใช้กรณีศึกษา ปัญหาจริงหรือบทความที่ทำลายความคิดสามารถช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการวิเคราะห์และการแก้ปัญหา การให้คำแนะนำและการย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ของตนเองการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ การอภิปราย การทำงานกลุ่ม และการวิเคราะห์ จะช่วยเสริมสร้างทักษะที่หลากหลายและส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนจะได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายและมีโอกาสในการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตและการทำงานในอนาคต

2. การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1. ฉันทะ (ความพอใจในการทำงาน)

การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นกิจกรรมเสริมสร้างความรู้การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนด้านฉันทะที่เน้นกิจกรรมเสริมสร้างความรู้เป็นวิธีการที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและความตั้งใจในการเรียนรู้โดยการสร้างกิจกรรมที่น่าสนใจและสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน การดำเนินการดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาทักษะความรู้ได้อย่างเต็มที่การใช้กิจกรรมเสริมสร้างความรู้สามารถแบ่งออกเป็นหลายรูปแบบ เช่น การเรียนรู้ผ่านการทำงานกลุ่ม การใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอนที่ทันสมัย การทดลองและการปฏิบัติจริง และการใช้กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับกับประสบการณ์จริงและสามารถประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันการสนับสนุนให้ผู้เรียนมีฉันทะในการเรียนรู้อย่างรวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นมิตรและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนและผู้สอนการให้ออกาสผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็นและการเสนอแนวคิดจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญและมีส่วนร่วม (พรพรรณรายณ์ ทรัพย์แสนดี, 2562 : 272)

การประเมินผลการเรียนรู้ควรเน้นไปที่การประเมินความเข้าใจและความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ไม่เพียงแต่การทดสอบทางทฤษฎีเท่านั้น การให้ฟีดแบ็กที่สร้างสรรค์และการสนับสนุนให้ผู้เรียนปรับปรุงและพัฒนาตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ต่อไปดังนั้น การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนด้านฉันทะที่เน้นกิจกรรมเสริมสร้างความรู้เป็นวิธีการที่สามารถช่วยเพิ่มแรงจูงใจและความตั้งใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านการใช้กิจกรรมที่น่าสนใจ การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นมิตร และการประเมินผลที่เน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ ผลลัพธ์ที่ได้จะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะและความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างแรงจูงใจในการเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะและความรู้ของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนสามารถช่วยเพิ่มความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ หนึ่งในวิธีที่ได้ผลคือการใช้เกมการศึกษา ซึ่งช่วยให้การเรียนรู้เป็นเรื่องสนุกและท้าทาย นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีในการสอน เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์และแอปพลิเคชัน

การศึกษา ยังสามารถทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนไม่น่าเบื่อและเป็นสิ่งที่มีความหมายมากขึ้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่มีการทำงานเป็นทีมช่วยสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น การทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมชั้น ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเรียนรู้จากกันและกัน กิจกรรมกลุ่มที่เน้นการแก้ปัญหาเป็นวิธีที่ดีในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางสังคม และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นการใช้การเรียนรู้เชิงรุก เป็นอีกหนึ่งวิธีที่ช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบนี้เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการค้นคว้า สืบค้น และนำเสนอข้อมูลเอง นักเรียนจะได้ฝึกทักษะการวิจัย การวิเคราะห์ และการสื่อสาร การเรียนรู้แบบแอกทีฟยังช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายและมีความเป็นจริงมากขึ้น ซึ่งทำให้นักเรียนรู้สึกถึงความสำคัญของการเรียนรู้ในชีวิตประจำวันการให้รางวัลและการชมเชยเป็นวิธีที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในการสร้างแรงจูงใจในการเรียน การได้รับการยอมรับและการชมเชยจากครูหรือเพื่อนนักเรียนสามารถช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในตนเองและกระตุ้นให้นักเรียนพยายามเรียนรู้มากขึ้น นอกจากนี้ การให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น คะแนนพิเศษหรือสิทธิพิเศษบางอย่างยังสามารถช่วยสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กมล โพธิเย็น, 2564 : 28)

สรุปได้ว่าการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนับสนุนและเอื้อต่อการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่ง ครูควรสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและเป็นกันเอง ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าพวกเขาสามารถถามคำถามและแสดงความคิดเห็นได้โดยไม่ต้องกลัวความผิดพลาด นอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศที่มีความหลากหลายและยืดหยุ่นยังช่วยให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทาย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้

2.2. วิริยะ (ความพยายาม)

กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม กิจกรรมปฏิบัติจริงที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมเป็นวิธีการที่สำคัญและมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะต่างๆ ของนักเรียนโดยเน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงและการลงมือปฏิบัติ กิจกรรมเหล่านี้มักจะเกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกันเป็นทีมการวางแผนและการจัดการโครงการการแก้ไขปัญหา รวมถึงการพัฒนาความรับผิดชอบและความมุ่งมั่นต่อสังคมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานในชีวิตจริง เช่นทักษะการสื่อสารการทำงานเป็นทีมการคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านี้ยังช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการจัดการเวลาและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมเพื่อสังคมยังเป็นโอกาสให้นักเรียนได้พบปะและทำงานร่วมกับคนในชุมชนซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างนักเรียนกับชุมชน นักเรียนจะได้รับประสบการณ์จริงในการรับฟังและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน ทั้งนี้ยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบต่อปัญหาสังคม (สิริโฉม พิเศษฐบุญเกียรติ และ ภีราวิชญ์ ชัยมาลา, 2566 : 142)

กิจกรรมเพื่อสังคมยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม นักเรียนจะได้รับการปลูกฝังคุณค่าที่ดี เช่น การให้เกียรติผู้อื่น การทำงานด้วยความมุ่งมั่นและความอดทน การเป็นคนดีมีคุณธรรมและการช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งจะช่วยพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมยังสามารถช่วยให้นักเรียนรู้จักการปรับตัวและการพัฒนาตนเอง เมื่อได้เผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทายและต้องแก้ไขปัญหาจริง นักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีการปรับตัวและการนำทักษะต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงยังช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในตนเองและความสามารถในการเผชิญกับความยากลำบาก (โชคอนันต์ รักษาภักดีและคณะ, 2567: 98)

ดังนั้น กิจกรรมปฏิบัติจริงที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมจึงเป็นวิธีการที่สำคัญในการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียน นอกจากจะช่วยให้ นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานในชีวิตจริงแล้วยังเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม และเตรียมความพร้อมให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดีในอนาคต

2.3 จิตตะ

ส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนตั้งเป้าหมายเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองในหน้าที่พลเมืองและติดตามความก้าวหน้าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาความรับผิดชอบและการเติบโตส่วนบุคคลการตั้งเป้าหมายนี้ช่วยให้นักเรียนได้คิดและวางแผนเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการจะพัฒนา ทั้งในด้านความรู้ความสามารถ และพฤติกรรมในสังคม การมีเป้าหมายที่ชัดเจนจะช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่องการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนที่ตั้งเป้าหมายไว้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้รับรู้ถึงความสำเร็จและจุดที่ต้องปรับปรุง การประเมินความก้าวหน้าเป็นระยะๆ จะช่วยให้นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการหรือลักษณะการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ การได้รับการสนับสนุนและคำแนะนำจากครูและผู้ปกครองจะช่วยให้นักเรียนมีทิศทางที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

การตั้งเป้าหมายยังช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกถึงความรับผิดชอบในหน้าที่พลเมืองมากขึ้นจะได้เรียนรู้ถึงการทำหน้าที่ของตนในชุมชนและสังคมและพัฒนาความรับผิดชอบในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านี้ยังช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันและการสื่อสารกับผู้อื่นการส่งเสริมให้ตั้งเป้าหมายยังมีผลดีต่อการพัฒนาตนเองในด้านจิตใจและอารมณ์ นักเรียนจะได้เรียนรู้การจัดการกับความท้าทายและความยากลำบากที่เกิดขึ้นในระหว่างการพัฒนาตนเอง การตั้งเป้าหมายและการติดตามความก้าวหน้าช่วยให้พวกเขามีความอดทนและความมุ่งมั่นในการทำงาน รวมถึงการเรียนรู้การจัดการกับความล้มเหลวและการปรับตัว

ดังนั้นการตั้งเป้าหมายและติดตามความก้าวหน้ายังเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนสำหรับการเผชิญกับความท้าทายในชีวิตจริง การที่นักเรียนมีทักษะในการตั้งเป้าหมายและการติดตามความก้าวหน้าจะช่วยให้สามารถวางแผนและดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต การสนับสนุนในด้านนี้จึงเป็นการลงทุนที่มีคุณค่าในการพัฒนาความสามารถและคุณภาพชีวิตของนักเรียนการใช้กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในเรื่องพลเมือง เช่น การเลือกตั้ง การแก้ปัญหาสังคม เพื่อให้นักเรียนฝึกการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจ เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการฝึกฝนการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจของนักเรียน โดยการนำเสนอกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงนักเรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจประเด็นที่ซับซ้อนมากขึ้น อีกทั้งยังได้ฝึกฝนการประเมินข้อมูลและข้อเท็จจริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีความเป็นไปได้ในชีวิตจริงในกรณีของการเลือกตั้ง นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้ง การตรวจสอบนโยบายของผู้สมัคร และการพิจารณาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเลือกผู้แทนที่แตกต่างกัน การวิเคราะห์กรณีศึกษาดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย และสามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลตามหลักการและค่านิยมของตนเอง

การแก้ปัญหาสังคมเป็นอีกหนึ่งกรณีศึกษาที่สามารถนำมาใช้ในการฝึกฝนการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจ นักเรียนจะได้ศึกษาและประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคม เช่น การแก้ไขปัญหาความยากจน การรักษาล้างแฉดล้อม หรือการส่งเสริมความเท่าเทียมในสังคม การนำเสนอกรณีศึกษาเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ทางเลือกต่าง ๆ และพิจารณาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจในแต่ละทางเลือกการใช้กรณีศึกษายังช่วยเสริมสร้างทักษะการทำงานร่วมกันและการสื่อสาร นักเรียนจะได้ทำงานเป็นทีม แลกเปลี่ยนความ

คิดเห็น และอภิปรายถึงวิธีการแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ที่ถูกนำเสนอในกรณีศึกษา การทำงานร่วมกันนี้จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังช่วยให้สามารถฝึกฝนการเจรจาและการต่อรองในสถานการณ์ที่ต้องการการตกลงร่วมกัน

ดังนั้นการใช้กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในเรื่องพลเมืองเป็นวิธีการที่มีประโยชน์และมีประสิทธิภาพในการฝึกฝนการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจของนักเรียน กรณีศึกษาช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และสามารถประเมินและตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ยังเสริมสร้างทักษะการทำงานร่วมกันและการสื่อสาร ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในชีวิตประจำวันและในสังคม

2.4 วิมังสา (การพิจารณา)

กระบวนการสอนโดยใช้โครงงานให้นักเรียนได้ฝึกการวิเคราะห์และหาข้อมูลเพื่อการนำเสนอผลงาน เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสอนโดยใช้โครงงานเป็นกระบวนการที่เน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผ่านการทำโครงงานจริง ๆ ซึ่งกระบวนการนี้ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ การหาข้อมูล และการนำเสนอผลงานอย่างมีระบบ นักเรียนจะได้รับโอกาสในการเลือกหัวข้อโครงงานที่ตนสนใจ และทำการวิจัยหรือสำรวจเกี่ยวกับหัวข้อนั้นอย่างละเอียด การทำงานในลักษณะนี้จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และการแก้ปัญหาที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (กริ่งกาญจน์ เจริญกุล, 2565 : 23)

นอกจากนี้ การสอนโดยใช้โครงงานยังเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีม เนื่องจากนักเรียนต้องทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ เพื่อแบ่งปันไอเดียและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การทำงานเป็นทีมช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการสื่อสาร การฟัง และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในทุก ๆ ด้านของชีวิต การทำงานร่วมกันยังทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงการเรียนรู้จากความผิดพลาดและปรับปรุงงานของตนให้ดียิ่งขึ้น การค้นคว้าหาข้อมูลเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการทำโครงงาน นักเรียนจะต้องใช้แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งจากหนังสือ อินเทอร์เน็ต และการสัมภาษณ์ผู้รู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลเพื่อสรุปเป็นผลลัพธ์ของโครงงาน การฝึกการค้นคว้าหาข้อมูลนี้จะช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการประเมินและเลือกใช้ข้อมูลที่ต้องการและเหมาะสม ทำให้นักเรียนมีความรอบคอบและมีวิจารณญาณในการใช้ข้อมูลการนำเสนอผลงานเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการสอนโดยใช้โครงงาน นักเรียนจะต้องจัดทำสื่อการนำเสนอและฝึกการพูดเพื่อเสนอผลงานของตนให้กับเพื่อนร่วมชั้นหรือครู การนำเสนอผลงานนี้จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการสื่อสาร การพูดในที่ชุมชน และการตอบคำถามที่ถูกถามอย่างมีเหตุผล กระบวนการนี้จะทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเองและสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นผลลัพธ์ที่สำคัญจากการสอนโดยใช้โครงงาน เมื่อนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับเพื่อน ๆ ผ่านการนำเสนอผลงาน นักเรียนจะได้เรียนรู้จากมุมมองที่หลากหลายและสามารถนำข้อคิดที่ได้มาปรับใช้ในการพัฒนาตนเอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะช่วยเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ที่เข้มแข็งและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษาในปัจจุบัน

3. การประเมินผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตตามหลักอภิปาฐ 4 วิชาหน้าที่พลเมือง

กระบวนการประเมินผลการเรียนรู้ที่ใช้หลักอภิปาฐ 4 จะต้องเน้นการสังเกตพฤติกรรมและการกระทำของนักเรียนในสถานการณ์ต่างๆ ตัวอย่างเช่น การที่นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ มีความพยายามในการแก้ไขปัญหา และมีความใส่ใจในการทำกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ การสอนให้นักเรียนมีการพิจารณาตรวจสอบการกระทำของตนเองและเพื่อนๆ ก็เป็นสิ่งสำคัญในการประเมินผลด้วยการใช้หลักอภิปาฐ 4 ในการประเมินผลการเรียนรู้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาหน้าที่พลเมืองได้หลายรูปแบบ เช่น การทำ

โครงการกลุ่ม การอภิปรายในชั้นเรียน การแก้ไขปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยครูผู้สอนจะต้องมีการวางแผนกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทั้ง 4 ประการนี้อย่างเป็นระบบ (สมเดช นามเกต, 2559 : 69)

การวัดผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตตามหลักอิทธิบาท 4 ยังสามารถใช้เครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เช่น แบบประเมินพฤติกรรม แบบสอบถามความคิดเห็น และการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและหลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างแม่นยำและเหมาะสมการประเมินผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตตามหลักอิทธิบาท 4 ในวิชาหน้าที่พลเมืองไม่เพียงแต่ช่วยให้นักเรียนมีทักษะชีวิตที่ดีขึ้น แต่ยังเสริมสร้างให้เกิดความรู้สึกรักความสุขและพึงพอใจในการเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและการแก้ไขปัญหาทางสังคมอย่างมีจริยธรรมและมีความรับผิดชอบต่อไป

3.1. การประเมินผลจากการปฏิบัติจริงประเมินผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน รวมถึงการสังเกตพฤติกรรมและการตั้งใจของนักเรียนในกิจกรรม

การประเมินผลจากการปฏิบัติจริงและการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวัดผลการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียน การประเมินผลนี้ไม่เพียงแต่มองหาความรู้ที่นักเรียนได้เรียนรู้ในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังประเมินทักษะการปฏิบัติจริงที่นักเรียนได้นำไปใช้ในสถานการณ์จริง การประเมินผลจากการปฏิบัติจริงนี้ช่วยให้ครูสามารถเห็นภาพรวมของนักเรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ว่านักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงหรือไม่การประเมินผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ การที่นักเรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น การทำโครงการ การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมทักษะ หรือการทำงานกลุ่ม เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ทักษะในการทำงานร่วมกัน การแก้ปัญหา และการสื่อสาร การประเมินผลในลักษณะนี้ช่วยให้ครูเห็นถึงการพัฒนาของนักเรียนในมุมมองที่กว้างขึ้น และช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงการสอนให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเป็นวิธีการที่สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับนิสัยใจคอ ความสนใจ และการทำงานของนักเรียน การสังเกตพฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆ เช่น ในห้องเรียน ระหว่างการทำกิจกรรมหรือตอนทำงานกลุ่ม ช่วยให้ครูเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน รวมถึงการทำงานร่วมกับเพื่อนๆ การสังเกตพฤติกรรมนี้ช่วยให้ครูสามารถให้คำแนะนำที่ตรงกับบุคคลได้การตั้งใจของนักเรียนในกิจกรรมต่างๆ เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของการเรียนรู้ การตั้งใจทำงานเป็นการแสดงถึงความสนใจและความพยายามที่จะประสบความสำเร็จ นักเรียนที่ตั้งใจก็มีผลการเรียนที่ดีและมีทักษะในการจัดการเวลาและงานที่ดีกว่า การประเมินการตั้งใจจึงเป็นวิธีการที่สามารถใช้ในการวัดผลการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียนการประเมินผลจากการปฏิบัติจริง การเข้าร่วมกิจกรรม การสังเกตพฤติกรรม และการตั้งใจของนักเรียน เป็นวิธีการที่ช่วยให้ครูสามารถมองเห็นภาพรวมของนักเรียนได้ชัดเจนและครบถ้วนมากขึ้น ซึ่งช่วยในการปรับปรุงวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการและพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2. การประเมินผลจากการวิเคราะห์และอภิปรายใช้การสอบถามและการทดสอบความรู้ผ่านการอภิปราย การทำงานกลุ่ม และการนำเสนอผลงาน

การประเมินผลจากการวิเคราะห์และอภิปรายผ่านการสอบถามและการทดสอบความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน การใช้การอภิปรายเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็น แสดงเหตุผล และวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างลึกซึ้ง ในขณะที่การสอบถามช่วยครูในการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนและสร้างสรรค์บทเรียนที่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนได้ดีขึ้นการทำงานกลุ่มเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของนักเรียน การทำงานกลุ่มช่วยให้

สมาชิกในกลุ่มได้เรียนรู้จากกันและกัน ฝึกการแก้ไขปัญหาเป็นทีม และเสริมสร้างความรู้และทักษะในหัวข้อที่กำลังศึกษาอยู่ การประเมินผลการทำงานกลุ่มสามารถทำได้ผ่านการสังเกต การถามคำถาม และการตรวจสอบผลงานที่นักเรียนสร้างขึ้นการนำเสนอผลงานเป็นการทดสอบความรู้และทักษะ การสื่อสารของนักเรียน การนำเสนอช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการพูดในที่สาธารณะ การจัดลำดับความคิด และการใช้สื่อที่เหมาะสมในการสื่อสารข้อมูล การประเมินผลการนำเสนอสามารถพิจารณาจากการนำเสนอที่ชัดเจน การตอบคำถามจากผู้ฟัง และการใช้สื่อที่เหมาะสมการประเมินผลแบบนี้ช่วยให้ครูได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการสอนและการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนมีโอกาสในการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน การแก้ไขปัญหา และการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในชีวิตประจำวันและการทำงานในอนาคต

ดังนั้นการประเมินผลจากการวิเคราะห์และอภิปรายผ่านการสอบถามและการทดสอบความรู้ การทำงานกลุ่ม และการนำเสนอผลงานเป็นวิธีการที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะและความรู้ของนักเรียน การใช้วิธีการเหล่านี้ช่วยให้การเรียนการสอนมีความหลากหลายและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตจริง

4. การปรับปรุงและพัฒนา

แนวทางการปรับปรุงพัฒนาการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตตามหลักอิทธิบาท 4 ในวิชาหน้าที่พลเมืองสามารถเน้นไปที่การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความตั้งใจใฝ่รู้และปฏิบัติได้จริง โดยหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และ วิมังสา ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนดังนี้

ฉันทะ (ความพอใจ)การสร้างความพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ ครูควรใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจ เช่น การใช้สื่อมัลติมีเดียการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม และการเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้

วิริยะ (ความพากเพียร)การส่งเสริมความพากเพียรในผู้เรียนครูควรให้ความสำคัญกับการสร้างเป้าหมายที่ชัดเจนและท้าทายให้กับผู้เรียน และสนับสนุนการทำงานเป็นทีมการฝึกฝนทักษะการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาโครงงานเพื่อฝึกความมุ่งมั่นและความสามารถในการทำงานให้สำเร็จ

จิตตะ (ความเอาใจใส่)การพัฒนาความเอาใจใส่และความมีวินัยในตนเองครูควรใช้วิธีการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เช่น การใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ การอภิปรายกลุ่ม และการให้ผู้เรียนมีโอกาสด้านการแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบและความสามารถในการคิดวิเคราะห์

วิมังสา (การพิจารณา)การส่งเสริมการคิดพิจารณาและการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลครูควรฝึกผู้เรียนให้มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ การตั้งคำถาม และการทบทวนผลลัพธ์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสามารถทำได้โดยการใช้กรณีศึกษา การวิเคราะห์สถานการณ์จริง และการให้ผู้เรียนเขียนสรุปและสะท้อนความคิดเกี่ยวกับบทเรียน แนวทางดังกล่าวจะช่วยพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นความรับผิดชอบ ความสามารถในการแก้ไขปัญหา และการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 อีกด้วยในการปรับปรุงพัฒนาจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการมาปรับปรุงเพื่อเป็นการพัฒนาในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นดังนี้

4.1 การรับฟังความคิดเห็นจากนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมและการเรียนการสอนเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

การรับฟังความคิดเห็นจากนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมและการเรียนการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษา ความคิดเห็นเหล่านี้เป็นข้อมูลที่มีค่าที่ช่วยให้ผู้สอนและผู้บริหารเข้าใจถึงความต้องการและความคาดหวังของนักเรียน อีกทั้งยังช่วยให้เห็นภาพรวมของปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งสามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นการนำความคิดเห็นของนักเรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอนสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การจัดทำแบบสำรวจหรือแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นที่ได้จะช่วยให้ผู้สอนเห็นจุดที่ควรปรับปรุง เช่น เนื้อหาวิชาที่ยากเกินไป วิธีการสอนที่ไม่เข้าใจ หรือลักษณะกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม ความคิดเห็นเหล่านี้จะช่วยให้การเรียนการสอนมีความเหมาะสมและตรงกับความต้องการของนักเรียนมากขึ้น (นิธิตารณ โปธิ์โหม, 2567: 35)

การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระยังช่วยสร้างความรู้สึกร่วมและความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนรู้นักเรียนจะรู้สึกว่าคุณค่าและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น และสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการสื่อสารได้ดีขึ้นเมื่อได้รับความเห็นจากนักเรียนแล้ว การนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์และดำเนินการปรับปรุงเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ผู้สอนควรพิจารณาและเลือกวิธีการปรับปรุงที่เหมาะสม เช่น การปรับเปลี่ยนวิธีการสอน การเพิ่มหรือลดเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมเสริมที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน รวมถึงการประสานงานกับผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การปรับปรุงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ทศทัศน์ บุญตา, 2565)

ดังนั้นการประเมินผลหลังการปรับปรุงเป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้าม ผู้สอนควรติดตามและประเมินผลว่าการปรับปรุงที่ทำไปนั้นส่งผลต่อการเรียนการสอนหรือไม่ หากพบว่ายังมีปัญหาหรือยังไม่ตอบโจทย์ความต้องการของนักเรียนอย่างเต็มที่ ก็ควรรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนได้ดีที่สุด

4.2 การปรับปรุงแผนการสอนโดยการนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

การปรับปรุงแผนการสอนโดยการนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนถือเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการศึกษา การรับฟังความคิดเห็นจากผู้เรียน ผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นขั้นตอนแรกในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะเหล่านี้สามารถสะท้อนถึงความต้องการของผู้เรียนและสามารถช่วยให้ผู้สอนได้เห็นจุดอ่อนและจุดแข็งของแผนการสอนในปัจจุบันหลังจากการรวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะ ขั้นตอนต่อมาคือการวิเคราะห์และแยกแยะข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ การวิเคราะห์นี้ควรพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการปรับปรุงในแต่ละด้าน เช่น วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน และกิจกรรมที่ใช้ในการสอน การเลือกใช้ข้อเสนอแนะที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้การปรับปรุงแผนการสอนมีความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้นเมื่อได้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ การนำมาปรับปรุงแผนการสอนควรทำอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน การปรับปรุงนี้อาจรวมถึงการเพิ่มหรือลดกิจกรรม การเปลี่ยนวิธีการสอน การพัฒนาเนื้อหาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย และการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการเรียนการสอน การปรับปรุงแผนการสอนเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากขึ้นและได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีขึ้นนอกจากการปรับปรุงกิจกรรมและวิธีการสอน การประเมินผลหลังจากการนำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วมาใช้เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อวัดผลและตรวจสอบว่าการเปลี่ยนแปลงที่นำไปมีผลอย่างไร การรับฟังความคิดเห็นจากผู้เรียนและผู้สอนอีกครั้งหลังการประเมินผลจะช่วยให้เห็นภาพรวมของการปรับปรุงและสามารถปรับแก้เพิ่มเติมในอนาคตได้

สรุปได้ว่า การปรับปรุงแผนการสอนโดยการนำข้อเสนอแนะมาปรับใช้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง การปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอและการเปิดรับฟังความคิดเห็นจะช่วยให้แผนการสอนมีความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้สอนในยุคปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนที่ทั้งตัวผู้สอนและตัวผู้เรียนได้ยึดหลักพระพุทธศาสนา คือ หลักอิทธิบาท 4 ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สรุป

การสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตตามหลักอิทธิบาท 4 ในวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการเสริมสร้างพื้นฐานทางจิตใจและพฤติกรรมที่ดี โดยอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ (ความพึงพอใจ), วิริยะ (ความพากเพียร), จิตตะ (การเอาใจใส่), และ วิมังสา (การไตร่ตรอง) ซึ่งหลักการเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง จะช่วยให้นักเรียนมีความพอใจและสนใจในการเรียนรู้ เน้นการพัฒนาความพากเพียรในการเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคในชีวิตประจำวัน การเอาใจใส่ในสิ่งที่เรียนรู้ และการคิดไตร่ตรองเพื่อให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิต นอกจากนี้ การเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4 ยังส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากการเรียนรู้เรื่องหน้าที่พลเมืองนั้น ต้องการให้นักเรียนเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองที่ดี รู้จักการปฏิบัติตามกฎหมาย และการมีจิตสำนึกที่ดีในการทำประโยชน์เพื่อสังคม ผลจากการสอนตามหลักอิทธิบาท 4 ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ เช่น ทักษะการจัดการกับปัญหา ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งทักษะเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยรวมแล้ว การสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตตามหลักอิทธิบาท 4 ในวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนพระปริยัติธรรม เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการเผชิญกับชีวิตและการทำหน้าที่เป็นพลเมืองที่ดีในสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กมล โพธิเย็น. (2564). Active Learning: การจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 22. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 29(2), 22-28.
- กริ่งกาญจน์ เจริญกุล. (2565). การเรียนรู้ความเป็นพลเมืองเชิงสหวิทยาการโดยใช้โครงงานเป็นฐานผ่านภาพยนตร์สั้น. *วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์*, 26(2), 61-72.
- โชคอนันต์ รักษาภักดีและคณะ. (2567). กระบวนทัศน์การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบมีส่วนร่วมกับเด็กยุค Generation Z. *วารสาร วิจัยสังคมและปริทัศน์*, 47(2), 271222-271222.
- ณิตาวรรณ โพธิ์ใหม่. (2567). การพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้เรื่องการสร้างคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โรงเรียนกุสุมาลย์ วิทยาคมอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนครสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สกลนคร. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 7(4), 389-411.
- ทศทัศน์ บุญตา. (2565). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการสอนการจัดระบบการทำงานเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 7(2), 227-237.

- พรรณรายณ์ ทรัพย์แสนดี.(2562). การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน
ชั้นเรียน รวมสำหรับนักศึกษาครู. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 9(3), 257-272.
- พระแท้กชี้ อาทิตโต (แก้วกาหลง)และคณะ. (2564). พฤติกรรมการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและการ
ดำเนินชีวิตในสังคมตามหลักอิทธิบาท 4 ในยุค NEW NORMAL ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง หนองคาย. *Dhammathas Academic Journal*, 22(3), 287-298.
- สมเดช นามเกตุ. (2559). แนวทางการใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษาเขต อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย. *Dhammathas Academic Journal*, 26(2), 52-
63.
- สิริโณม พิเชษฐบุญเกียรติและ ภีราวิชญ์ ชัยมาลา. (2566). การส่งเสริมจิตสำนึกร่วมและจิตสาธารณะของนักศึกษา
ผ่านโครงการกิจกรรมเพื่อสังคมแบบมีส่วนร่วม. *วารสารสหวิทยาการ วิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 22(2), 77-
91.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2567). *การวางแผนการสอน*. (ออนไลน์). [แหล่งข้อมูล].
<https://www.gotoknow.org/posts/66247>.เข้าถึงข้อมูล (5 กรกฎาคม 2567).

การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน
กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
Managing the Relationships between the Schools and the Community
on Division of Educational Quality and Standards Development of
Wang Nam Khiao Sa Mak Kee of under the Office of Nakhon
Ratchasima Primary Educational Service Area 3

อริยา หมื่นพัฒน์¹ และวิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม²

Orya Muenphat¹ and Wiraphat Wongwatkasem²

วิทยาลัยนครราชสีมา

Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : 650401320069@nmc.ac.th, wiraphat@nmc.ac.th

(Received: 10 May, 2024 ; Edit: 22 November, 2024 ; accepted: 11 November, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 144 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.86 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน, กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

Abstract

The objectives of this research were to study and compare managing the relationships between the schools and community on Division of Educational Quality and Standards Development of Wang Nam Khiao Sa Mak Kee of under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 3., classified by position and education level. The sample group was 144 school administrators and teachers in schools working in the Wang Nam Khiao Sa Mak Kee of under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 3. The sample size was determined according to the Krejci and Morgan table and stratified random sampling. The research instrument was a 5-rating scale questionnaire with a consistency index between 0.67–1 and a reliability of .86. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research results found that

1. Managing the Relationships between the Schools and the Community on Division of Educational Quality and Standards Development of Wang Nam Khiao Sa Mak Kee of under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 3, overall and each aspect is at a high level.

2. Comparison results of Managing the Relationships between the Schools and the Community on Division of Educational Quality and Standards Development of Wang Nam Khiao Sa Mak Kee of under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 3, classified by position. Overall and each aspect are the difference was statistically significant at .05 level.

3. Comparison results of Managing the Relationships between the Schools and the Community on Division of Educational Quality and Standards Development of Wang Nam Khiao Sa Mak Kee of under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 3, classified by degree. Overall and each aspect are not different.

Keywords : Managing the Relationship between the Schools and the Communities, Division of Educational Quality and Standards Development of Wang Nam Khiao Sa Mak Kee, Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 3

บทนำ

การที่จะพัฒนาการศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาของผู้เรียนได้นั้น องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา คือ กระบวนการบริหาร ซึ่งถือได้ว่าเป็นเข็มทิศในการมุ่งไปสู่เป้าหมายหลักของการพัฒนาการจัดการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยความช่วยเหลือจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะชุมชนที่ โรงเรียนตั้งอยู่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (6) มุ่งจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ทุกเวลา มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน ตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 20) แม้กระทั่งนโยบายด้านการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์ โอชา ที่แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2557 ก็ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า "ให้องค์กรภาคประชาสังคมภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไป มีโอกาสร่วมจัดการการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง ร่วมในการ ปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามศักยภาพและความพร้อม โดยให้สถานศึกษาสามารถเป็นนิติบุคคล และบริหาร จัดการได้อย่างอิสระ และคล่องตัวขึ้น" (สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2557)

ใน พ.ศ. 2562 ถึงปัจจุบัน สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 (COVID-19) เป็นวิกฤติที่ทั่วโลกกำลังได้รับผลกระทบเป็นวงกว้าง โดยมีจำนวนผู้ป่วยติดเชื้อและผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในระยะเวลาอันรวดเร็ว จนองค์การอนามัยโลกต้องออกมาประกาศ “ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขของโลก” และในประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุขออกมาประกาศให้เป็นโรคติดต่ออันตราย ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2563 (กระทรวงสาธารณสุข, 2563 : 1) อีกทั้งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ยังทำให้พฤติกรรมมนุษย์พฤติกรรมของประชาชนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลาย ๆ ด้าน UNICEF & CIFRC ได้เสนอแนวทางในการป้องกันและควบคุมโรคระบาดในโรงเรียน การผ่อนปรนการลาป่วยให้กับครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษาเมื่อมีอาการป่วย นอกจากนั้นการเว้นระยะห่างทางสังคมเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญที่ควรคำนึงถึง โดยให้มีการจัดห้องเรียนแบบสลับกันมาเรียน ยกเลิกกิจกรรมที่มีการรวมตัวกัน กีฬา เกมส์ การชุมนุมกันเป็นกลุ่มใหญ่ และจัดโต๊ะเรียนให้ห่างกัน อีกทั้งยังส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนออนไลน์อีกด้วย มนธิชา ทองหัตถา (2564 : 52) จึงกล่าวได้ว่า การบริหารจัดการระบบการศึกษาจึงต้องปรับตัว ต้องมองกว้างกว่าแค่ระบบการศึกษา แต่เป็น"ระบบนิเวศ" เพื่อผลักดันให้ก้าวไปสู่การเป็นฐานการผลิตทุนมนุษย์ ภายใต้สถานการณ์ความปกติใหม่ (New Normal)

จากปัญหาที่กล่าว ส่งผลต่อความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชนของโรงเรียน-ที่ลดน้อยลงทั้งในด้าน การให้บริการชุมชน การได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน และการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากต้องมีการปรับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตและเลี่ยงการทำกิจกรรมที่ต้องรวมตัวกัน รวมถึงการปิดโรงเรียนเพื่อลดความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้นักเรียนต้องเรียนผ่านช่องทางออนไลน์ การเรียนที่บ้านทำให้เกิดผลกระทบทางลบต่อสุขภาพจิตของผู้เรียนและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ จึงทำให้โรงเรียนต้องอาศัยความช่วยเหลือจากชุมชนในการตัดวงจรการระบาดของโรค ผู้บริหารและคณะครูจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อประสานความร่วมมือร่วมใจให้เกิดประโยชน์และสัมฤทธิ์ผล แก่หน่วยงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564 : 87)

จากความเป็นมาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบข้อมูลความความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนของโรงเรียนต่อไป

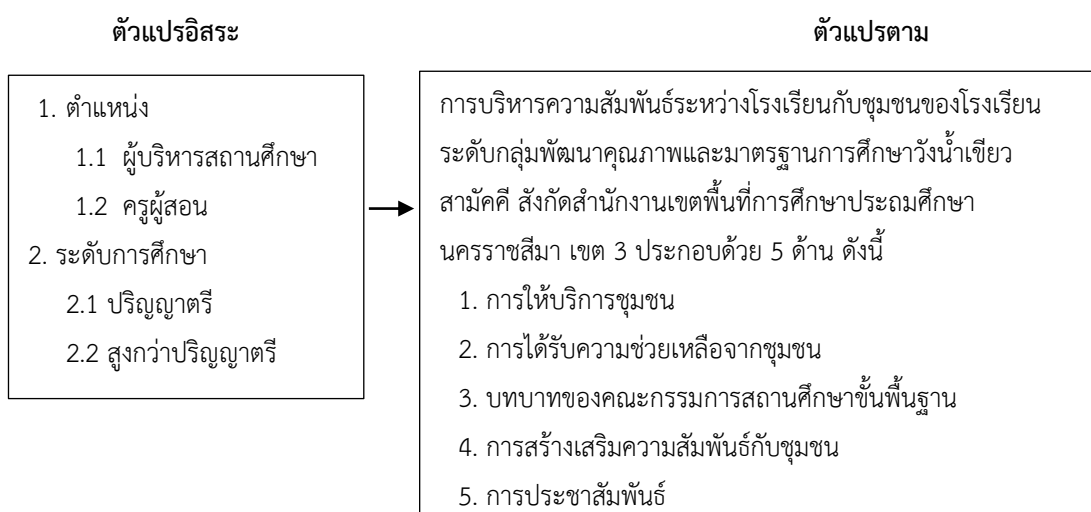
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของบุคลากรกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของบุคลากรกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษา การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553 : 420) ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 แตกต่างกัน

2. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 17 โรงเรียน รวม 230 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 17 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน โดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie, R.V., & D.W. Morgan, 1970 : 607-610) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

ตัวแปร

ตัวแปรอิสระ คือ ความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษาบุคลากรในสถานศึกษา

ตัวแปรตาม คือ การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ประกอบด้วย 5 ด้าน ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553 : 420) กำหนดขอบข่ายงานบริหารโรงเรียนด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ 5 ประการ มีรายละเอียดดังนี้ คือ 1) การให้บริการชุมชน 2) การได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน 3) บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และ 5) การประชาสัมพันธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่งและระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) (1967 : 90-95) มี 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการบริหารความสัมพันธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553 : 420) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 74-84)

3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยดำเนินการพัฒนาและประยุกต์แบบสอบถามมาจากสมานมิตร ชูชีวา (2560 : 96-100) ได้จำนวนแบบสอบถาม 38 ข้อ

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of congruence) ซึ่งค่าที่อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

7. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในโรงเรียนเจียรวนนท์อุทิศ 2 อำเภอน้ำเขียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 35 ข้อ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (1900) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เหมาะสม มีค่า .86

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์ ได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 144 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งและระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (ไพศาล วรคำ, 2552 : 406) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้ค่า t-test (Independent samples) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การให้บริการชุมชน	4.39	0.46	มาก	2
2	การได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน	4.18	0.49	มาก	4
3	บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.46	0.50	มาก	1
4	การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน	4.05	0.55	มาก	5
5	การประชาสัมพันธ์	4.27	0.53	มาก	3
ภาพรวม		4.27	0.51	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.51) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.50) รองลงมาคือการให้บริการชุมชน ($\bar{X} = 4.39$, S.D.= 0.46) รองลงมา คือ การประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.53) และ ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน ($\bar{X} = 4.18$, S.D.= 0.49) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.55)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา ดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การให้บริการชุมชน	4.47	0.42	3.86	0.56	3.48*	0.02
2	การได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน	4.42	0.54	3.86	0.40	3.08*	0.03
3	บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.62	0.40	3.88	0.44	7.28*	0.01
4	การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน	4.36	0.55	3.82	0.40	3.36*	0.04
5	การประชาสัมพันธ์	4.43	0.48	3.98	0.53	2.89*	0.03
ภาพรวม		4.46	0.48	3.88	0.47	4.02*	0.03

*p < .05

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปริญญาตรี		สูงกว่าระดับปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การให้บริการชุมชน	4.15	0.57	4.27	0.44	2.44	0.21
2	การได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน	4.10	0.44	4.23	0.54	0.31	1.10
3	บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.11	0.60	4.24	0.49	0.50	0.72
4	การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน	4.04	0.50	4.14	0.55	1.94	0.28
5	การประชาสัมพันธ์	4.13	0.46	4.17	0.49	2.44	0.60
ภาพรวม		4.09	0.50	4.13	0.50	1.53	0.58

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมาคือ การให้บริการชุมชน รองลงมา คือ การประชาสัมพันธ์ และด้านการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากระบบการจัดการศึกษาและระบบบริหารงานภายในโรงเรียนจะประสบความสำเร็จและไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้จะต้องอาศัยการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของชุมชน ส่วนโรงเรียนก็ต้องดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการประจำปี ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีการให้บริการชุมชน จัดกิจกรรมหรือโครงการที่บุคคลหรือกลุ่มดำเนินการเพื่อประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่นหรือสังคมโดยรวม ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวในการพัฒนาโรงเรียน มีเครือข่ายบุคคล องค์กร และทรัพยากรที่มาร่วมตัวกันเพื่อให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และให้ทรัพยากรแก่โรงเรียน ตลอดจนมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัฐเขต แรงทน (2565 : 74 - 75) ได้ทำวิจัย เรื่อง การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขียงราย ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับจริพร แดงชุด (2564 : 113) ได้ทำวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่าย 7 ผลการศึกษา พบว่า สภาพทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่าย 7 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานภาพ (status) เป็นตำแหน่ง ยศ หรือฐานะของบุคคลที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกของสังคม และถือเป็นสิ่งที่กำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลว่าจะการปฏิบัติตนต่อบุคคลอื่น ๆ และสังคมอย่างไร ตำแหน่งผู้บริหาร และหัวหน้างานต้องทำหน้าที่สำคัญในการพัฒนาโรงเรียนที่ตนเองมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบอยู่ รวมทั้งพัฒนาชุมชนโดยรอบ วางแผนและกำหนดนโยบายให้สถานศึกษามีการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อให้มีการสืบทอดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต่างจากตำแหน่งครูผู้สอน คือ ผู้ที่ทำหน้าที่สอนโดยตรง บทบาทหน้าที่ของบุคลากรกลุ่มนี้จะเป็นในรูปแบบของการให้การสนับสนุน หรือการปฏิบัติงานตามแนวทาง และนำไปสู่ความคิดเห็นเรื่องการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่แตกต่างกันระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของนพัสสร เลิศยศอนันต์ (2561 : 30) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนากับชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพหน้าที่ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมานมิตร ชูชีวา (2560 : 80) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน

กลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานภาพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากกว่าครูผู้สอน

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีการให้ความรู้และอบรมเตรียมความพร้อมของบุคลากรก่อนการปฏิบัติงานและการบรรจุแต่งตั้งในสถานศึกษา ผู้ปฏิบัติงานทุกคนจะต้องรู้บทบาทหน้าที่และบริบทของสถานศึกษา มีการติดตาม ประเมินผลและจัดให้มีการพัฒนาตามความเหมาะสมและต่อเนื่อง นอกจากนี้สถานศึกษาในแต่ละแห่งยังมีการดำเนินงานตามโครงสร้างของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ทำให้บุคลากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ไม่ว่าจะจบการศึกษาในระดับการศึกษาใดมีผลการเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน และโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของมัลลิกา แก้วจ้อน (2565 : 70) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยพร แดงขุด (2564 : 111) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่าย 7 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่าย 7 ไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

ผลการศึกษาเรื่องนี้ ทำให้ทราบผลความคิดเห็นของบุคลากรในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา นำไปสู่องค์ความรู้แนวทางการเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนที่สูงยิ่งขึ้น เพื่อให้โรงเรียนได้รับจากสนับสนุนและร่วมมือจากชุมชนของโรงเรียน สร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ด้วยกัน ทำได้โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนและประชากรในชุมชน สร้างกลยุทธ์ วิธีการ หรือแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมาใช้ ภายใต้กระบวนการดำเนินงานที่มีคุณภาพตามวงจร PDCA ย่อมาจาก Plan-Do-Check-Act หรือ วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุงกลยุทธ์ วิธีการ หรือแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการบริหารงานในโรงเรียน พัฒนาการศึกษา และส่งเสริมการพัฒนาของผู้เรียน ซึ่งมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามานีเทศ กำกับ และติดตามผล หากผลการประเมินผ่านสามารถสร้างเป็นนวัตกรรมของโรงเรียนและเผยแพร่ต่อสาธารณะได้ แต่หากไม่ผ่านหน่วยงานดังกล่าวก็สะท้อนผลให้เกิดความร่วมมือในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนโดยบุคลากรในโรงเรียนและประชากรในชุมชน เพื่อหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนและจัดกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้โรงเรียนได้รับจากสนับสนุนและร่วมมือจากชุมชนของโรงเรียน สร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ด้วยกัน

1.2 โรงเรียนควรศูนย์กลางประชุมชี้แจงและร่วมมือกับหน่วยงานอื่นจัดกิจกรรม เช่น การแข่งกีฬากีฬา การจัดงานประเพณีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ เป็นต้น เพื่อสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนที่ดียิ่งขึ้น

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 สามารถนำผลวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางนิเทศ กำกับ ติดตามและส่งเสริมด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเพิ่มการศึกษาตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน เช่น ขนาดของสถานศึกษา ประสบการณ์การทำงาน เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและได้แนวทางการพัฒนาตรงกับสภาพจริง

2.2 ควรนำกลยุทธ์ วิธีการ หรือแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมาใช้ เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ให้มีผลการประเมินระดับการปฏิบัติที่สูงยิ่งขึ้น นำไปสู่การมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการพื้นฐานการปฏิรูปการศึกษา*

เพื่อประชาชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 137, ตอนที่ 48 ง.

จริยพร แดงขุด. (2564). *แนวทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4*

ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่าย 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นพภัสสร เลิศยศอนันต์. (2561). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนการกุศลของวัด*

ในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด,

7(1) : 24-34.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ไพศาล วรคำ. (2552). *การวิจัยทางการศึกษา*. ภาพลักษณ์ : ราชภัฏมหาสารคาม ศูนย์ภาพลักษณ์.

มนธิชา ทองหัตถา. (2564). *สภาพการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ*

ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนปากพอง

จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารลวะศรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 5(1) : 43-51.

มัลลิกา แก้วจ้อน. (2565). *สภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจ เขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญา

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

- รัฐเขตร แรงหน. (2565). *การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กลุ่มสหวิทยาเขตเบญจมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเชียงราย. หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.*
- สมานมิตร ชูชีวา. (2560). *การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553.* กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *รายงานผลการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ประจำปี 2563.* กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Cronbach, L. (1990). *Essentials of Psychological testing.* (5th ed). New York : Harper.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities" *Educational and Psychological Measurement*, 30(3) : 607–610.
- Likert, R. (1967). "The Method of Constructing and Attitude Scale" *Attitude Theory and Measurement.* 90-95. New York : Wiley & Son.

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน
การศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 3

Skills of School Administrators in the 21st Century, Wang Nam Khiao
Samakkhi Educational Quality and Standards Development Group
Primary Educational Service Area Office Nakhon Ratchasima Area 3

อานันท์ บำเหน็จ¹ และวิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม²

วิทยาลัยนครราชสีมา

Anan Bumnet¹ and Wiraphat Wongwatkasem²

Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : 650401320163@nmc.ac.th, wiraphat@nmc.ac.th

(Received: 22 August, 2024 ; Edit: 7 November, 2024 ; accepted: 7 November, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 144 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.89 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา วังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา วังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21, กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา วังน้ำเขียว สามัคคี

Abstract

This research aimed to study and compare the skills of school administrators in the 21st century, Wang Nam Khiao Samakkhi Educational Quality and Standards Development Group, Primary Educational Service Area Office Nakhon Ratchasima Area 3, classified by position and education level. The sample group was 144 school administrators and teachers in schools working in the Wang Nam Khiao Samakkhi Educational Quality and Standards Development Group, Office of the Primary Educational Service Area 3, Nakhon Ratchasima. The sample size was determined according to the Krejci and Morgan table and stratified random sampling. The research instrument was a 5-rating scale questionnaire with a consistency index between 0.67–1 and a reliability of .89. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research results found that

1. Skills of school administrators in the 21st century, Wang Nam Khiao Samakkhi Educational Quality and Standards Development Group, the Office of the Primary Education Area, Nakhon Ratchasima Area 3, overall and in each aspect are at a high level.
2. The results comparison of skills of school administrators in the 21st century, Wang Nam Khiao Samakkhi Educational Quality and Standards Development Group, the Office of the Primary Education Area, Nakhon Ratchasima Area 3, classified by position and level of education, overall and in each aspect are not different.

Keywords : The Administrative Skills of school Administrators in the 21st, Division of Educational Quality and Standards Development of Wang Nam Khiao Sa Mak Kee.

บทนำ

แนวทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ 1. พื้นฐานการเรียนรู้สาระวิชาหลัก ให้ความสำคัญกับทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน และทักษะการคำนวณ ถือเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความจำเป็นที่จะทำให้รู้และเข้าใจเนื้อหาสาระของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่แสดงความเป็นสาระวิชาหลักของทักษะ ได้แก่ ภาษาแม่และภาษาโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และความเป็นพลเมืองดี หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำสาระเนื้อหาได้ครอบคลุมทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้แล้ว 2. ความรู้เชิง

บูรณาการสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้ความสำคัญกับการสอดแทรกความรู้ความเข้าใจเข้าไปในเนื้อหา ทั้ง 8 กลุ่มสาระประกอบไปด้วย ความรู้เกี่ยวกับโลก ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ด้านพลเมืองที่ดี ความรู้ด้านสุขภาพ และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม 3. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม เนื่องด้วย โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ดังนั้น การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมุ่งเน้นไปที่การปรับตัวที่รวดเร็ว มีการใช้นวัตกรรมเข้ามามีส่วนร่วมมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารและการร่วมมือ และความคิดสร้างสรรค์ ในการสร้างนวัตกรรม 4. ทักษะชีวิตและงานอาชีพ เป็นการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ที่จะปรับตัวได้อย่างดีต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งเน้นที่ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และกำกับดูแลตนเองได้ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้และภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ 5. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี มุ่งเน้นที่การรับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วตอบสนองรับสิ่งที่รับรู้เป็นกระบวนการค้นพบใหม่ในทันทีโดยมีทักษะย่อย คือ การรู้เท่าทันสารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อและ การรู้ทันเทคโนโลยี 6. คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 มีการเน้นไปที่ทักษะพื้นฐานในการอ่าน เขียน และคิดคำนวณ เพื่อเป็นพื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการสืบค้น รวบรวมข้อมูลโดยมี การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไม่โดนชักนำได้ง่าย และเกิดแรงบันดาลใจในการต้องการที่จะพัฒนาสื่อผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมต่าง ๆ ในอนาคตสืบไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 : 11)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ได้กล่าวถึงพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาหน่วยงานหนึ่งที่ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาอยู่ภายใต้ การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดพันธกิจไว้หลายประการ อาทิพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย พัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ ให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร และมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ และลดความเหลื่อมล้ำ ส่งเสริม สนับสนุน ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้จัดการศึกษาที่มีคุณภาพของโลกศตวรรษที่ 21 พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษามีคุณภาพ ภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาย่อมมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งหวังในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและจะส่งผลให้การบริหารและจัดการศึกษา มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

การดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 การประชาสัมพันธ์การประสานงาน เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มงานในองค์กรและกิจกรรมขององค์กรที่สร้างสรรค์และไม่ต่อเนื่อง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานเท่าที่ควรมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลจากหน่วยงานต่าง ๆ มีความซ้ำซ้อน ยุ่งยากเพิ่มภาระให้กับผู้ปฏิบัติงานเป็นอุปสรรคกับการพัฒนาองค์กรทำให้ขาดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน และการพัฒนาองค์กรของบุคลากรที่มีคุณภาพของกลุ่มและระดับเขต ในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันย่อมมีคุณลักษณะเป็นสิ่งที่ชี้ชัดให้เห็นถึงการบริหารสถานศึกษาเป็นกลไกและตัวแปรที่สำคัญใน การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพในผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหารที่จะประสบความสำเร็จสามารถสนองตอบการแข่งขัน และทันสมัยเหมาะสมในการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะที่โดดเด่นและเหมาะสม มีความรู้ในหลักการเชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมจริยธรรมและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาในยุคใหม่เพื่อนำพองค์กรประสบ

ความสำเร็จสอดคล้อง (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559 : 3) ทักษะของผู้บริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุด เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงาน และสามารถทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 : 5) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้กระบวนการบริหารเพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและสามารถบริหารงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3, 2565)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัย เรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 และเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาอันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพของการทำงานในศตวรรษที่ 21 สามารถรองรับกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

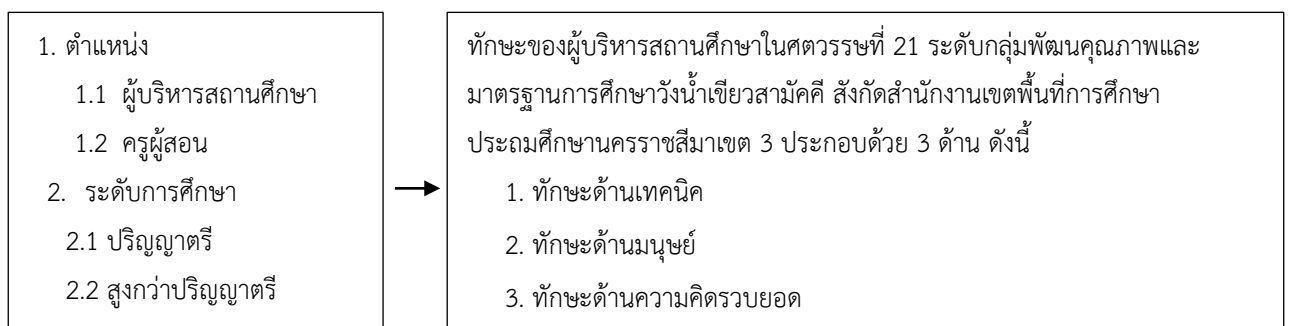
1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของบุคลากรกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของบุคลากร กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ระดับกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 38-39) ดังภาพประกอบที่ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 แตกต่างกัน
2. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนที่ปฏิบัติงานใน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 17 โรงเรียน รวม 230 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 17 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน โดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie, R.V., & D.W. Morgan, 1970 : 607-610) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่งและระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) (1967 : 90-95) มี 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการแบ่งทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาของตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 38-39) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธี ของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 74-84)
3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยดำเนินการศึกษาแนวคิดการแบ่งทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาของตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 38-39) ได้จำนวนแบบสอบถาม 35 ข้อ

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์วิรัชพันธ์ วงศ์วัฒนเกษม ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of congruence) ซึ่งค่าที่อยู่ระหว่าง 0.67-1

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

7. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในโรงเรียนเจริญนนท์อุทิศ 2 อำเภอวังน้ำเขียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (1900) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เหมาะสม มีค่า 0.89

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง (หรือทางไปรษณีย์) ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 144 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งและระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (ไพศาล วรคำ, 2552 : 406) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้ค่า t-test (Independent samples)

ผลการวิจัย

1 ผลการวิเคราะห์ระดับ. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ทักษะด้านเทคนิค	4.38	0.48	มาก	1
2	ทักษะด้านมนุษย์	3.98	0.51	มาก	3
3	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.14	0.54	มาก	2
ภาพรวม		4.17	0.51	มาก	

จากตาราง 1 แสดงว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.48) รองลงมาคือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ($\bar{X}$ = 4.14, S.D. = 0.54) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะด้านมนุษย์ ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 0.51)

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา ดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ทักษะด้านเทคนิค	4.28	0.68	4.09	0.56	1.94	.14
2	ทักษะด้านมนุษย	4.18	0.54	3.91	0.42	1.88	.38
3	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.26	0.59	4.06	0.53	4.23	.15
	ภาพรวม	4.24	0.60	4.02	0.50	2.68	.23

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา วังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปริญญาตรี		สูงกว่าระดับปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ทักษะด้านเทคนิค	4.46	0.58	4.41	0.69	0.54	.53
2	ทักษะด้านมนุษย	4.39	0.44	4.40	0.54	-0.13	.56
3	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.42	0.54	4.38	0.61	0.48	.59
	ภาพรวม	4.42	0.52	4.40	0.61	0.300	.56

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการปรับตัวในทุกสถานการณ์ มีความคิดริเริ่มในการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีความรับผิดชอบเชื่อถือได้ เนื่องจากเป็นทักษะการบริหารสถานศึกษาที่ดีต้องมียุทธศาสตร์ประกอบในการบริหาร ที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการ บูรณาการเน้นการใช้ทักษะชีวิตและการทำงานในองค์กรมาใช้ใน การแก้ปัญหาและดำเนินการพัฒนาที่ผสมผสานชัดเจนทั้งเชิงนโยบายและภาคปฏิบัติให้เหมาะกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เข้าสู่การบริหารในยุคใหม่ อันจะส่งผลให้สถานศึกษามีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและพัฒนาให้มีความพร้อมที่จะอยู่ในสังคม ทักษะผู้บริหารต้องอาศัย ทักษะที่สำคัญในการบริหาร ไม่ว่าจะเป็นทักษะทางด้านความคิดรวบยอด ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ การบริหารจัดการเวลา การมีคุณธรรม จริยธรรม การใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพมีการจัดการความรู้ กลยุทธ์ และเทคนิคต่าง ๆ จะตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงความสามารถที่ดีที่สุดในการปรับปรุงข้อมูลโรงเรียน ดังนั้น การที่สถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาและริเริ่มงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบาย ผู้บริหารต้องเป็นบุคลากรหลักในการประสานสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อให้ภารกิจต่าง ๆ สามารถดำเนินไปได้ด้วยความราบรื่นและเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษามากที่สุด และอาจกล่าวได้ว่า คุณภาพการศึกษาจะบังเกิดผลดีหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในการบริหารงานของผู้บริหารเป็นสำคัญ ผู้บริหารจะต้องมีสมรรถภาพการบริหารงาน คือ ทักษะในการบริหารงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของมฤดี สวนดี (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรสร เจียมทอง (2561) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประธานกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่เป็นกรรมการสถานศึกษา เกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาวังน้ำเขียวสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมองไปในทิศทางเดียวกันว่า ในปัจจุบันที่เป็นสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงและสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องเร่งเรียนรู้และพัฒนาเพื่อสร้างความพร้อมให้กับตนเองและองค์กรของตนที่จะรับมือกับความเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบต่าง ๆ ส่งผลต่อการบริหารจัดการการศึกษา การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจใน

ทฤษฎีหลักการ สามารถนำแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารมาประยุกต์ใช้ตามสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบริหารงานทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นระบบ เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุเป้าหมายตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ในขณะเดียวกันครูยุคใหม่จึงต้องมีทักษะที่สูงในการเรียนรู้และปรับตัว ครูต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะของการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนวิธีสอนของครูให้มีเทคนิคใหม่ ๆ มีหลักการบริหารชั้นเรียนพร้อม ๆ กับบริหารตนเอง พัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมด้านเทคโนโลยี และการบูรณาการ ทักษะทางสังคม ทักษะชีวิต รวมทั้งปรับบทบาท ในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของไกรสร เจียมทอง (2561) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัย พบว่า เปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัฒน์ วิภาคอำรุงคุณ (2564) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านทักษะทางเทคนิค ด้านทักษะทางความคิดรวบยอด และด้านทักษะทางมนุษย 2) ครูที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กลุ่มเครือข่ายทางการศึกษาควรมีการจัดทดสอบและพัฒนา ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลผู้บริหารที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 สามารถนำผลวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางนิเทศใช้เป็นแนวทางการนิเทศ กำกับ ติดตามผลทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดประสิทธิผลสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเพิ่มการศึกษาตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เช่น อายุ ประสบการณ์การทำงาน เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและได้แนวทางการพัฒนาตรงกับสภาพจริง

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่นำมาบริหารฝ่ายงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มความแม่นยำของข้อมูลให้มีผลการประเมินระดับการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ไกรสร เจียมทอง. (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*
- ชัยยงค์ เพาพาน. (2559). *แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 12(1), 1-9.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.*
- ไพศาล วรคำ. (2552). *การวิจัยทางการศึกษา. กทม. : ราชภัฏมหาสารคาม ศูนย์กาฬสินธุ์.*
- มฤดี สอนดี. (2565). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบ. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.*
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. (2565). *ข้อมูลพื้นฐาน. ได้จาก <https://www.korat3.go.th/>. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2566.*
- อนุวัฒน์ วิชาธรรณ. (2565). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. Journal of Roi Kaensarn Academi, 7(2), 270.*
- Cronbach, L. (1990). *Essentials of Psychological testing. (5th ed). New York : Harper.*
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.*
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale. Attitude Theory and Measurement. 90-95. New York : Wiley & Son.*

การพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทย
เพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา
The Development of Enrichment Curriculum with Coach for Developing
the Thai Language Communication Ability of the Teacher
at Watcharawittaya School

สุรพงษ์ กล่ำบุตร¹ ศิริวิทย์ ปฐมชัยวาลย์² นฤดล จันทรเพ็ชร³ มาเรียม นิลพันธุ์⁴ และศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย⁵

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Surapong Klamboot ¹ Sirawit Pathomchaiwal ² Naruedon Chanpetch ³ Maream Nillapun ⁴

and Siriwan Vanichwatanavorachai⁵

Silpakorn University

Corresponding Author, E-mail: naruedon8@gmail.com

(Received: 19 June, 2024 ; Edit: 6 November, 2024 ; accepted: 6 November, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยเชิงผสมผสานวิธีและวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา และ 2) ประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียน วัชรวิทยา มีวัตถุประสงค์เฉพาะ คือ 2.1) ศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัชรวิทยาเทียบกับเกณฑ์ประสิทธิภาพ และ 2.2) ศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานของครูโรงเรียนวัชรวิทยา กลุ่มเป้าหมายคือ ครูโรงเรียนวัชรวิทยา อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งมีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 5 ปี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย หลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภาษาไทยเชิงบวกสำหรับการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยสำหรับการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ประชากร ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1. หลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา ประกอบด้วย 1) ที่มาและความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระ 4) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้โดยจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ 3 ระยะ 2. ประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา พบว่า 2.1) ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัชรวิทยามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.60 คิดเป็นร้อยละ

98.02 สูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพร้อยละ 80 2.2) ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานของครูโรงเรียน
วัชรวิทยาในภาพรวมอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตรเสริม, การโค้ช, ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

Abstract

A Research Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements in the subject of Seminar in Research Methodology in Mixed Method Research and the subject of Curriculum Development and Implementation for Doctor of Philosophy Department of Curriculum and Instruction. The purposes were to: 1) To development of enrichment curriculum with coach for developing the Thai language communication ability of the teacher at Watcharawittaya School and 2) To evaluate the effectiveness of the enrichment curriculum with coach for developing the Thai language communication ability of the teacher at Watcharawittaya school, Has a specific objective: 2.1) To study the ability to use Thai language positively for learning management of teachers at Watcharawittaya school compared to efficiency criteria and 2.2) To study the ability to use Thai language for the work of teachers at Watcharawittaya school. The target group is Teacher at Watcharawittaya school Mueang Kamphaeng Phet district, Kamphaeng Phet province, with prior teaching experience of less than 5 years, in the first semester of the 2023 academic year, a total of 16 people. The research instruments composed of a enrichment curriculum with coach for developing the thai language communication ability of the teacher at Watcharawittaya school, an observation of positive Thai communication behavior oriented to learning management and an observation of Thai language of the work. The data was analyzed by population mean, population standard deviation and content analysis. The results were as follows 1. The enrichment curriculum with coach for developing the Thai language communication ability of the teacher at Watcharawittaya school consisting of 1) the origin and importance of curriculum development, 2) the aims of the curriculum, 3) content, 4) organizing knowledge enhancing activities by organizing knowledge enhancing activities in 3 phases 2. The effectiveness of the enrichment curriculum with coach for developing the Thai language communication ability of the teacher at Watcharawittaya school indicated that 2.1) The ability to use Thai language positively for learning management of teachers at Watcharawittaya school had an average score of 19.60, accounting for 98.02 percent, higher than the performance criteria of 80 percent. 2.2) The Overall's ability to use Thai language for the work of teachers at Watcharawittaya school is at a good level.

Keywords: The Development of Enrichment Curriculum, Coach, The Thai Language
Communication Ability

บทนำ

ทักษะการสื่อสารของครู ไม่ใช่ทักษะที่ได้มาจากการเรียนเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นทักษะทางสังคมที่เกิดจากการฝึกฝนเพื่อให้เป็นลักษณะเฉพาะตัวของครูท่านนั้น ครูบางท่านจากเป็นคนที่ไม่เก่ง ก็ได้หมายความว่าไม่สามารถสื่อสารได้ เพราะการสื่อสารให้เกิดพลังนั้น ไม่จำเป็นต้องพูดเก่งเสมอไป หากแต่สามารถสื่อสารให้ผู้เรียนเข้าใจ เกิดความผูกพัน ตลอดจนสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนได้ต่างหาก (ศุภศิริ บุญประเวศ, 2565) ซึ่งทักษะการสื่อสารจัดเป็นหนึ่งในทักษะที่มีความต้องการจำเป็นสำหรับการประสบความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการสื่อสารส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการสื่อสารทุกช่องทาง อาทิ การพูด การเขียน รวมถึงสื่ออวัจนภาษา ต่างก็มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคคลในศตวรรษที่ 21 (Mishra & Kereluik, 2011)

ทั้งนี้พระมหานรินทร์ ประสมพงศ์ (2565) ได้เน้นถึงความสำคัญที่ครูควรได้รับการพัฒนาด้านทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารโดยระบุว่า ศิลปะการใช้ภาษาไทยที่สามารถนำไปใช้ในวิชาชีพครูได้นั้นเป็นประโยชน์ให้กับตัวเองมาก เปิดโอกาสให้กับตัวเองที่จะเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้มากขึ้น การพัฒนาตนเองนั้นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในวิชาชีพครู เพราะถ้าเราเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองได้นั้น เราก็จะสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประกอบวิชาชีพครูได้ การที่ได้เรียนรู้ศิลปะการใช้ภาษาไทย กระนั้น การพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครู เนื่องจากเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพประชากรของชาติ เป็นอาชีพที่สร้างคนให้เป็นคนดี มีความรู้ครูที่ดีจะต้องเป็นครูที่ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ในทำนองเดียวกันคณะกรรมการคุรุสภาได้เน้นถึงความสำคัญที่ครูควรได้รับการพัฒนาด้านทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารโดยกำหนดวิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับคุณสมบัติการใช้ภาษาไทยการสื่อสารนั้น ประกอบด้วย ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน จัดเป็นทักษะสำคัญ อันดับแรกที่ครูผู้สอนต้องพัฒนาให้เกิดความชำนาญ เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องใช้ในการสื่อสาร ทั้งในสถานการณ์ของการให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาแก่ผู้เรียน และในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตลอดจนสามารถใช้ในการสื่อสารกับบุคคลอื่น ในหน้าที่อื่นเกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นไปตามตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (พิบูลย์ ตัญญูบุตร และคณะ, 2566)

นอกจากนี้คู่มือการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งครู ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.3/ว 9 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2564 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564) ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู จำแนกออกเป็นหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู เลื่อนเป็นวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญและวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญพิเศษ ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าการจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อให้ครูเพื่อให้เกิดการพัฒนาไปสู่ผู้เรียนโดยตรง จึงกำหนดให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งครูทุกคน ต้องจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางาน (Performance Agreement : PA) ตามแบบที่ ก.ค.ศ. กำหนด เสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อตกลงในการพัฒนางานตามมาตรฐาน และส่วนที่ 2 ข้อตกลงในการพัฒนางานในบริบทสถานศึกษา นโยบายของส่วนราชการและกระทรวงศึกษาธิการ โดยการปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่งครู ในส่วนที่ 1 นั้น ระบุพฤติกรรมปฏิบัติตามมาตรฐานตำแหน่งด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพไว้ประเด็นหนึ่งคือ

“พัฒนาดตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาไทย ในการสื่อสาร”ซึ่งถือเป็นหนึ่งในประเด็นที่ต้องนำมาพิจารณาในการแบบประเมินผลการพัฒนางานตามข้อตกลง (PA) สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู

อย่างไรก็ตามการกำหนดประเด็นในการพัฒนาดตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องนั้นสอดคล้องกับการ กำหนดมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานตามวิทยฐานะของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาตามหนังสือ ราชการสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ.0206.4/ ว 3 เรื่องมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานตามวิทยฐานะของข้าราชการ และบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564) ซึ่งกำหนด ลักษณะงานที่ปฏิบัติตามมาตรฐานตำแหน่งครูผู้ช่วย และมาตรฐานตำแหน่งครู ด้านการพัฒนาดตนเองและวิชาชีพไว้ คือ “พัฒนาดตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร” การพัฒนาดตนเองด้านการสื่อสารจึงเป็นสิ่งที่ครูทุกคนต้องพัฒนา อย่างต่อเนื่องให้สมกับมาตรฐานตำแหน่งที่ตนเองดำรงอยู่

การพัฒนาดตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้มีความรู้ความสามารถทักษะของครูนั้นสอดคล้องกับ สังคมโลกที่ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว เพราะบริบทต่าง ๆ ในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยเฉพาะด้านการ จัดการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและบทบาทของครูและผู้เรียนจนแตกต่างจากอดีตอย่างสิ้นเชิง โดยเฉพาะ ช่องว่างระหว่าง โดยคนยุค Generation Y Generation Z และ Alpha มักจะให้ความสำคัญกับความสมดุลชีวิต การทำงานและชีวิตส่วนตัวเป็นอันดับหนึ่ง (work – life balance) การที่คนทั้งสี่รุ่นอยู่ร่วมกับเด็กยุค Generation Y ได้อย่างดีโดยเฉพาะในการประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนนั้นจะต้องปรับวิธีคิดและวิธีการทำงานแบบอาสา (ASSA) ให้มากขึ้น คือ A : Advise ให้คำแนะนำ S : Service ให้การบริการ S : Support ให้การสนับสนุน และ A : Assist ให้การช่วยเหลือ” (วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒนาผล, 2558)

นอกจากนี้แนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transform Education) ของครูนั้นการรับ ฟัง เป็นผู้ฟังที่ดี รับฟังปัญหา และเรื่องราวที่เกิดขึ้น เป็นวิธีปฏิบัติหนึ่งของครูที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการรู้คิด และจิตสำนึกที่ดี (Cognition and Mindfulness) โดยใช้การชี้แนะทางปัญญา (Cognitive coaching) การใช้ คำถามที่ทรงพลัง (Power Questions) (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2558) จะเห็นได้ว่าครูในยุคปัจจุบัน จำเป็นต้องมีทักษะการสื่อสารภาษาไทยที่ดีเพื่อพัฒนาผู้เรียนต่างวัยและต่าง Generation ทำให้เกิดทักษะและ ความสามารถตามเป้าประสงค์ของหลักสูตรการศึกษา

กลวิธีในการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอบรมเชิงปฏิบัติการแล้วการ การโค้ชก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูคงทน เนื่องจากการ โค้ชเป็นสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ช่วยให้เขาเรียนรู้ได้ง่ายขึ้นช่วยให้บุคคลได้บรรลุเป้าหมายการทำงานใน ระดับที่สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร และยังเป็นกระบวนการสร้างให้บุคคลมีความเข้ม แข็งด้านการเรียนรู้ ภูมิใจในตนเอง แสดงความสามารถซึ่งเป็นผลต่อการทำงานที่จะตามมา (Mink, Owen and Mink, 1993 Werner and DeSimone, 2006) สำหรับการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการ สื่อสารนั้นต้องอาศัยผู้ที่มีประสบการณ์สูงกว่าในเรื่องของการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเพื่อชี้แนะให้ครูเกิดความ ชำนาญและมีทักษะที่สูงขึ้นกระบวนการพัฒนาครูที่เหมาะสมนั้นก็คือการโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Coaching) เพราะมุ่งให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนา อย่างถูกต้องและรวดเร็ว คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการโค้ชและมี ทักษะการโค้ชอย่างสูง (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2558: 41) การโค้ชจึง เป็นกระบวนการหนึ่งในการอบรมเชิงปฏิบัติการ

เนื่องจากการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูเป็นการพัฒนาให้ครูเกิดทักษะความสามารถเฉพาะด้านและใช้ระยะเวลาในการพัฒนาไม่มาก การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาครูจึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสม วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554: 102) ได้กล่าวถึง หลักสูตรเสริมว่าเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง มีระยะเวลาในการใช้หลักสูตรไม่มากนัก เน้นการเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานในหน้าที่หรือพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนเฉพาะด้าน สอดคล้องกับColangelo (2003: 175) ที่ระบุว่าหลักสูตรเสริมเป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นมา เพื่อเป้าหมายพิเศษ เช่น เพื่อตอบสนองความสนใจ ความถนัด หรือความสามารถพิเศษ หรือเพื่อสร้างคุณลักษณะที่ต้องการให้กับผู้เรียน

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา โดยใช้กิจกรรม การอบรมเชิงปฏิบัติการ ในระยะเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้มีมาตรฐานเป็นไปตามมาตรฐานตำแหน่งตามสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยได้กำหนดกรอบการพัฒนา และออกแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลและประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่จะพัฒนาขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา มีวัตถุประสงค์เฉพาะ คือ
 - 2.1 เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัชรวิทยาเทียบกับเกณฑ์ประสิทธิภาพ
 - 2.2 เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานของครูโรงเรียนวัชรวิทยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ที่มีลักษณะเป็นแบบแผนเชิงผสมผสานแบบรองรับภายใน (The Embedded Design) ด้วยการศึกษาวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) เสริมด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) ใช้รูปแบบการวิจัย Pre-Experimental Design โดยประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวมีการทดสอบหลังเรียน One-Shot Case Study (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 143) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ปัญหา และความต้องการที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ปัญหา และความต้องการที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตร เสริมร่วมกับการโค้ชเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร สอนในกลุ่มย่อยกับครูกลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย และสนทนากลุ่มย่อยกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูล พื้นฐาน ปัญหา ความต้องการ แนวคิด และวิเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร 2) สัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับความต้องการที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชเพื่อเป็นแนวทางใน การพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 3) สนทนากลุ่ม ย่อยกับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเกี่ยวกับความต้องการที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการ โค้ชเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการ สื่อสารของครู 4) สนทนากลุ่มย่อยกับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการที่จำเป็นสำหรับการพัฒนา หลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถใน การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครู

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) เป็นการออกแบบพัฒนาร่างหลักสูตรเสริมร่วมกับการ โค้ชและศึกษาคุณภาพของหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการ สื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในขั้นตอนที่ 1 มาออกแบบและพัฒนาร่างหลักสูตรเสริม ร่วมกับการโค้ชและศึกษาคุณภาพของหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อ การสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยาซึ่งประกอบไปด้วย แผนกิจกรรมการเรียนรู้ เกณฑ์ประเมินความสามารถในการ เขียนบันทึกข้อความ และแบบสังเกตพฤติกรรมการสื่อสารภาษาไทยเชิงบวกสำหรับการจัดการเรียนรู้ แล้วหา คุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) เป็นการนำหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชไปใช้กับ กลุ่มเป้าหมายและศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถใน การใช้ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายและศึกษาประสิทธิผลของ หลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยาใน สภาพจริงเพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการเชิงบวกสื่อสารสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนวัชรวิทยาเทียบกับเกณฑ์ประสิทธิภาพและเพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร สำหรับการทำงานของครูโรงเรียนวัชรวิทยา

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) เป็นประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมร่วมกับการ โค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา

1. รวบรวมข้อมูลจากการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถใน การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา มีการประเมินประสิทธิผลแล้วนำไปเปรียบเทียบกับกับ เกณฑ์ประสิทธิภาพของงานวิจัย

2. ตรวจสอบ ปรับปรุง/แก้ไข หลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อ การสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา โดยนำผลการใช้หลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้

ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยามาพิจารณาความเหมาะสมตามองค์ประกอบต่าง ๆ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยเพื่อพิจารณาแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข

3. ปรับปรุง แก้ไข หลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา ตามข้อค้นพบและตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย

4. จัดทำเป็นหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยาบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา ประกอบด้วย 1) ที่มาและความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระ 4) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ 5) สื่อประกอบหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ช 6) ระยะเวลา 7) สถานที่ 8) การประเมินผลหลักสูตร 9) เกณฑ์ประสิทธิผลของหลักสูตร 10) นิยามศัพท์เฉพาะ และ 11) แผนการจัดกิจกรรมหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ช โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) ที่มาและความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรทักษะการสื่อสารของครู ไม่ใช่ทักษะที่ได้มาจากการเรียนเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นทักษะทางสังคมที่เกิดจากการฝึกฝนเพื่อให้เป็นลักษณะเฉพาะตัวของครูท่านนั้น ทักษะการสื่อสารจัดเป็นหนึ่งในทักษะที่มีความต้องการจำเป็นสำหรับการประสบผลสำเร็จในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการสื่อสารส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการสื่อสารทุกช่องทาง อาทิ การพูด การเขียน รวมถึงสื่ออวัจนภาษา ต่างก็มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคคลในศตวรรษที่ 21 ความสามารถในการสื่อสารของครูจึงเป็นทักษะครูผู้สอนต้องพัฒนาให้เกิดความชำนาญ เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องใช้ในการสื่อสาร ทั้งในสถานการณ์ของการให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาแก่ผู้เรียน และในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตลอดจนสามารถใช้ในการสื่อสารกับบุคคลอื่น ในหน้าที่อันเกี่ยวข้องกับวิชาชีพของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นไปตามตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ผู้วิจัยจึงพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยาขึ้น เพื่อให้ครูมีความสามารถในการสื่อสารตามมาตรฐานตำแหน่งสามารถใช้ใช้ภาษาไทยเชิงบวกในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ครูและผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันด้าน Generation สามารถเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้อย่างมีความสุข และเพื่อให้ครูมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในการทำงาน ในเรื่องการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา หลักสูตรนี้พัฒนาครูให้มีความสามารถด้านการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการโค้ชผู้เชี่ยวชาญ (Expert Coaching) และเพื่อจุดประกายการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาย่างมีประสิทธิภาพ

2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงบวก และเพื่อส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงาน

3) เนื้อหาสาระหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวชิรวิทยามีเนื้อหาสาระ ดังนี้ 3.1) การสื่อสารภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วยความหมายของความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยเชิงบวก ลักษณะการสื่อสารภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ และแนวปฏิบัติการสื่อสารภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ 3.2) การสื่อสารภาษาไทยสำหรับการทำงาน ประกอบไปด้วย การเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทยสำหรับการทำงาน ลักษณะและประเภทของหนังสือราชการ การเขียนหนังสือราชการภายในประเภทบันทึกข้อความ ลักษณะของหนังสือราชการภายในประเภทบันทึกข้อความ แนวปฏิบัติการเขียนหนังสือราชการภายในประเภทบันทึกข้อความ การฝึกปฏิบัติเขียนหนังสือราชการภายในประเภทบันทึกข้อความ

4) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ หลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวชิรวิทยามีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นกระบวนการพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้และการสื่อสารภาษาไทยสำหรับการทำงาน และความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยสำหรับการทำงาน ระยะที่ 2 การโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญเป็นการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนวชิรวิทยา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 5 ปี และมีความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยโค้ชเป็นรายบุคคล โดยใช้กระบวนการโค้ช 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1.การให้ข้อมูลเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ (Feed – up) เป็นกิจกรรมที่โค้ชสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นแรงจูงใจภายใน รวมทั้งการสร้างแรงบันดาลใจ Passion ก่อนที่จะเริ่มเข้าสู่การโค้ช 2.การใช้พลังคำถาม (Power questions) เป็นกิจกรรมที่ผู้โค้ชตั้งคำถามเชิงลึกในองค์ความรู้ที่เป็น main concept ของการเรียนรู้หรือสิ่งที่ผู้รับการโค้ชจะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแม่นยำ เพื่อให้ผู้รับการโค้ชมีเป้าหมายว่าเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมการโค้ชแล้วจะต้องตอบคำถามของผู้โค้ชให้ได้ 3.การปฏิบัติและประเมินผล (Acting & Checking) เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้รับการโค้ชได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ (learning processes) ที่หลากหลายและเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการโค้ช ตลอดจนให้คำชี้แนะ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองของผู้รับการโค้ช โดยมีเนื้อหาการโค้ช ดังนี้ การสื่อสารเชิงบวก : การถามการสื่อสารเชิงบวก : การออกคำสั่ง การสื่อสารเชิงบวก : การชื่นชมการเห็นคุณค่า การสื่อสารเชิงบวก : การสะท้อนเสียงภายใน หรือการสะท้อน (Inner voice) การสื่อสารเชิงบวก : การให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ 4.การให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ (Feedback) เป็นกิจกรรมที่ผู้โค้ชให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ ภายหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว เพื่อให้ผู้รับการโค้ชมองเห็นจุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 5.การให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอด (Feed – forward) เป็นกิจกรรมที่ผู้โค้ชชี้แนะหรือแนะนำผู้รับการโค้ชให้ไปเรียนรู้และพัฒนาตนเองต่อยอดจากการเรียนรู้ในกระบวนการโค้ชที่เพิ่งเสร็จสิ้น 6.การถอดบทเรียน (Lesson learned) เป็นกิจกรรมที่ผู้รับการโค้ชสะท้อนคิดสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ตลอดจนการตรวจสอบกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ระดับความสำเร็จของการเรียนรู้ของตนเอง วิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงตนเอง ตลอดจนการกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ที่มีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างเหมาะสมกับระดับความสามารถของตนเอง ระยะที่ 3 การปฏิบัติภาคสนามและประเมินผลการปฏิบัติ เป็นการให้ครูได้ใช้ความรู้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการในระยะที่ 1 และความรู้ ความสามารถ

จากการโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญในระยะที่ 2 ไปปฏิบัติใช้ในห้องเรียนของตนเองเป็นเวลา 1 สัปดาห์ แล้วประเมินผลการปฏิบัติด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน สังเกตพฤติกรรมเดียวกันโดยใช้เวลาสังเกต 1 ชั่วโมง

5) สื่อประกอบหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ช

6) ระยะเวลา หลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยาใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ เวลา 4 สัปดาห์ จำนวน 12 ชั่วโมง

7) สถานที่ หลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา ใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรม ดังนี้ ระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ สถานที่ห้องประชุมโรงเรียนวัชรวิทยา ระยะที่ 2 การโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญ สถานที่ห้องกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ห้องเรียน หรือผ่าน การสนทนาวิดีโอออนไลน์ ระยะที่ 3 การปฏิบัติภาคสนามและประเมินผลการปฏิบัติ สถานที่ห้องเรียนที่ครูใช้สอน

8) การประเมินผลหลักสูตร

ตารางที่ 1 การประเมินผลหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครู โรงเรียนวัชรวิทยา

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	วิธีการประเมิน	เครื่องมือการประเมิน
1. เพื่อส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้	สังเกตการความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้	แบบสังเกตความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน สังเกตพฤติกรรมเดียวกัน
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงาน	ตรวจการเขียนบันทึกข้อความ	แบบประเมินความสามารถในการเขียนบันทึกข้อความ โดยใช้เกณฑ์การประเมินรูบริค

9) เกณฑ์ประสิทธิผลของหลักสูตร พบว่าครูที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพร้อยละ 80 และครูมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดี

10) นิยามศัพท์เฉพาะ ประกอบด้วย 10.1)หลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 10.2)ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 10.3)ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงบวก 10.4)ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงาน 10.5)ผู้โค้ช 10.6)ผู้รับการโค้ช 10.7)ครูโรงเรียนวัชรวิทยา

11) แผนการจัดกิจกรรมหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ช ประกอบด้วย 11.1) แผนการจัดกิจกรรม สัปดาห์ที่ 1 และแบบประเมิน คือ แบบประเมินตนเองด้านความรู้ในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้หลังการ

การอบรมเชิงปฏิบัติการ สำหรับครู และ แบบประเมินความสามารถในการเขียนบันทึกข้อความ 11.2) แผนการจัดกิจกรรม สัปดาห์ที่ 2 และแบบประเมิน คือ แบบประเมินประเมินความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้หลังการโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญ สำหรับโค้ช 11.3) แผนการจัดกิจกรรม สัปดาห์ที่ 3-4 และแบบประเมิน คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการสื่อสารภาษาไทยเชิงบวกสำหรับการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัชรวิทยา เทียบกับเกณฑ์ประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัชรวิทยา เทียบกับเกณฑ์ประสิทธิภาพ

กลุ่มเป้าหมาย	N	คะแนนเต็ม	μ	σ	% of Mean
หลังการจัดกิจกรรม	16	20	19.60	0.65	98.02

จากตารางที่ 2 พบว่าความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัชรวิทยามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.60 คิดเป็นร้อยละ 98.02

2. เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานของครูโรงเรียนวัชรวิทยา ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานของครูโรงเรียนวัชรวิทยา

องค์ประกอบ	ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงาน			
	(μ)	(σ)	การแปลผล	ลำดับ
1. ความถูกต้องในการเขียนหนังสือราชการ				
1.1 ด้านรูปแบบ	3.00	0.00	ดี	1
1.2 ด้านเนื้อหา	3.00	0.00	ดี	1
1.3 ด้านหลักภาษาและไวยากรณ์	2.75	0.45	ดี	3
1.4 ด้านความนิยม	3.00	0.00	ดี	1
ผลรวมด้านความถูกต้องในการเขียนหนังสือราชการ	2.94	0.11	ดี	1
2. การสื่อความหมายที่ชัดเจน				
2.1 ความชัดเจนด้านเนื้อหา	2.81	0.40	ดี	2
2.2 ความชัดเจนด้านวัตถุประสงค์	2.69	0.48	ดี	4
2.3 ความชัดเจนด้านวรรคตอน	2.69	0.48	ดี	4
ผลรวมด้านการสื่อความหมายที่ชัดเจน	2.73	0.37	ดี	2
3. การใช้คำและการสื่อสารความหมาย				
3.1 การสื่อความหมายที่เข้าใจตรงกันระหว่างผู้ส่งและผู้รับ	2.69	0.48	ดี	4

องค์ประกอบ	ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงาน			
	(μ)	(σ)	การแปลผล	ลำดับ
3.2 การใช้คำกะทัดรัด ไม่ฟุ่มเฟือย	2.81	0.54	ดี	2
ผลรวมด้านการใช้คำและการสื่อสารความหมาย	2.75	0.41	ดี	3
รวม	2.83	0.21	ดี	-

จากตารางที่ 3 พบว่าความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานของครูโรงเรียนวัชรวิทยาในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานของครูโรงเรียนวัชรวิทยาลำดับที่ 1 คือ ด้านความถูกต้องในการเขียนหนังสือราชการอยู่ในระดับดี โดยมีลำดับการประเมินองค์ประกอบย่อยลำดับที่ 1 คือ ด้านรูปแบบ ด้านเนื้อหา และ ด้านความนิยม ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ด้านหลักภาษาและ ไวยากรณ์ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการสื่อความหมายที่ชัดเจนอยู่ในระดับดี โดยมีลำดับการประเมินองค์ประกอบย่อยลำดับที่ 1 คือ ด้านความชัดเจนด้านเนื้อหา ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ความชัดเจนด้านวัตถุประสงค์ และ ด้านความชัดเจนด้านวรรคตอน ลำดับที่ 3 คือ ด้านการใช้คำ และการสื่อสารความหมายอยู่ในระดับดี โดยมีลำดับการประเมินองค์ประกอบย่อยลำดับที่ 1 คือ ด้านการใช้คำกะทัดรัด ไม่ฟุ่มเฟือย ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ด้านการสื่อความหมายที่เข้าใจตรงกันระหว่างผู้ส่งและผู้รับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยาผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่าหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยามีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเชิงเนื้อหาเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย และครอบคลุมความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา เนื่องจากหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชพัฒนาผ่านระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ที่มีลักษณะเป็นแบบแผนเชิงผสมผสานแบบรองรับภายใน (The Embedded Design) ด้วยการศึกษาวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) เสริมด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) ใช้รูปแบบการวิจัย Pre-Experimental Design โดยประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวมีการทดสอบหลังเรียน One-Shot Case Study (มาเรียนนิลพันธุ์, 2558: 143) โดยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 1) ที่มาและความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระ 4) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้โดยจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้และการสื่อสารภาษาไทยสำหรับการทำงาน และความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยสำหรับการทำงาน ระยะที่ 2 การโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญเป็นการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนวัชรวิทยา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 5 ปี และมีความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยได้เป็นอย่างดี โดยใช้กระบวนการโค้ช 6 ขั้นตอน และ ระยะที่ 3 การปฏิบัติภาคสนามและประเมินผลการปฏิบัติเป็นการให้ครูได้ใช้ความรู้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการในระยะที่ 1 และความรู้ ความสามารถจากการโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญในระยะที่ 2 ไปปฏิบัติใช้ในห้องเรียนของตนเองเป็นเวลา 1 สัปดาห์ แล้วประเมินผลการปฏิบัติด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน สังเกตพฤติกรรมเดียวกันโดยใช้เวลาสังเกต 1 ชั่วโมง 5)

สื่อประกอบหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ช 6) ระยะเวลา 7) สถานที่ 8) การประเมินผลหลักสูตร 9) เกณฑ์ประสิทธิผลของหลักสูตร 10) นิยามศัพท์เฉพาะ และ 11) แผนการจัดกิจกรรมหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ช องค์ประกอบของหลักสูตรนี้สังเคราะห์มาจากนักการศึกษา 4 คน คือ Tylor (1969) ซึ่งกล่าวถึงแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรผ่านคำถามสำคัญ 4 ประการ ซึ่งสรุปแนวคิดออกมาเป็นองค์ประกอบของหลักสูตรได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายทางการศึกษา 2) การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4) การประเมินผล Saylor and Alexander (1974) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรว่าประกอบด้วย 1) แผน 2) ขอบเขตหลักสูตร 3) การออกแบบหลักสูตร 4) รูปแบบการประเมินผล 5) ระเบียบการประเมินผล อารัง บัวศรี (2542) กล่าวว่าองค์ประกอบของหลักสูตรว่า ประกอบด้วย 1) เป้าหมายและนโยบายการศึกษา 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) รูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร 4) จุดประสงค์ของวิชา 5) เนื้อหา 6) จุดประสงค์การเรียนรู้ 7) กลยุทธ์การเรียนการสอน 8) การประเมินผล 9) วัสดุหลักสูตรและการประเมินผล และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2552) กล่าวว่าองค์ประกอบของหลักสูตรว่า ประกอบด้วย 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) เนื้อหาสาระ 3) การจัดการเรียนรู้ และ 4) การวัดและประเมินผล จึงเป็นหลักสูตรที่มีองค์ประกอบครบถ้วนและมีคุณภาพสามารถนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยาได้

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา

2.1 ผลการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัชรวิทยายเทียบกับเกณฑ์ประสิทธิภาพพบว่าความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อ การจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัชรวิทยามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.60 คิดเป็นร้อยละ 98.02 สูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพร้อยละ 80 อาจเป็นเพราะหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยานำมาปฏิบัติและการลงมือทำเพื่อให้เกิดทักษะและความสามารถ ดังที่อรรถ ธาริเกษ (2559: 139-140) ได้กล่าวถึงหลักสูตรเสริมเสริมว่าเป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นเป็นพิเศษ เพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคล เป็นหลักสูตรที่มีเป้าหมายตามกลุ่มที่ทำให้สาระเนื้อหา วิธีการสอน สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ มีการจัดทำและวางแผนขึ้น โดยเฉพาะ อย่างมีระบบโดยรูปแบบการจัดอาจต้องใช้ครูเฉพาะทาง ห้องเรียนหรือกลุ่มการเรียนรู้ที่จัดขึ้นให้สอดคล้องกับเป้าหมายหลักสูตร ทั้งนี้การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้โดยจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ระยะ ซึ่งพบว่าผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะสื่อสารสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษามีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$) อยู่ในระดับ 4.21 และ (S.D.) อยู่ในระดับ .488 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์.51 ที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้กิจกรรมสำคัญในหลักสูตรที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัชรวิทยานั้นก็คือการโค้ช ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญเพราะการโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นการโค้ชจากผู้มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงกว่าในเนื้อหาสาระหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งในเรื่องที่สังเกตและให้คำแนะนำ ผู้ที่ทำหน้าที่โค้ชจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะสาขาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นที่ยอมรับ และได้รับการอบรมบทบาทหน้าที่เทคนิคการโค้ชมาเป็นอย่างดี โดยให้คำปรึกษา แนะนำและช่วยเหลือ การร่วมวางแผนการสอน (Joyce and Showers, 1984 อ้างถึงใน วัชรวิภา เล่าเรียนดี, 2556) นอกจากนี้การโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Coaching) มุ่งให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนา อย่างถูกต้องและรวดเร็ว คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญจะต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องที่โค้ชและมี ทักษะการโค้ชอย่างสูง (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา, 2558: 41) ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาณรงค์-ราช ครองเชื้อ (2564) ที่กล่าวว่า การโค้ชผู้เชี่ยวชาญจะมีกระบวนการ ทักษะการโค้ชและกล

ยุทธในการโค้ชในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่มุ่งพัฒนาช่วยเหลือและปรับมุมมองผู้ที่ได้รับการโค้ช ได้เกิดการเรียนรู้ โดยในขณะทำการโค้ชจะไม่ประเมินเพื่อตัดสิน แต่เป็นการประเมินเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับการโค้ชให้สามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัชรวิทยาสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพร้อยละ 80 ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวิมล สพฤกษ์ศรี. (2561) ที่ศึกษาเรื่องชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพโดยผสมผสานเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งพบว่า 1) หลังการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพครูมีผลการถอดบทเรียนความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ครูมีพัฒนาการในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยใช้แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน โดยการโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Coaching) และการโค้ชแบบเพื่อนร่วมวิชาชีพ (Peer Coaching) และการโค้ชโดยผู้บริหาร (Executive Coaching) มีพัฒนาการในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสูงขึ้น และขวัญแก้ว แสงแก้ว (2565) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบการโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า ประสิทธิภาพรูปแบบการโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งระบุว่าข้อค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูภาษาไทย และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ผลการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานของครูโรงเรียน วัชรวิทยา พบว่า ตารางที่ 14 พบว่าความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานของครูโรงเรียนวัชรวิทยาในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานของครูโรงเรียนวัชรวิทยาลำดับที่ 1 คือ ด้านความถูกต้องในการเขียนหนังสือราชการอยู่ในระดับดี ลำดับที่ 2 คือ ด้านการสื่อความหมายที่ชัดเจนอยู่ในระดับดี และลำดับที่ 3 คือ ด้านการใช้คำและการสื่อสารความหมายอยู่ในระดับดี อาจเป็นเพราะหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยาเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมความสามารถอย่างเฉพาะเจาะจงโดยใช้เวลาไม่มากซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554: 102) ได้กล่าวว่า หลักสูตรเสริมเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง มีระยะเวลาในการใช้หลักสูตรไม่มากนัก เน้นการเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานในหน้าที่หรือพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนเฉพาะด้าน และวรุฒิ จิรสจิริธรรม (2553: 105-108) ที่ได้กล่าวว่า หลักสูตรเสริมเป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นเพื่อเพิ่มเนื้อหาของการเรียนรู้ที่ไม่มีในหลักสูตรปกติโดยมีทั้งความลึกและ ความกว้างมากขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้ดีกว่าหลักสูตรปกติหลักสูตร เสริมจะเน้นการวิเคราะห์สังเคราะห์ เพื่อนำสู่การประเมินค่าและก่อประโยชน์ได้ในทางปฏิบัติจริง โดยออกแบบกิจกรรมเสริมสร้างความรู้โดยจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ไว้ในระยะเวลาที่ 1 คือการอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้และการสื่อสารภาษาไทยสำหรับการทำงาน และความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยสำหรับการทำงานซึ่งกิจกรรมประกอบด้วย 1) การกำหนดความคาดหวังของครูและวิทยากรในการทำกิจกรรม (15 นาที) 2) การบรรยายแบบมีส่วนร่วม หัวข้อการสื่อสารภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ (2 ชั่วโมง) ประกอบด้วย 2.1) การเขียนเพื่อการสื่อสารภาษาไทยสำหรับการทำงาน 2.2) ลักษณะและประเภทของหนังสือราชการ 2.3) การเขียนหนังสือราชการภายในประเภทบันทึกข้อความ 2.4) ลักษณะของหนังสือราชการภายในประเภทบันทึกข้อความ และ 2.5) แนวปฏิบัติการเขียนหนังสือราชการภายในประเภทบันทึก

ข้อความ 3) การฝึกปฏิบัติเขียนหนังสือราชการภายในประเภทบันทึกข้อความ (30 นาที) และ 4) สะท้อนคิดและอภิปรายซักถามเพิ่มเติม (15 นาที) ผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของชลธิชา ปั่นศรีนวล สุทธิเทพ ศิริพิพัฒน์กุล และณัฐพล รำไพ (2566) ที่ศึกษาการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยการนำตนเองเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะปฏิบัติ เรื่องการพิมพ์หนังสือราชการ สำหรับบุคลากรสายสนับสนุน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยการนำตนเอง เรื่อง การพิมพ์หนังสือราชการ คะแนนในภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.56 2) คะแนนความรู้หลังการฝึกอบรมออนไลน์ มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) คะแนนทักษะปฏิบัติจากการฝึกอบรมออนไลน์ อยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ย 8.30 และ 4) ผลความพึงพอใจของบุคลากรสายสนับสนุนต่อการฝึกอบรมออนไลน์ฯ พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 4.56

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของการประเมินรายด้านพบว่าองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยลำดับที่ 1 คือ ด้านความถูกต้องในการเขียนหนังสือราชการ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย คือ 1) ด้านรูปแบบ 2) ด้านเนื้อหา 3) ด้านหลักภาษาและไวยากรณ์ และ 4) ด้านความนิยม ลำดับที่ 2 คือ ด้านการสื่อความหมายที่ชัดเจน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย คือ 1) ความชัดเจนด้านเนื้อหา 2) ความชัดเจนด้านวัตถุประสงค์ และ 3) ความชัดเจนด้านวรรคตอน ส่วนลำดับที่ 3 คือ ด้านการใช้คำและการสื่อสารความหมาย ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย คือ 1) การสื่อความหมายที่เข้าใจตรงกันระหว่างผู้ส่งและผู้รับ และ 2) การใช้คำกะทัดรัด ไม่ฟุ่มเฟือย สอดคล้องกับการศึกษาของณัฐรัตน์ แทนทอง วรรณพร บุญส่ง กัญชพร พรหมจักร และจุไรรัตน์ รัตติโชติ (2563) ที่ศึกษาการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งพบว่าการปฏิบัติงานในระบบสารบรรณเกี่ยวกับหนังสือราชการผลการศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการของที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการใช้ภาษามีการใช้ภาษาในระดับทางการ ใช้ภาษาที่ชัดเจนอีกทั้งมีการใช้คำได้อย่างเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส นอกจากนี้ยังทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งมีการใช้ประโยคที่มีความกระชับสามารถสื่อความหมายได้ดี ไม่ซับซ้อนจนทำให้เกิดความสับสน ซึ่งมีความถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 ส่วนการจัดทำหนังสือราชการมีการจัดทำได้ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 ทุกประการ ทั้งรูปแบบการพิมพ์หนังสือราชการ การรับ-ส่งหนังสือราชการ และระบบการจัดเก็บหนังสือราชการ จึงทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยทุกองค์ประกอบของการประเมินความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานผ่านการเขียนหนังสือราชการประเภทบันทึกข้อความอยู่ในระดับดีทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวชิรวิทยานี้ช่วยแก้ปัญหาในการเขียนหนังสือราชการประเภทบันทึกข้อความได้ ดังปัญหาที่ ธนู ทดแทนคุณ (2564) พบในการศึกษาปัญหาในการเขียนหนังสือราชการของเจ้าหน้าที่รัฐ ส่วนราชการในเขตกรุงเทพมหานคร ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2562 ที่พบว่าปัญหาการเขียนหนังสือราชการของเจ้าหน้าที่รัฐดังกล่าว ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านแบบฟอร์มหนังสือราชการ 2) ด้านเนื้อหา 3) ด้านการใช้ภาษา และ 4) ด้านการพิมพ์ โดยศึกษาเฉพาะหนังสือราชการภายนอกและภายใน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านแบบฟอร์มหนังสือราชการ ส่วนมากปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 มีที่ต้องแก้ไขในเรื่องระยะหัวกระดาษ การใช้ตราครุฑมาตรฐาน การกันหน้ากันหลัง และการย่อหน้าส่วนด้านเนื้อหา ส่วนมากเนื้อหาไม่ครบถ้วน คือ ขาดความเข้าใจเรื่ององค์ประกอบของเนื้อหา และการใช้ 5W 1H ต่อมาด้านการใช้ภาษาพบว่า ส่วนมากใช้ภาษาทางการ แต่พบความซ้ำซ้อนในการใช้คำ ประโยค และ

ข้อความ มีการใช้คำย่อ คำฟุ่มเฟือย คำวากวน ขาดการเชื่อมโยงในเนื้อความ การเว้นวรรคตอน การแยกคำในบรรทัด โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง การเขียนสะกดคำผิด และใช้คำไม่สม่ำเสมอ ทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อความ และด้านการพิมพ์ ส่วนมากพิมพ์ได้ถูกต้องตามเกณฑ์ จะมีปัญหาเฉพาะการพิมพ์กันหลังตรงกัน การพิมพ์เว้นระยะ บรรทัดไม่ถูกต้อง และการขึ้นหน้าใหม่ และปทิตตา มาตย์วังแสง (2566) ซึ่งศึกษาสภาพปัญหาการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ พบว่าระดับความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการใช้ประโยค รองลงมาคือ ด้านการใช้เครื่องหมาย ด้านการเขียนย่อหน้า ด้านการใช้ตัวเลข ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการใช้คำ ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ประกอบด้วย การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การฝึกทักษะทางภาษา และการจัดทำคู่มือการเขียนหนังสือราชการ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยา ประกอบด้วย 1) ที่มาและความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระ 4) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้โดยจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ 3 ระยะ 5) สื่อประกอบหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ช 6) ระยะเวลา 7) สถานที่ 8) การประเมินผลหลักสูตร 9) เกณฑ์ประสิทธิผลของหลักสูตร 10) นิยามศัพท์เฉพาะ และ 11) แผนการจัดกิจกรรมหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ช ผลศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัชรวิทยาเทียบกับเกณฑ์ประสิทธิภาพพบว่าความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัชรวิทยามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.60 คิดเป็นร้อยละ 98.02 และผลการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานของครูโรงเรียนวัชรวิทยา ผลการศึกษาศักยภาพในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับการทำงานของครูโรงเรียนวัชรวิทยาพบว่าความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานของครูโรงเรียนวัชรวิทยาในภาพรวมอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยาไปใช้นั้น ผู้นำไปใช้ควรมีความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานความต้องการและปัญหาของครูหรือบุคลากรในโรงเรียนของตนเองว่ามีความจำเป็นที่จะส่งเสริมหรือไม่ นอกจากนี้ควรจัดเตรียมวิทยากรที่มีความรู้และสามารถในการส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวัชรวิทยาซึ่งประกอบด้วย 1) ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 2) ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงาน ตลอดจนมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญสำหรับการโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญเรื่องการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้

2. ควรมีการประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น วิทยากร ผู้โค้ช และผู้ร่วมกิจกรรมก่อนการใช้หลักสูตรเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย กิจกรรม การวัดประเมินผล ตลอดจนข้อสงสัยต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม

3. กิจกรรมในหลักสูตรสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมออนไลน์ได้ โดยสามารถประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ ในการทำกิจกรรม เช่น Quizizz, Kahoot, Vonder, Blooket เป็นต้น

4. หลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวิชาชีพสามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาครูผู้ช่วยให้มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานตำแหน่งได้ และสามารถนำไปพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารตามมาตรฐานตำแหน่งที่ ก.ค.ศ. กำหนดได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ และความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานก่อนและหลังการทำกิจกรรม

2. ควรมีการวิจัยที่ศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมร่วมกับการโค้ชที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของครูโรงเรียนวิชาชีพเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้ศึกษากับกลุ่มเป้าหมาย

3. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารระหว่างกลุ่มครูที่มีวิทยฐานะต่างกันว่าส่งผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาไทยเชิงบวกเพื่อการจัดการเรียนรู้ และความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการทำงานหรือไม่ อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญแก้ว แสงแก้ว. (2565). การพัฒนารูปแบบการโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 4(2), 53-66.
- ชลธิชา ปันศรีนวล สุธิตา ศิริพัฒน์กุล และณัฐพล ร้าไพ. (2566). การฝึกอบรมออนไลน์ด้วยการนำตนเองเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะปฏิบัติ เรื่อง การพิมพ์หนังสือราชการ สำหรับบุคลากรสายสนับสนุน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. *วารสารศาสตร์ การศึกษาและการพัฒนามนุษย์*, 7(1), 154-166.
- ณัฐรัตน์ แท่นทอง วรรณพร บุญส่ง กัญชพร พรหมจักร และจุไรรัตน์ รัตติโชติ. (2563). การใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการที่ว่าการอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารวิชาการสังคมมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 10(1), 83-102.
- ธนู ทดแทนคุณ. (2564). ปัญหาในการเขียนหนังสือราชการของเจ้าหน้าที่รัฐ ส่วนราชการในเขตกรุงเทพมหานคร ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2562. *วารสารวิชาการ มทร. สุวรรณภูมิ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 6(1), 80-91.
- ปัทมิตา มาตย์วังแสง. (2566). การศึกษาสภาพปัญหาการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือราชการของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ*, 5(2), 15-25.
- พิบูลย์ ตัญญุบุตร, พรรณรายณ์ ทรัพย์แสนดี และจิราภรณ์ พจนอารีวงศ์. (2566). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสารของครูที่ยังไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 13(1), 1-17.

- มารุต พัฒนาผล. (2558). เอกสารประกอบการเรียนรู้รายวิชา การโค้ชเพื่อการรู้คิด Module 14 การให้ข้อมูล
ย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2556). ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช: การพัฒนาวิชาชีพ ทฤษฎีกลยุทธ์สู่ การปฏิบัติ.
(พิมพ์ครั้งที่ 12). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2558). การโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching). (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:
บริษัท จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.
- วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒนาผล. (2558). จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา: กระบวนทัศน์ใหม่การ
พัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2562). กระบวนการโค้ชเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำ
นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานตาม
วิทยฐานะของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา. ที่ ศธ.0206.4/ ว 3
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (ม.ป.ป.) คู่มือการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และ
วิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งครู ตามหนังสือ
สำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.3/ว 9 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2564. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา : https://otepc.go.th/images/00_YEAR2564/03_PV1/1Mv9-2564.pdf. สืบค้นเมื่อวันที่
10 มิถุนายน 2567.
- สุวิมล สพฤกษ์ศรี. (2561). ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพโดยผสมผสานเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการ
เรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับ
ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา : DSpace at Silpakorn University. <http://ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/2232>. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2567.

การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี
สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์
Academic management in the digital era of educational institutions affiliated
with Pathum Thani university be under Phetchabun provincial
education office

ธัญณภัต ชนรักสุข¹ นลธวัช ยุทธวงศ์² และสุรพงษ์ แสงสีม³

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

Thannaphat Chonraksuk¹ Nonthawat Yuthavong² and Suraphong Saengseemok³

Northern College

Corresponding Author, E-mail: pookpuizaa9763@gmail.com

(Received: 6 July, 2024 ; Edit: 18 November, 2024 ; accepted: 21 November, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ และ 2) หาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งการวิจัยเป็น 2 ชั้น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 84 คน และผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า:

1. สภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อันดับ 1 คือ งานสื่อการเรียนการสอน รองลงมาคือ งานวัดผลและประเมินผล งานแผนกวิชา งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และอันดับสุดท้ายคือ งานวิทยบริการและห้องสมุด ปัญหาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล คือ ไม่มีแผนพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานและให้บริการ ไม่มีการร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ ครูไม่มีส่วนร่วมพัฒนาการวัดผลและประเมินผล การให้บริการห้องสมุดยังไม่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ไม่จัดให้มีการพัฒนางานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแบบมีส่วนร่วม และไม่มีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัย

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลคือ สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมวางแผนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการศึกษา มีการใช้กระบวนการนิเทศแบบเสริมแรงเพื่อให้

บุคลากรร่วมกันพัฒนาหลักสูตรกับสถานประกอบการ มีการสำรวจความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ควรจัดประชุมเปิดรับฟังความคิดเห็นเพื่อสะท้อนผลการจัดกิจกรรมงานวิทยบริการและห้องสมุด ควรจัดการประชุมร่วมกับสถานประกอบการเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน และมีการศึกษาปัญหาการใช้สื่อ นวัตกรรมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

คำสำคัญ: งานวิชาการ, อาชีวศึกษา, ยุคดิจิทัล

Abstract

This research aimed to 1) study the conditions and problems of academic management in the digital era of educational institutions affiliated with Pathum Thani university be under Phetchabun provincial education office, and 2) find a guideline for developing academic management in the digital era of educational institutions affiliated with Pathum Thani university be under Phetchabun provincial education office. The research was divided into 2 stages using mixed research methods. The population consisted of 84 administrators and teachers of educational institutions affiliated with Pathum Thani university be under Phetchabun provincial education office, and 9 qualified persons as informants. The tools used were questionnaires and structured interviews. Data were analyzed using ready-made statistical software. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research results found that:

1. The overall condition of academic management in the digital era is at a low level. When considering each aspect, it was found that the number one ranking is teaching media, followed by measurement and evaluation, department work, curriculum development, dual vocational education, and finally, library and information services. The problems of academic management in the digital era are: there is no plan to develop an information technology system to improve operations and services, there is no cooperation with business establishments to develop a competency-based curriculum, teachers do not participate in developing measurement and evaluation, library services do not promote learning, there is no development of dual vocational education with participation, and there is no development of media, innovation, and technology to organize modern teaching and learning.

2. The guidelines for developing academic management in the digital era are: educational institutions should provide opportunities for personnel to participate in planning

the use of digital technology in the institution. There should be a reinforcement supervision process for personnel to jointly develop the curriculum with the establishment. There should be a survey of personnel's self-development needs in digital technology. There should be a meeting to listen to opinions to reflect the results of organizing activities for academic services and libraries. There should be a meeting with the establishment to determine guidelines for jointly managing dual vocational education. There should be a study of problems in using media and innovation to use as data for developing academic administration in the establishment.

Keywords: Academic work, Vocational education, Digital era

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) กำหนดเป็นหลักการในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และฉบับที่ 13 (พ.ศ.2565-2570) ไว้ว่าการที่จะพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและมีความยั่งยืนให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น ต้องให้ความสำคัญการเสริมทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการจะขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทั้งในระยะกลางและในระยะยาว โดยเฉพาะพัฒนาคนให้มีความพร้อมเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน โดยมีการน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ทั้งในเชิงระบบและโครงสร้างของสังคมไทยให้เกิดภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และยุทธศาสตร์ชาติที่เน้นการพัฒนาคุณภาพของคนทุกช่วงวัย สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีความรู้พื้นฐานดิจิทัล มีทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะความเข้าใจในความต่าง วัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ทักษะทางคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ (สุริสา ไวแสน, 2565)

สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษามุ่งการจัดการอาชีวศึกษาแบบองค์รวมโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน เป็นการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและสร้างขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ ขับเคลื่อนศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคน และมุ่งความเป็นเลิศทางอาชีวศึกษา ยกระดับความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถานประกอบการ ยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษาแบบองค์รวมโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน ยกระดับการดำเนินงานศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน และเพิ่มประสิทธิภาพ Application ช่างอาชีวะ พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ พัฒนาครูและบุคลากรการอาชีวะให้มีสมรรถนะในการใช้และสร้างนวัตกรรม การเรียนรู้ที่ทันสมัยในโลกยุคดิจิทัล (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2564) การดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุตามนโยบายข้างต้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ เพราะเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีคุณลักษณะตรงตามที่หลักสูตร สังคมและประเทศชาติต้องการ ซึ่งการบริหารงานวิชาการตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2562) ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษามีขอบข่ายงานวิชาการไว้ 6 งานคือ งานแผนกวิชา งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานวิทยบริการและห้องสมุด งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและงานสื่อการเรียนการสอน จาก

การศึกษาของซิมมัวร์ สอนจันทร์แดง (2563) พบว่า ปัญหาการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการบริหารงานวิชาการ สูงที่สุด โดยการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาและสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน มีปัญหาสูงสุด เมื่อพิจารณาการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 งานพบว่า งานแผนกวิชาซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนงานวิชาการโดยตรง ยังมีปัญหาสูงสุดอีกด้วย (สุมิตร คชวงษ์, 2562)

สถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนระดับอาชีวศึกษาที่อยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา ผลการประเมินตนเองในปีการศึกษา 2565 ด้านสภาพของสถานศึกษา พบว่า ยังไม่มีแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจน ด้านแผนกวิชา ยังไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านงานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน มีกิจกรรมหลากหลายซ้ำซ้อนเกินจำเป็น ด้านงานวัดผลและประเมินผล ไม่มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือก่อนนำไปใช้ ด้านงานวิทยบริการและห้องสมุด มีพื้นที่จำกัดไม่เอื้อต่อการจัดแหล่งเรียนรู้ และไม่มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ด้านงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ยังไม่มีการจัดการศึกษาวิชาชีพโดยร่วมมือกับสถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างชัดเจน และด้านงานสื่อการเรียนการสอน ครูมีภาระงานนอกต้องรับผิดชอบทำให้เวลาสอนลดลง แผนกการนิเทศการศึกษาไม่เป็นไปตามที่กำหนด ทำให้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานียังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไม่บรรลุตามเป้าประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด

ความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจวิจัยการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการว่ามีสภาพเป็นอย่างไร ประสบปัญหา อุปสรรคในการบริหารงานอย่างไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการแสวงหาแนวทางกับผู้รู้ที่มีประสบการณ์ให้ข้อเสนอแนะไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามขอบข่ายงานที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด ให้ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่จะเป็นกำลังคนให้มีสมรรถนะวิชาชีพสู่การพัฒนาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน ให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สภาพชุมชน สังคม เศรษฐกิจท้องถิ่นและการให้บริการของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ดำเนินการดังนี้

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 84 คน

เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบปรนัย (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) กำหนดค่าระดับการแปลผลไว้ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล เป็นแบบเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ (Multiple Response)

การสร้างและทดสอบเครื่องมือ มีดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษาและเอกสารที่เป็นแนวคิดการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เพื่อกำหนดเป็นนิยามปฏิบัติการ

2. ยกร่างข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 6 งาน นำโครงร่างแบบสอบถามทั้งฉบับเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา ความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถามความครอบคลุมกับเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง แก้ไข

3. นำมาปรับปรุง เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินความตรงเชิงเนื้อหา วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ระหว่าง 0.60-1.00 ทุกข้อ

4. นำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 30 คน ผลหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับได้ .991

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ เก็บได้ครบจำนวน 84 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามที่เก็บมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่และค่าร้อยละ

2. สภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) กำหนดค่าคะแนนเฉลี่ยเพื่อการแปลผลไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่และค่าร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ดำเนินการดังนี้

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจากการเลือกแบบเจาะจง (specific selection) เป็นนักวิชาการ ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ รวม 9 คน

เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) มี 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นแบบเต็มข้อความ (Complete form) และตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด (Open-end) จำนวน 6 ข้อ

การสร้างและทดสอบเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

1. นำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 รายข้อในแต่ละด้านสภาพที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดและปัญหาที่มีค่าร้อยละสูงที่สุดด้านละ 3 ข้อมาสรุปอุปนัย

2. สร้างเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์ตามขอบเขตของเนื้อหา 6 ด้าน ๆ ละ 1 ข้อ

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง

4. นำกลับมาปรับแก้ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ติดต่อประสานกับผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง โดยเดินทางไปสัมภาษณ์ตามกำหนดที่ผู้ทรงคุณวุฒินัดหมาย ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนด นำบันทึกมาตรวจสอบความสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล นำผลการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์เพื่อหาความสอดคล้องด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา นำผลมาจัดลำดับความถี่จากมากไปน้อย แล้วนำเสนอในรูปตาราง อภิปรายผลด้วยความเรียง

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล

ที่	รายการ	สภาพการปฏิบัติ		แปลผล	อันดับ
		μ	σ		
1	งานแผนกวิชา	2.12	0.17	น้อย	4
2	งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน	2.12	0.18	น้อย	5
3	งานวัดผลและประเมินผล	2.13	0.22	น้อย	2
4	งานวิทยบริการและห้องสมุด	2.11	0.16	น้อย	3
5	งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	2.12	0.19	น้อย	6
6	งานสื่อการเรียนการสอน	2.18	0.24	น้อย	1
โดยรวม		2.13	0.13	น้อย	

ตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมมีการปฏิบัติในระดับน้อย ($\mu = 2.13$, $\sigma = 0.13$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เรียงจากสูงไปหาต่ำอันดับที่ 1 คือ งานสื่อการเรียนการสอน สูงที่สุด ($\mu = 2.18$, $\sigma = 0.24$) รองลงมาคือ งานวัดผลและประเมินผล ($\mu = 2.13$, $\sigma = 0.22$) งานแผนกวิชา ($\mu = 2.12$, $\sigma = 0.17$) งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ($\mu = 2.12$, $\sigma = 0.18$) งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\mu = 2.12$, $\sigma = 0.19$) และอันดับสุดท้ายคือ งานวิทยบริการและห้องสมุด ($\mu = 2.11$, $\sigma = 0.16$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปปัญหาสูงสุด 3 อันดับในแต่ละงานได้ดังนี้

ปัญหาแผนกวิชา ปัญหาอันดับที่ 1 คือ การเตรียมพื้นที่การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อปฏิบัติงานไม่สะดวกมีความล่าช้า รองลงมาคือ การจัดเตรียมวัสดุและครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ไม่เหมาะสมเพียงพอ อุปกรณ์ไม่ทันสมัย และไม่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนางานของแผนกวิชา ตามลำดับ

ปัญหาพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ปัญหาอันดับที่ 1 คือ การกำกับ นิเทศเพื่อส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอนตามสาระวิชาไม่สม่ำเสมอต่อเนื่อง รองลงมาคือ ครูมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดทำแผนการเรียนการสอนยังมีน้อยไม่สอดคล้องกับหลักสูตร และสถานประกอบการได้รับโอกาสให้ร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรน้อยไม่ทั่วถึง ตามลำดับ

ปัญหางานวัดผลและประเมินผล ปัญหาอันดับที่ 1 คือ การเปิดโอกาสให้ครูร่วมพัฒนาการวัดผลและประเมินผลยังมีน้อยไม่ทั่วถึง รองลงมาคือ การจัดหาเอกสารแบบพิมพ์ที่เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลมีจำกัด ไม่

เพียงพอ และไม่มีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจระเบียบการวัดผลและประเมินผลแก่ผู้เกี่ยวข้องให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ตามลำดับ

ปัญหางานวิทยบริการและห้องสมุด ปัญหาอันดับที่ 1 คือ พื้นที่ใช้งานจัดกิจกรรมในห้องสมุดมีจำกัด ไม่ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล รองลงมาคือ สถานศึกษาไม่มีการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และไม่มีศูนย์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองในยุคดิจิทัลสำหรับครูและนักเรียนนักศึกษา ตามลำดับ

ปัญหางานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ปัญหาอันดับที่ 1 คือ ครูฝึกและครูนิเทศไม่ได้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพัฒนาแผนจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและท้องถิ่น รองลงมาคือ สถานศึกษาและสถานประกอบการ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนไม่ได้ร่วมกันวางแผนการฝึกงาน ฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้นักเรียนนักศึกษา และไม่มีการทำแบบสำรวจความสนใจ ความต้องการของนักเรียนนักศึกษาเพื่อเลือกสถานประกอบการก่อนการฝึกงานหรือฝึกประสบการณ์จริง ตามลำดับ

ปัญหางานสื่อการเรียนการสอน ปัญหาอันดับที่ 1 คือ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยมีน้อยไม่หลากหลาย รองลงมาคือ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อใช้จัดการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอไม่เหมาะสม และขาดการดูแลบำรุงรักษาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้มีสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ข้อเสนอแนะความถี่สูงสุด 3 อันดับแต่ละงานมีดังนี้

การพัฒนางานแผนกวิชา อันดับที่ 1 คือ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมกำหนดนโยบาย การวางแผน ปรับปรุงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อย่างทั่วถึง รองลงมาคือ ควรส่งเสริมให้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันเพื่อเป็นเป้าหมายการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และควรมีการประชุมรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะวิธีการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของแผนกวิชา ตามลำดับ

การพัฒนางานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน อันดับที่ 1 คือ ควรมีการใช้กระบวนการนิเทศแบบเสริมแรงเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรร่วมกันพัฒนาหลักสูตรกับสถานประกอบการ รองลงมาคือ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมเรียนรู้การใช้นวัตกรรมดิจิทัลจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์จริง และควรมีการกำหนดแผนงาน โครงการพัฒนาหลักสูตร ปฏิทินการกำกับให้มีการปฏิบัติอย่างชัดเจน ตามลำดับ

การพัฒนางานวัดผลและประเมินผล อันดับที่ 1 คือ ควรมีการสำรวจความต้องการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรเพื่อสนับสนุนให้ตรงกับความต้องการและความสนใจ รองลงมาคือ ควรมีการหมุนเวียนงานความรับผิดชอบเพื่อสนับสนุนให้หัวหน้ากลุ่มงานมีส่วนร่วมการวัดผลและประเมินผลมากยิ่งขึ้น และควรกำหนดเป็นนโยบาย พันธกิจ เป้าหมายการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในงานวัดผลและประเมินผลอย่างชัดเจน ตามลำดับ

การพัฒนางานวิทยบริการและห้องสมุด อันดับที่ 1 คือ ควรมีการจัดประชุมเปิดรับฟังความคิดเห็นเพื่อสะท้อนผลการจัดกิจกรรมงานวิทยบริการให้ได้มาตรฐาน รองลงมาคือ ควรกำหนดเป็นนโยบายและแผนการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเอง และควรสนับสนุนการพัฒนาบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกให้อำนวยต่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ตามลำดับ

การพัฒนางานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อันดับที่ 1 คือ ควรจัดประชุมร่วมกันกับสถานประกอบการ เพื่อวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางการดำเนินการร่วมกันให้ชัดเจน รองลงมาคือ ควรมีการประชุมร่วมกันเพื่อ วิเคราะห์ปัญหา กำหนดวิธีแก้ กำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงานระบบทวิภาคี และควรจัดระบบพี่เลี้ยงสอนงานแนะ แนวทางวิชาชีพและการนิเทศ กำกับ ประเมินการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการอย่างสม่ำเสมอ ตามลำดับ

การพัฒนางานสื่อการเรียนการสอน อันดับที่ 1 คือ ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาการใช้สื่อการสอน เพื่อเป็นข้อมูลกำหนดแนวทางพัฒนาของสถานศึกษา รองลงมาคือ ควรมีการนำข้อมูลมาใช้ตัดสินใจในการวางแผน งานสื่อการเรียนการสอนอย่างครอบคลุมชัดเจน และควรส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ ใน การจัดการเรียนการสอนเสมอ ตามลำดับ

อภิปรายผล

มีผลการวิจัยที่ควรนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ดังนี้

สภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงาน อาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับน้อย งานสื่อการเรียนการสอนมีการปฏิบัติสูงที่สุด อาจเป็น เพราะสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานีเป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสายอาชีพ ให้ความสำคัญ กับการพัฒนาทักษะฝีมือวิชาชีพจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการฝึกปฏิบัติจริงกับสื่อและสถานการณ์จำลองเสมือน จริงมากกว่าสาขาอื่น สื่อการเรียนการสอนจึงจำเป็นต่อการบริหารงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับ แนวคิดของ สงบ อินทรมณี (2562) ที่กล่าวถึงหลักการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลว่า เป็นการบริหารเพื่อ ยกระดับคุณภาพผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร ส่งเสริมให้ครู ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึง เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร สื่อการเรียนรู้และการบริการของสถานศึกษา มีการวางแผนและ การดำเนินการพัฒนา ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลให้พร้อมดำเนินการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงาน อาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ มีดังนี้

ปัญหางานแผนกวิชา คือ การจัดเตรียมพื้นที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลปฏิบัติงานของแผนกวิชาไม่สะดวกมี ความล่าช้า สอดคล้องกับนิรุต ปรีดาศักดิ์ (2562) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า การพัฒนาแผนกวิชาให้สะอาด เรียบร้อยอยู่เสมอจัดพื้นที่ปฏิบัติงานได้เหมาะสม ปัญหาสูงที่สุดเช่นกัน

ปัญหางานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน คือ การกำกับและนิเทศเพื่อส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตร ไปใช้จัดการเรียนการสอนตามสาระวิชาไม่สม่ำเสมอขาดความต่อเนื่อง สอดคล้องกับสมิทร คชวงษ์ (2562) ที่ ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ เสนอโครงการและรายงานผลการ ปฏิบัติงาน มีปัญหาสูงที่สุดเช่นกัน

ปัญหางานวัดผลและประเมินผล คือ การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมพัฒนาการวัดผลและประเมินผล ยังมีน้อยไม่ทั่วถึง สอดคล้องกับชนัญชิตา อินทร์สุ่ม (2564) ที่ศึกษาการเตรียมความพร้อมการบริหารงานวิชาการ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน

อาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า สถานศึกษากำหนดให้บุคลากรปรับวิธีการดำเนินการจัดทำข้อสอบมาตรฐานเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ปฏิบัติน้อยที่สุด

ปัญหางานวิทยบริการและห้องสมุด คือ พื้นที่ใช้งานและจัดกิจกรรมในห้องสมุดมีจำกัดไม่ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับศิริ แดงศรี (2564) ที่ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีปัญหาสูงที่สุด

ปัญหางานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ ครูฝึกและครูในภาคไม่ได้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพัฒนาแผนจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและท้องถิ่น สอดคล้องกับศิริ แดงศรี (2564) ที่ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า การวางแผนร่วมกับสถานประกอบการเพื่อจัดอบรมสัมมนาการใช้แหล่งเรียนรู้ก่อนส่งนักศึกษาเข้ารับการฝึกประสบการณ์ มีปัญหาสูงที่สุด

ปัญหางานสื่อการเรียนการสอน คือ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยมีน้อยไม่หลากหลาย สอดคล้องกับวารุณี ภาวรงค์ (2566) ที่ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 พบว่า ความต้องการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมทางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สูงที่สุด

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเครือข่ายวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ มีดังนี้

การพัฒนาแผนกวิชา พบว่า สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมกำหนดนโยบาย มีการวางแผนปรับปรุงพัฒนาการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับนิรุต ปรีดาศักดิ์ (2562) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ควรมีการแบ่งภาระงาน ความรับผิดชอบในแผนกวิชาให้ชัดเจน ลดภาระงานที่ซ้ำซ้อน และครูมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน พบว่า สถานศึกษาควรมีการใช้กระบวนการนิเทศแบบเสริมแรงเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรร่วมกันพัฒนาหลักสูตรกับสถานประกอบการ สอดคล้องกับสุมิตร คชวงษ์ (2562) ที่ศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคเชิงเทรา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ควรพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและกำกับติดตาม ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้อย่างต่อเนื่อง

การพัฒนางานวัดผลและประเมินผล พบว่า สถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรเพื่อการสนับสนุนให้ตรงกับความต้องการและความสนใจ สอดคล้องกับศิริ แดงศรี (2564) ที่ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ควรพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยี โดยเชิญวิทยากรจากอาชีวศึกษาจังหวัดมาจัดอบรมการสร้างเครื่องมือ ข้อสอบให้ได้มาตรฐานและนำไปใช้ในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

การพัฒนางานวิทยบริการและห้องสมุด พบว่า สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมเปิดรับฟังความคิดเห็นเพื่อสะท้อนผลการจัดกิจกรรมงานวิทยบริการให้ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับจิรภิญญา จตุพรโสภากุล (2562) ที่

ศึกษาคุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด พบว่า ควรสร้างการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

การพัฒนางานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า สถานศึกษาควรประชุมร่วมกันกับสถานประกอบการเพื่อวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางดำเนินการร่วมกันให้ชัดเจน สอดคล้องกับวาริณี มิงกู (2565) ที่ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ควรวางแผนการจัดการศึกษาวิชาชีพและจัดทำแผนการฝึกงานอาชีวะที่เน้นนวัตกรรมที่ทันสมัยกับสถานประกอบการ

การพัฒนางานสื่อการเรียนการสอน พบว่า สถานศึกษาควรมีการศึกษาสภาพปัญหาการใช้สื่อการสอนเพื่อเป็นข้อมูลกำหนดแนวทางพัฒนาของสถานศึกษา สอดคล้องกับวารุณี ภาวงศ์ (2566) ที่ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ควรมีการกำหนดแนวทางการใช้สื่อจัดการเรียนการสอนให้ครูเพื่อประสิทธิภาพการใช้สื่อการสอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลไปใช้

มีข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้ผลการวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลแก่หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดควรดำเนินการจัดแผนงานและโครงการพัฒนาผู้ประกอบการและผู้รับใบอนุญาต เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและตระหนักความสำคัญของการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ
2. สถานศึกษาควรจัดให้มีคณะกรรมการกลางเพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและประสานงานกับผู้รับใบอนุญาต ผู้ประกอบการ หน่วยงานทั้งภาครัฐและธุรกิจเอกชน ให้สามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางวิชาการของสถานศึกษา (SWOT Analysis) แล้วนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์งานวิชาการให้ครอบคลุมทั้ง 6 งานอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลในสถานประกอบการเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพนักเรียนนักศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ :
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- จิรภิญญา จตุพรโอบากุล. (2562). คุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชนัญชิดา อินทร์สุ่ม. (2564). การเตรียมความพร้อมการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ
ของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา
จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ทิฆัมพร สอนจันทร์แดง. (2563). แนวทางการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัด
เพชรบูรณ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- นิรุติ ปรีดาศักดิ์. (2562). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็กในจังหวัด
กำแพงเพชร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วราริณี มิงกู. (2565). สภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาจังหวัดนครสวรรค์
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วารุณี ภาวรงค์. (2566). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน
ยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
การบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริวี แดงศรี. (2564). แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สงบ อินทรมณี. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการ
และเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 16(1), 353-360.
- สุมิตร คชวงษ์. (2562). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิค
ฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุริสา ไวแสน. (2565). การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. *Journal of Administrative and
Management Innovation*, 10(1), 59-66.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). *หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา*

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2564). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565*.

กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย

สุภาสิต ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โดยใช้สื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน

Developing academic achievement Learning unit on idioms,
aphorisms, proverbs for Grade 6 students. using educational
game media Adventure board game to recognize idioms

สุนทรภรณ์ อินอ่อน

โรงเรียนบางชัน (ปทุมวิทยานุสรณ์)

Soontharaporn Ainoon

Bang Chan School (Pleum Wittayanusorn)

Corresponding Author, E-mail: 640401320182@nmc.ac.th

(Received: 6 August, 2024 ; Edit: 11 November, 2024 ; accepted: 11 November, 2024)

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาสิต ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน ก่อนและหลังการเรียนรู้ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อสื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาสิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/6 โรงเรียนบางชัน (ปทุมวิทยานุสรณ์) สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 35 คน (จำนวน 1 ห้องเรียน) ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบ่งกลุ่ม (Cluster sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) สื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการศึกษา พบว่า 1) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาสิต ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน ก่อนและหลังการเรียนรู้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อสื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาสิต อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, เกมการศึกษา, บอร์ดเกม

Abstract

The objectives of this study were to 1) study academic achievement; Learning unit on idioms, aphorisms, proverbs for Grade 6 students using educational game media. Adventure board game to recognize idioms before and after studying. 2) Study the satisfaction of Grade 6 students with educational game media. Adventure board game to recognize idioms. Learning unit on idioms, aphorisms, proverbs. The sample group used in the research consisted of students in Prathom 6/6. Bang Chan School (Pleum Wittayanusorn) Khlong Sam Wa District Office Bangkok, 35 people (Number of 1 classroom) which was obtained by randomly dividing into groups (Cluster sampling). The tools used in the research include: 1) educational game media Adventure board game to recognize expressions 2) Academic achievement test. and 3) satisfaction questionnaire Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation and comparative analysis of students' academic achievement by t-test.

The findings of the study suggest that 1) Comparison of academic achievement Learning unit on idioms, aphorisms, proverbs for Grade 6 students using educational game media. Adventure board game to remember expressions before and after studying. It was found that academic achievement after studying was higher than before studying at a statistical significance at the .05 level. 2) Grade 6 students are satisfied with educational game media. The adventure board game recognizes idioms. The learning unit on idioms, aphorisms, and proverbs is at a high level.

Keywords: Academic Achievement, Educational Games, Board Games

บทนำ

ในปัจจุบันเป็นยุคที่ความรู้และข้อมูลข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอันเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกันเพื่อให้เท่าทันโลก การจัดกระบวนการเรียนรู้ควรมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถามอยากรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อนในห้องเรียน และร่วมกันลงมือปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ยืนยันความถูกต้องของคำตอบ (เหงียน ถิพูฮ่า และสิรินาถ จงกลกลาง, 2561: 15)

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560) บอร์ดเกมเป็นสื่อการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่นักเรียนให้ความสนใจ เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง นิสิตได้รับความสนุกสนาน และเกิดการเรียนรู้จากการเล่น ข้อดีของบอร์ดเกมคือ มีความท้าทายเปิดโอกาสให้ผู้เล่นลองผิดลองถูก และมีอำนาจตัดสินใจในการเล่น เนื้อหาของบอร์ดเกมเข้าถึงความต้องการสามัญของมนุษย์ มีลักษณะที่ตอบสนองท้าทายให้

อยาก เอาชนะ ให้ความสนุกสนาน ชวนติดตาม (Khammani, 2016 : 368-369) โรงเรียนบางชั้น (ปทุมวิทยานุสรณ์) แขวงบางชั้น เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ในพื้นที่การแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษามีการผลักดันคุณภาพให้สูงขึ้น นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีศักยภาพในการแข่งขันในสังคม พร้อมทั้งมีระบบการศึกษาที่มีคุณภาพสามารถพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ แต่ยังมีพบว่า ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับโรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 66.18 สูงกว่าระดับประเทศ 8.88 เมื่อแยกผลการทดสอบออกเป็นมาตรฐานการเรียนรู้พบว่า การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด และหลักภาษาไทย มีผลคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนต่ำกว่าระดับประเทศ ยกเว้นมาตรฐานการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศเท่านั้น

จากเหตุผลดังกล่าว การเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำเป็นต้องประยุกต์การจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นความสนใจ สร้างบรรยากาศ และพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ผู้จัดทำจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต โดยใช้สื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางชั้น (ปทุมวิทยานุสรณ์) สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อช่วยเสริมความรู้ความแม่นยำให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

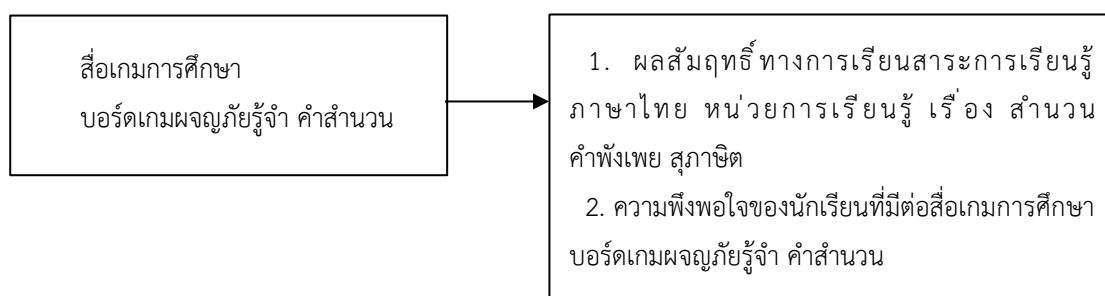
1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน ก่อนและหลังการเรียน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อสื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน ผู้จัดทำได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาโดยมุ่งศึกษาตามแบบเรียนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และพจนานุกรมภาษิต คำพังเพย สำนวนไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2561) ดังภาพประกอบที่ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางขัน (ป้อมวิทยานุสรณ์) สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 320 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/6 โรงเรียนบางขัน (ป้อมวิทยานุสรณ์) สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 35 คน (จำนวน 1 ห้องเรียน) ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบ่งกลุ่ม (Cluster sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต สารการเรียนรู้ ภาษาไทย ท 16101
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสารการเรียนรู้ ภาษาไทย ท 16101 เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต สารการเรียนรู้ ภาษาไทย ท 16101

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดตามขั้นตอนดังนี้

1. สื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน ผู้จัดทำได้ดำเนินการดังนี้การจัดทำสื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต สารการเรียนรู้ ภาษาไทย ท 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้จัดทำตามลำดับ ดังนี้

- 1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และ ตำราเอกสารเกี่ยวกับสำนวน คำพังเพย สุภาษิต และสื่อสิ่งประดิษฐ์เกมการศึกษา บอร์ดเกม จากหนังสือ เอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 1.2 วิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดขอบเขตของเนื้อหา

- 1.3 ดำเนินการจัดทำสื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสารการเรียนรู้ ภาษาไทย ท 16101 เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต ผู้จัดทำได้ดำเนินการดังนี้

- 2.1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต สารการเรียนรู้ ภาษาไทย ท 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

- 2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- 2.3 วิเคราะห์เนื้อหาตามจุดประสงค์จากแผนการเรียนรู้

- 2.4 สร้างแบบทดสอบสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครอบคลุมเนื้อหาตามจุดประสงค์

- 2.5 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาเพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนี

ความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

- 2.6 วิเคราะห์หาความยากง่าย ของแบบทดสอบ โดยใช้ค่าดัชนีความยาก ใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าดัชนีความยากของข้อทดสอบ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543 : 185) แบบทดสอบรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.20-1.00 สามารถใช้ได้

2.6 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นรายฉบับ โดยใช้การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.47

2.7 ปรับปรุงแบบทดสอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงใหม่ จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

3. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต สารการเรียนรู้ ภาษาไทย ท 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert Scale) (ไพศาล วรคำ, 2561: 252)

3.3 แบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาเพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีความสอดคล้องนั้นจะมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้สื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต สารการเรียนรู้ ภาษาไทย ท 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีกำหนดการสอนสัปดาห์ละ 4 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน โดยให้กลุ่มตัวอย่างได้ทำแบบทดสอบก่อนเรียนในแต่ละเนื้อหาจากนั้นเก็บข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้มากน้อยเพียงใด โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต ข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 20 ข้อที่ผู้จัดทำได้สร้างขึ้น

2. ดำเนินการสอนตามกระบวนการที่ไว้วางไว้ โดยแจ้งจุดมุ่งหมาย ความสำคัญและอธิบายวิธีการเรียน

3. ทำการทดสอบหลังเรียน เมื่อกลุ่มตัวอย่างเรียนรู้ด้วยสื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล

4. ให้ผู้เรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (ไพศาล วรคำ, 2561 : 321-325)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละข้อกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม) ค่าความ

เชื่อมั่น โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) (ไพศาล วรคำ, 2561)

3. การเปรียบเทียบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ท 16101 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) (ไพศาล วรคำ, 2561 : 345)

4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อสื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency) ของแบบสอบถามความพึงพอใจ

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน ก่อนและหลังการเรียน

คะแนน	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
คะแนนทดสอบก่อนเรียน	35	11.54	0.303	16.993*	0.000
คะแนนทดสอบหลังเรียน	35	16.83	0.379		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน ก่อนและหลังการเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักเรียนที่ใช้ในการทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพ ของสื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ความพึงพอใจ	ระดับ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านลักษณะบอร์ดเกม	4.40	0.63	มาก	2
2	ด้านเนื้อหา	4.37	0.68	มาก	4
3	ด้านการใช้ภาษา	4.19	0.78	มาก	5
4	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.37	0.67	มาก	3
5	ด้านการประเมินผล	4.43	0.58	มาก	1
ภาพรวม		4.49	0.54	มาก	

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่ใช้ในการทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพ ของสื่อเกม การศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านการประเมินผล รองลงมาคือ ด้านลักษณะบอร์ดเกม ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ด้านการใช้ภาษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต ของ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน ก่อนและหลัง การเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องมาจากสื่อที่สร้างขึ้นนั้นได้มีการศึกษา ค้นคว้า และผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความ สอดคล้องในการนำเสนอสาระประกอบการสอนไปใช้ และสื่อประกอบการสอนเป็นสื่อที่เข้าถึงผู้เรียนได้ง่ายมีเนื้อหา ทันสมัยเหมาะสมกับนักเรียน นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นที่อยากจะเรียนส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพรรัตน์ สิทธิวงศ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลของการใช้ บอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่ใช้บอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความพึงพอใจของนักเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อสื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญ ภัยรู้จำ คำสำนวน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการ ออกแบบบอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวนได้คำนึงถึงผู้เล่นเป็นสำคัญ ออกแบบให้เกมเป็นสื่อที่ง่ายในการใช้งาน และมีระบบความช่วยเหลือสำหรับผู้เล่น เช่น คู่มือการใช้งาน ตัวอย่างการเล่น เป็นต้น มีความน่าสนใจ สวยงาม ง่าย และสะดวกสบายในการเล่นในทีต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้เล่นมีความพึงพอใจในใช้บอร์ดเกม นอกจากนี้ ยังมีเทคนิคการเล่น และนำเสนอเนื้อหาแบบการแข่งขัน ซึ่งเป็นความท้าทายในการเล่นแบบกลุ่มร่วมกัน มีการออกแบบกิจกรรมบอร์ด เกมโดยใช้สี ตัวอักษร ที่น่าใจและหลากหลาย จึงส่งผลให้ไม่เบื่อเหมือนการอ่านหนังสือเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ทิพรรัตน์ สิทธิวงศ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลของการใช้บอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า นิสิตมีความพึงพอใจต่อ การใช้บอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านลักษณะบอร์ดเกม จากผลการศึกษาพบว่า บอร์ดเกมมีความคงทน แข็งแรง มีค่าเฉลี่ยลำดับ สุดท้าย ดังนั้น ควรจัดทำบอร์ดเกมมีความคงทน แข็งแรง โดยเปลี่ยนการใช้วัสดุอื่นๆ แทนกระดาษ

1.2 ด้านเนื้อหา จากผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาเหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของผู้เล่น มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย ดังนั้น ควรเลือกสำนวนเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของผู้เล่นและพบใน ชีวิตประจำวัน

1.3 ด้านการใช้ภาษา จากผลการศึกษาพบว่า ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย ดังนั้น ควรเพิ่มขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม และเปลี่ยนรูปแบบตัวอักษรที่อ่านง่ายขึ้น

1.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมน่าสนใจ และเหมาะสมกับวัย ค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย ดังนั้น ควรเพิ่มกิจกรรมทางโซเซียลลมีเดียที่น่าสนใจ และทันต่อยุคสมัยในปัจจุบัน

1.5 ด้านการประเมินผล จากผลการศึกษาพบว่า แบบทดสอบมีความเหมาะสมกับระดับชั้น ค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย ดังนั้น ควรปรับความยากง่ายของแบบทดสอบมีความเหมาะสมกับระดับชั้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำสื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกมผจญภัยรู้จำ คำสำนวน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต สารการเรียนรู้ภาษาไทย ท16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นๆ เพื่อนำข้อสรุปผลที่ได้มายืนยันความน่าเชื่อถือให้มากขึ้น

2.2 ควรมีการสร้างสื่อเกมการศึกษา บอร์ดเกม ในหน่วยการเรียนรู้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ทิพรรัตน์ สิทธิวงศ์. (2564). การศึกษาผลของการใช้บอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. *Journal of Education Naresuan University*, 23(4), 187-200.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ไพศาล วรคำ. (2561). *การวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2561). *ภาษิต คำพังเพย สำนวนไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 17).

กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2567. จาก : <http://academic.obec.go.th/web/news/view/75>

เหิรียน ธิทุฮ่า และสิรินาถ จงกลกลาง. (2561). การศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดกาฬสินธุ์ ประเทศไทย. *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 6(2) : 14-18.

Khammani, T. (2016). *Pedagogy: knowledge for effective learning processes (20th ed.)*. Bangkok : Chulalongkorn University.

**การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปอธงชัยชุมหวัดวิทยาคาร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3**
**Academic administration in Pak Thong Chai Chunhawan Witthayakhan
School, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3**

กำธร วรธงไชย¹ และวิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม²

วิทยาลัยนครราชสีมา

Kamthorn Worathongchai¹ and Wiralpath Wongwatkasem²

Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : 640401320041@nmc.ac.th, wiralpath@nmc.ac.th

(Received: 6 November, 2024 ; Edit: 31 December, 2024 ; accepted: 31 December, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปอธงชัยชุมหวัดวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 2) เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปอธงชัยชุมหวัดวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน ประชากรคือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนปอธงชัยชุมหวัดวิทยาคาร จำนวน 56 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.931 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยโดยใช้สถิติ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปอธงชัยชุมหวัดวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2. เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปอธงชัยชุมหวัดวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนปอธงชัยชุมหวัดวิทยาคาร, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

Abstract

This research aimed to 1) study the academic administration in Pak Thong Chai Chunhawan Witthayakarn School, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3, and 2) Comparison of academic administration in Pak Thong Chai Chunhawan Witthayakarn School, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3, according to the opinions of teachers, classified by education level and work experience. The population was 56 administrators and teachers in Pak Thong Chai Chunhawan Witthayakarn School. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index between 0.67 - 1.00 and a reliability of 0.931. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test for research hypothesis testing.

The research results found that:

1. Academic administration in Pak Thong Chai Chunhawan Witthayakarn School, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3, overall and in each aspect, opinions were at a high level.

2. Comparison of academic administration in Pak Thong Chai Chunhawan Witthayakarn School, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3, classified by education level, overall there was no difference, except in the aspect of educational measurement and evaluation, which was significantly different at the .05 level, and classified by work experience, overall there was no difference and in each aspect.

Keywords : Academic Administration, Pak Thong Chai Chunhawan Witthayakarn School, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3

บทนำ

การศึกษานับเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์เพราะหากสังคมใด ประชากรในสังคมนั้นมีการศึกษาต่ำย่อมจะทำให้สังคมนั้นขาดความรู้ที่จะนำไปใช้แก้ไขปัญหาและพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้ การพัฒนาการศึกษาเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นนั้นจึงนับเป็นส่วนที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศชาติโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติไว้ในมาตราที่ 49 ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 10 กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและมาตรา 6 ระบุไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2548 : 5)

ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่มีเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนา คุณภาพนักเรียนให้เต็มศักยภาพและตามที่สำคัญงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 1) ได้กำหนดงานบริหารโรงเรียนไว้ 4 งานคืองานวิชาการงานงบประมาณงานบุคคลและงานบริหารงานทั่วไปงานวิชาการเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้าเป็นไปอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับเป้าหมายและความคาดหวังของหลักสูตรผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการเป็นอย่างมากส่วนงานด้านอื่นๆ นั้นแม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกันแต่เป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรการที่จะตรวจสอบว่าสถานศึกษาใด ผู้บริหารให้ความสำคัญต่องานวิชาการสามารถดูได้จากสถานศึกษามีขอบเขตของงานวิชาการอย่างชัดเจน ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และแนวคิดใหม่ๆ ในการพัฒนางานครู มีความตระหนักและร่วมมือกันพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจัง สามารถนำปรัชญาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติตามโครงการต่างๆ ได้อย่างดีเยี่ยมและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2545 : 143)

ถึงแม้ว่าผู้บริหารจะให้ความสำคัญกับงานวิชาการอย่างมากเพียงใดก็ตามแต่ก็ยังพบว่าโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีปัญหาในด้านการบริหารที่แตกต่างกันไปตามบริบทของโรงเรียน แต่ปัญหาที่คล้ายคลึงกันคือ ครูไม่ครบชั้นขาดแคลนสื่อในการจัดการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์งบประมาณไม่เพียงพอ การขาดแคลนอัตรากำลังของครูสายปฏิบัติการสอน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการแต่งตั้งโยกย้าย การตัดโอนอัตราตำแหน่ง การเข้าสู่โครงการเปลี่ยนเส้นทางสู่ชีวิตใหม่ การเกษียณอายุราชการ การได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาค่อนข้างมาก ในสภาพปัจจุบันสำนักเขตพื้นที่การศึกษาไม่สามารถจัดสรรอัตรากำลังของครูให้แก่โรงเรียนต่างๆ ได้ครบตามกรอบอัตรากำลังที่กำหนดหรือให้ครบชั้นเรียนได้จึงได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนในหลายแนวทางเป็นต้นว่า 1) การจัดองค์กรแบบองค์กรเปิด (Open Organization) ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทในการบริหาร 2) การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) เป็นการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยผู้นำและผู้รู้หรือผู้ทรงปัญญานำเอาความรู้อาชีพประเพณีพิธีกรรมมาเป็นเครื่องมือการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ไปสู่เด็กนักเรียนที่เป็นวัฏจักรของชุมชน ถึงอย่างไรก็ตามหน้าที่ของครูที่มีอยู่ในโรงเรียนนั้นๆ จะต้องรับภาระการสอนเพิ่มมากขึ้นบางโรงเรียนถึงกับเรียนรวมชั้น นอกจากนั้นปัญหาการใช้ครูอาจารย์ไปทำหน้าที่อื่นที่นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนมีค่อนข้างมาก (ธีระรุญเจริญ, 2546 : 17) ผลกระทบที่ตามมาครูดูแลนักเรียนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่และเกินกำลังที่มีอยู่งบประมาณการบริหารจัดการไม่เพียงพอส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ

โรงเรียนปอทองชัยชุมพลวิทยาคาร มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่กำหนดไว้ตรงกับวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาชาติ และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ รวมทั้งการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการแก้ปัญหา มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และการมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน เจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ RT, NT, O-NET เพื่อนำมากำหนดเป็นค่าเป้าหมายทางการเรียนให้มีมาตรฐานที่สูง และสูงกว่าระดับประเทศอย่างต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อเข้าถึงนักเรียนทุกกลุ่มเป้าหมายโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างครูกับนักเรียนในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการเลือกสื่อ การจัด

สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับ ความถนัดและความสนใจเพื่อกระตุ้นศักยภาพและพัฒนาความสามารถของเด็กแต่ละคน รวมทั้งนักเรียนในกลุ่มพิเศษให้ ได้เลือกปฏิบัติโดยเน้นการฝึกทักษะ การแสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ และการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน การสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การคิดคำนวณ ในแต่ละระดับชั้นให้เป็นไปตามเกณฑ์ 1. ด้านคุณภาพผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน ผลการทดสอบ (RT) ชั้น ประถมศึกษา ปีที่ 1 ด้านการอ่านออกเสียง ได้คะแนนร้อยละ 82.69 ด้านการอ่านรู้เรื่องได้คะแนนร้อยละ 73.47 รวม 2 สมรรถนะเท่ากับ 78.08 สูงกว่าระดับประเทศ ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาภาษาไทยได้คะแนนร้อยละ 54.10 วิชาภาษาอังกฤษได้คะแนนร้อยละ 41.17 วิชาคณิตศาสตร์ได้ คะแนนร้อยละ 38.07 สูงกว่าระดับประเทศ วิชาวิทยาศาสตร์ร้อยละ 34.04 ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาภาษาไทยได้คะแนนร้อยละ 54.10 วิชาภาษาอังกฤษได้คะแนนร้อยละ 41.17 วิชาคณิตศาสตร์ได้คะแนนร้อยละ 38.07 สูงกว่าระดับประเทศ วิชาวิทยาศาสตร์ร้อยละ 34.04

จากปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนตาม ขอบข่ายของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ในองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและ การนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและการประเมินผลและการประกัน คุณภาพการศึกษา ของครูในปัทมชัยชุมพลวิทยาคาร เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นข้อมูลในการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนา การศึกษาของโรงเรียนปัทมชัยชุมพลวิทยาคารต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปัทมชัยชุมพลวิทยาคารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปัทมชัยชุมพล วิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบ การณ์ทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนปัทมชัยชุมพลวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปัทมชัยชุมพลวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนปทุมคงคา ชุมชนวัดวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 1 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 56 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครู 55 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปทุมคงคา ชุมชนวัดวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Checklist) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนชั้นพื้นฐาน มี 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผล การศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า(Rating scale) โดยใช้เกณฑ์กำหนดน้ำหนักคะแนนและมาตราส่วนประมาณค่าจัดลำดับ 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
2. สร้างแบบสอบถามและเสนอต่อที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบแนะนำ ปรับปรุงเพื่อให้

ครอบคลุมประเด็นสำคัญของวัตถุประสงค์การวิจัย

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณา
4. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยวิเคราะห์จากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านโดย

คำนวณหาค่าเฉลี่ยได้เท่ากับ 0.67-1.0

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษาสารนิพนธ์
6. นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ จำนวน 30 คน

แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์ อัลฟา(Alpha coefficient) ตามวิธี Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

7. จัดแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมคงคาวิทยาคม เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปสอบถามผู้อำนวยการและครูในโรงเรียนที่เป็นประชากรด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามคืนตามเวลา ได้คืนทั้งหมด 56 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS for Windows) โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ ค่าร้อยละ
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปทุมคงคาวิทยาคม วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาแปลความหมายโดยใช้แนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2545:22-23)

4.51 – 5.00	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง มีมีการปฏิบัติในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
1.0 – 1.50	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชากรที่มีต่อสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปทุมคงคาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน การทดสอบค่า t

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปทุมคงคาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลความหมายความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปทุมคงคาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม

ด้าน	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.93	0.54	มาก	5
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.05	0.67	มาก	2
ด้านการนิเทศภายใน	3.96	0.56	มาก	4
ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	3.99	0.62	มาก	3
ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.19	0.44	มาก	1
ภาพรวม	4.02	0.56	มาก	

จากตาราง 1 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนปอธงชัยชุมหวัดวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นในระดับมากลำดับแรกเรียงจากมากไปน้อยคือด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการนิเทศภายใน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปอธงชัยชุมหวัดวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ปรากฏตามตารางที่ 2-3

ตาราง 2 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปอธงชัยชุมหวัดวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา

สภาพการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	4.00	0.49	3.85	0.59	1.03	0.31
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.09	0.70	4.00	0.64	0.48	0.63
ด้านการนิเทศภายใน	3.99	0.53	3.92	0.59	0.42	0.68
ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	4.15	0.56	3.81	0.54	2.10*	0.04
ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.26	0.39	4.11	0.48	1.31	0.19
ภาพรวม	4.10	0.53	3.94	0.57	1.07	0.45

จากตาราง 2 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปอทองชัยชุมพลวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปอทองชัยชุมพลวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

สภาพการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ประสบการณ์การทำงาน				t	p
	1-10 ปี		มากกว่า 10ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	4.07	0.50	3.87	0.55	1.32	0.19
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.30	0.43	3.93	0.73	2.00	0.05
ด้านการนิเทศภายใน	4.09	0.52	3.89	0.57	1.22	0.23
ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	4.00	0.57	3.98	0.65	0.09	0.93
ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.23	0.38	4.17	0.46	0.52	0.61
ภาพรวม	4.14	0.48	3.97	0.59	1.03	0.49

จากตาราง 3 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปอทองชัยชุมพลวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปอทองชัยชุมพลวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีประเด็นที่น่าสนใจที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปอทองชัยชุมพลวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามและตรวจสอบการบริหารงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อบรมและพัฒนาครูถือเป็นหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่ง โดยมีการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมการอบรมทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย และกระตุ้นให้ครูจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ พรหมณะ (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปทุมคงคาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานวิชาการในแต่ละระดับการศึกษาแสดงให้เห็นถึงแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกัน ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การจัดหลักสูตร การนิเทศการสอน หรือการพัฒนาครูผู้สอน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่มีมาตรฐานและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โรงเรียนมีการวางแผนและกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีการติดตามและประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพา พรหมแย้ม (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนปทุมคงคาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมีแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน มีการกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ส่งผลให้บุคลากรทุกคนสามารถปฏิบัติงานได้ตามบทบาทและหน้าที่ของตน โดยไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทำงานมากนัก ทั้งบุคลากรที่มีประสบการณ์สูงและผู้ที่ประสบการณ์น้อยต่างสามารถปฏิบัติงานได้ตามกรอบที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา ลือสวัสดิ์และคณะ (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์การสอน พบว่าไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ พัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง จัดอบรมให้ความรู้ในทิศทางเดียวกัน ควรให้ความรู้และอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย

2. การจัดการเรียนการสอน ควรมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัยในภาพรวม เพื่อให้ทราบจุดเด่นและจุดด้อยในการจัดการเรียนการสอนที่จะได้นำไปเสริมสร้างและปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป และจะช่วยส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กระบวนการวิจัยเสริมสร้างจัดบรรยากาศใน โรงเรียนที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาห้องสมุดให้เอื้อต่อการเรียนรู้แก่นักเรียน

3. ควรมีการเพิ่มแนวทางการนิเทศ กำกับ ติดตาม ของผู้บริหารให้มีหลายแนวทาง เพื่อช่วยให้ความรู้สร้างความเข้าใจแก่ครูในงานด้านวิชาการ มีการประเมินผลการนิเทศการสอน และนำผลการนิเทศมาพัฒนางาน เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และสร้างความสัมพันธ์ อันดีระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน

1.4 การวัดและประเมินผล ควรเน้นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และมีการนำผลการวัดและประเมินมาปรับปรุง และพัฒนาเพื่อใช้เป็นแนวทางในปีต่อไปอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดในการดำเนินงานวิชาการที่จะช่วยพัฒนาให้บรรลุตามอุดมการณ์และเป้าหมายโรงเรียน ให้สามารถพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนและต่อยอดการศึกษาในระดับสูงยิ่งขึ้น

1.5 สถานศึกษาควรมีการอบรมและพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาให้กับบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ และควรจัดเก็บข้อมูลการปฏิบัติงาน ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อจัดทำเป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีเสนอหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของชุมชนต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
- 2.2 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.3 ควรมีการศึกษาความต้องการของครูผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)*

พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร : ศรุสภา.

จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : บุค พอยท์

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

รัตติยา ทองสินธุ์. (2558). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด.

นครศรีธรรมราช. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 8(2), 91 – 100.

ยุพา พรหมแย้ม. (2562). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขต*

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบางบัวทอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

เสาวลักษณ์ พรหมณะ. (2560). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต*

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 14(65), 187-196.

สุจิตรา ลือสวัสดิ์ และคณะ. (2560). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัด*

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. *วารสาร มทร.อีสาน ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 5(2), 15-27.

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนกลุ่มอำเภอลำสนธิ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
Ethical Leadership of School Administrators in Lam Sonthi District School
Group under Lopburi Primary Educational Service Area Office 2

รณชัย บุรีมาศ¹, วิรลพัชร วงศ์วัฒนเกษม²

วิทยาลัยนครราชสีมา

Ronnachai Burimas¹, Wiralpath Wongwatkasem²

Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : kruronnachai2017@gmail.com, wiralpath@nmc.ac.th

(Received: 16 November, 2024 ; Edit: 25 December, 2024 ; accepted: 25 December, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอ ลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 124 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.84 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอ ลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the ethical leadership of school administrators in Lam Sonthi District School Group under the Office of the Primary Educational Service Area 2, Lopburi, and 2) compare the ethical leadership of school administrators in Lam Sonthi District School Group under the Office of the Primary Educational Service Area 2, classified by education level and work experience. The sample group used in the research was 124 school administrators and teachers.

Education Journal of Nakhonratchasima College

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2567 ||| 105

The sample size was determined according to the table of Krejci and Morgan and stratified random sampling. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index between 0.67 and 1.00 and a reliability of the entire questionnaire of 0.84. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results of the research found that:

1. The ethical leadership of school administrators in Lam Sonthi District School Group under the Office of the Primary Educational Service Area 2, overall and in each aspect, was at a high level.
2. The comparative results of the ethical leadership of school administrators Lam Sonthi District School Group, Office of the Primary Educational Service Area, Lopburi Area 2, classified by education level, overall, there was no difference except for honesty, which was significantly different at the .05 level. And classified by work experience, overall and in each aspect, there was no difference.

Keywords: Leadership, Ethical Leadership, School Administrators

บทนำ

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุน ของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดที่ต้องพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบันระบบโครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต กระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้คนไทยทุกกลุ่ม ทุกวัย มีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีจิตสำนึกของความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดี ตระหนักและรู้คุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมที่ดีงาม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ จึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555 – 2559 ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียน ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภทเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มาตรฐานและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริม และพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งพัฒนาสถานศึกษาทุกระดับและประเภทให้มีคุณภาพและมาตรฐานได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2554 มาตรา 80 บัญญัติว่า “รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้ 1) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมนิเทศส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ 2) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สภาวะที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุข โดยผู้มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรม ย่อมได้รับความคุ้มครองตาม

กฎหมาย 3) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ 5) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ และเผยแพร่ข้อมูล ผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ และ 6) ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึก และเผยแพร่

ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555 : 24-25) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาไว้ใน มาตรา 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 23 ว่า “การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับของการศึกษา” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561 : 14)

การบริหารจัดการในปัจจุบัน นอกจากจะดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรแล้ว ผู้นำควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการอย่างมีจริยธรรม ทั้งต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการสร้างจริยธรรมให้เกิดขึ้นภายในองค์กรไม่ใช่เรื่องง่าย และเป็นเรื่องที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารองค์กรอย่างแท้จริง เพราะเรื่องจริยธรรมอาจยังไม่ได้กล่าวถึงอย่างเป็นรูปธรรมมากนัก และถือเป็นเรื่องส่วนบุคคล ดังนั้นการสร้างองค์กรที่มีจริยธรรมจำเป็นต้องสร้างองค์ประกอบพื้นฐานต่าง ๆ มากมาย เปรียบเสมือนกับการก่อตั้งองค์กรใหม่ ๆ โดยจะเริ่มด้วยการวิเคราะห์หาเครื่องมือหรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยในการสร้างจริยธรรมให้กับองค์กร และเลือกใช้เครื่องมือหรือวิธีการที่ละคนอย่างมีวิจารณ์ญาณแล้วพิจารณาให้เหมาะสมกับองค์กร (เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ, 2563 : 77)

กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักจริยธรรม ที่เน้นการบริหารที่มีความซื่อสัตย์ ความไว้วางใจ ความยุติธรรม และการเอาใจใส่ในด้านต่างๆ รวมถึงการเอาใจใส่บุคลากรในหน่วยงาน ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันยังพบว่า การบริหารงานในสถานศึกษานั้นยังขาดการบริหารที่เน้นจริยธรรม โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องยึดมั่นในหลักจริยธรรม

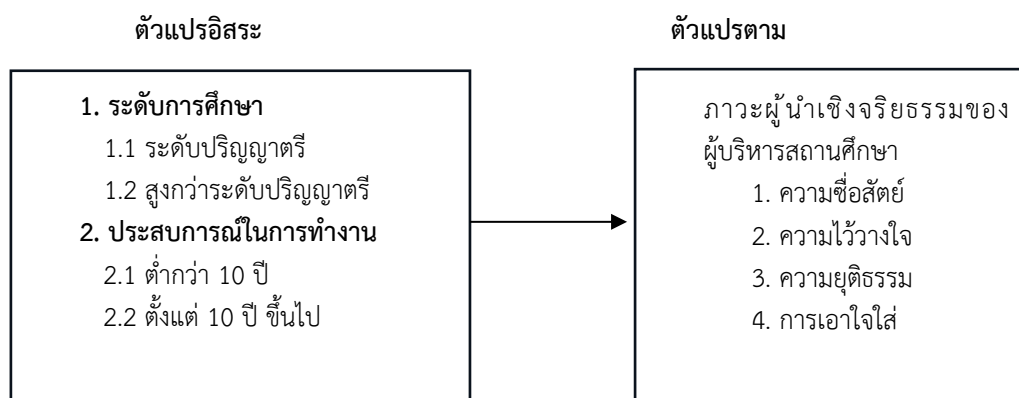
จากปัญหาเห็นว่าจริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพทางการศึกษา ดังนั้นทำผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติตนต่ออาชีพที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ตามแนวคิดของ Brown, Trevino and Harrison (2005 : 117-134) ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 แตกต่างกัน
2. บุคลากรที่ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 169 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 124 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิด Brown, Trevino and Harrison (2005 : 117-134) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553: 74 – 84)
3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยดำเนินการพัฒนาแบบสอบถามมาจากเพ็ญศิริสมเรื่อน (2560) ได้จำนวนแบบสอบถาม 40 ข้อ
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
7. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในกลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2
8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 40 ข้อ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.84
9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการกลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 124 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (ธานินทร์ศิลป์จารุ. 2550 : 77) ดังนี้
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ความซื่อสัตย์	4.45	0.17	มาก	1
2	ความไว้วางใจ	4.43	0.13	มาก	2
3	ความยุติธรรม	4.40	0.13	มาก	3
4	การเอาใจใส่	4.39	0.41	มาก	4
ภาพรวม		4.42	0.11	มาก	

จากตาราง 1 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.11) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.17) รองลงมา คือ ความไว้วางใจ ($\bar{X} = 4.43$, S.D.= 0.13) ความยุติธรรม ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.13) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเอาใจใส่ ($\bar{X} = 4.39$, S.D.= 0.41) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ปรากฏดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปริญญาตรี		สูงกว่าระดับปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ความซื่อสัตย์	4.42	0.17	4.50	0.15	2.739*	.007
2	ความไว้วางใจ	4.44	0.13	4.40	0.12	1.774	.078
3	ความยุติธรรม	4.41	0.12	4.39	0.13	.747	.456
4	การเอาใจใส่	4.41	0.49	4.36	0.14	.651	.517
ภาพรวม		4.42	0.13	4.41	0.07	.354	.724

*p < .05

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ต่ำกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ความซื่อสัตย์	4.43	0.17	4.49	0.15	1.533	.128
2	ความไว้วางใจ	4.43	0.13	4.42	0.12	.548	.585
3	ความยุติธรรม	4.41	0.12	4.39	0.14	.769	.443
4	การเอาใจใส่	4.40	0.46	4.36	0.15	.446	.654
ภาพรวม		4.42	0.12	4.41	0.07	.212	.790

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีการแสดงออกอย่างถูกต้องเหมาะสมในการบริหารสถานศึกษา โดยมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ความไว้วางใจ ความยุติธรรม และการเอาใจใส่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรพิรุณ มหาหิงค์ (2566) ได้ทำวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรพล ภูขมั่ง (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อความผูกพันในองค์กรของครู ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยใช้หลักจริยธรรมการบริหารสถานศึกษาและปฏิบัติต่อบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ส่วนด้านความซื่อสัตย์ที่บุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันนั้นอาจเนื่องมาจากความไม่เข้าใจของบุคลากรในแต่ละระดับการศึกษา เช่น บุคลากรที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีอาจจะยังไม่มี ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในการบริหารงานในด้านต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อับดุลฮาเร็ม ยูโซ๊ะ (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีพบว่าโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก และสอดคล้องกับ นพรัตน์ อิศระณรงค์พันธ์ (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้นด้านความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน

3. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และการปฏิบัติต่อผู้อื่น ด้วยความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลได้ มีความซื่อตรง คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความยุติธรรมในการตัดสินใจ รักษาความลับสัญญา ไม่ลำเอียง สมเหตุสมผล เอาใจใส่การปฏิบัติงานของตนเองและการปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ความสำคัญต่อครู สถานศึกษา นักเรียน และชุมชนอย่างทั่วถึงและเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรินทร์ เทพศิริ (2566) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า ข้าราชการครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์รับราชการต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สนใจสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานตามหลักภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลได้ มีความซื่อตรง คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนแสดงออกถึงความจริงใจ มีความมั่นคงทางอารมณ์ และตัดสินใจในทางที่จะก่อให้เกิดผลดี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

2.2 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอลำสนธิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จันทร์พิรุณ มหาหิงค์. (2566). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย*.
- จิรพล ภูขมั่ง. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันในองค์กรของครูในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : วี อินเทอร์เน็ตปรีน.
- นพรัตน์ อิศระณรงค์พันธ์. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*.
- นรินทร์ เทพศิริ. (2566). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาปทุมธานี. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 18(1), 22-36*.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เพ็ญศิริ สมเรือน. (2560). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- อับดุลฮาเร็ม ยูโซ๊ะ. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*.
- เอกชัย กิสุขพันธ์. (2563). *คุณลักษณะยุคดิจิทัล*. <http://www.truelookpanya.com//knowledge>.
- Brown, M. E., Treviño, L. K., & Harrison, D. A. (2005). *Ethical leadership: A social learning perspective for construct development and testing*. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 97(2), 117–134.

วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา
290 หมู่ 2 ถนนมิตรภาพ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา 30000
โทรศัพท์ 044-466111 ต่อ 222 โทรสาร 044-465668